ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

16. 5. 1986. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLVIII ● 150 ДИН. ● БРОЈ 1794

ОВО ЋЕ БИТИ ЈУГОСЛОВЕНСКА МАРКА

Рад Тање Фалетич из Крања, победнице нашег конкурса „Моја марка на твом писму"

Ђирдже

Веровали или не!

ПРЕДСЕДНИК САД АБРАХАМ ЛИНКОЛН
(1860-1865)

ПРЕМА ТВРЂЕЊУ ГЕНЕРАЛА ОРУЖАНИХ СНАГА УНИЈЕ ЏОРЏА Б. МЕК КЛИЛЕНА, НИЈЕ УМЕО ДА ЧУВА ВОЈНЕ ТАЈНЕ И ОТКРИВАО ИХ ЈЕ ЧАК СВОМ ДЕВЕТОГОДИШЊЕМ СИНУ ТЕДУ.

ТРОРОГИ КАМЕЛЕОН

ИЗ ЈУГОЗАПАДНЕ АФРИКЕ ПОДСЕЋА НА МИНИЈАТУРНОГ ДИНОСАУРУСА.

ОГРОМНИ БАЛОНИ

ТОЛИКО ВЕЛИКИ ДА БИ МОГЛИ ДА ПОКРИЈУ ФУДБАЛСКО ИГРАЛИШТЕ И ВИСОКИ 183 МЕТРА, НОСЕ УРЕБАЈЕ ЗА НАУЧНА ИСТРАЖИВАЊА. НЕКИ ОД ЊИХ ПОДИЖУ ТЕРЕТ ОД ДВЕ ТОНЕ НА ВИСИНУ ОД 48 КИЛОМЕТАРА, А НАПРАВЉЕНИ СУ ОД ПЛАСТИЧНЕ МАТЕРИЈЕ ТАЊЕ ОД ОБИЧНИХ НАЈЛОН КЕСА.

Бела рада

У АНТИЧКО ДОБА КОРИСТИЛА СЕ ЗА ЛЕЧЕЊЕ РАНА, ВРАДАВИЦА, ГРОЗНИЦЕ И ДУШЕВНИХ БОЛЕСТИ.

© 1986 King Features Syndicate Inc. World rights reserved

3-9

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● истраживања спроведена међу две хиљаде шведских тинејџера показала су да сваки трећи млади становник ове земље не уме да гледа на обичан сат са казаљкама. Деца углавном имају дигиталне часовнике, па тако сваки пети дечак или девојчица уопште не разумеју шта значи, рецимо, „петнаест до девет". Они искључиво употребљавају „осам и четрдесет пет минута".

●●● Конгресни центар и хотел „Шератон" у Харареу, дело пројектаната и градитеља „Енергопројекта", нашли су се на поштанском жигу и маркама које је издала пошта Зимбабвеа. У новом конгресном центру крајем лета заседаће руководиоци несврстаних земаља на свом осмом самиту.

●●● последњих година тунел испод Великог Сен Бернарског превоја, на северу Италије, дугачак 5.900 метара, почеле су да користе ласте које се враћају с југа. Уместо да лете изнад врха високог 2.470 метара, где у то доба често владају велике хладноће, оне се вешто провлаче из

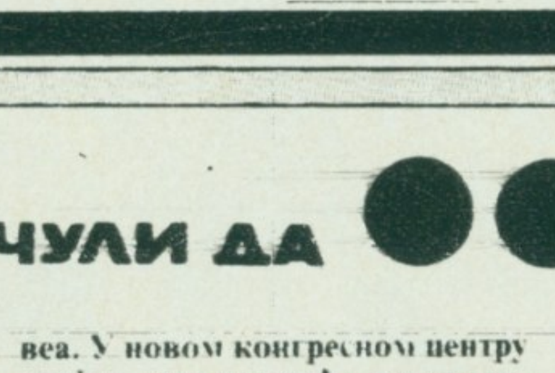

над густе колоне аутомобила које једва да остављају места за летење.

●●● у амазонским прашумама Јужне Америке расте биљка Caroupita guianesis звана још

и мајмунски лонац. Она има велике смеђежуте цветове чије средиште изгледа потпуно исто као жуманце јајета: испуњено је јаркожутом сјајном густом масом.

●●● на Универзитету у Западној Аустралији направљен је најтачнији часовник на свету који ради на кристалима вештачког сафира. За годину дана може да касни највише стомилијардити део секунде. Остало је нејасно према ком временском еталону га навити кад је овај сат тачнији од атомског читавих десет хиљада пута.

●●● у зоолошком врту у Мајамију (САД) од прошле године може се видети ограђен простор у коме се налази „хомо сапиенс урбанис" кога представља глумац Алберт Видал. Око „најинтелигентнијег сисара" распоређени су и предмети из његовог свакодневног живота: телевизор, стерео уређаји, компјутер. Глумац с времена на време прилази решеткама и дели визиткарте на којима пише „Градски човек".

●●● почетком прошле године у Аустралији је за Празник воде оборен светски рекорд у броју скијаша које је вукао чамац: снажан скутер повукао је 80 особа истовремено.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

ПОЧЕО ЈЕ ДА СЕ ПРИКАЗУЈЕ ФИЛМ „ПОСЛЕДЊА ШАНСА"!

ХАЈДЕ ДА ГА ПОГЛЕДАМО!

ВАЖИ!

О-ХО! ПОГЛЕДАЈ САМО ТУ ГУЖВУ!

ОВДЕ НЕ МОЖЕ НИ ИГЛА ДА ПАДНЕ!

ВОЗИКАМО СЕ УКРУГ ВЕК ПОЛА САТА...

... И СВЕ СЕ ВИШЕ УДАЉАВАМО ОД БИОСКОПА!

ВИДИ ТАМО! ЕНО ЈЕДНО СЛОБОДНО МЕСТО!

© 1986 Walt Disney Productions
All Rights Reserved

313

ПАЈА ПАТАК

313

2-9

Distributed by King Features Syndicate

ЦРВЕНИ НАЛОГ

ДА МИР БУДЕ МИР ЗА ВРУЋЕ СТВАРИ

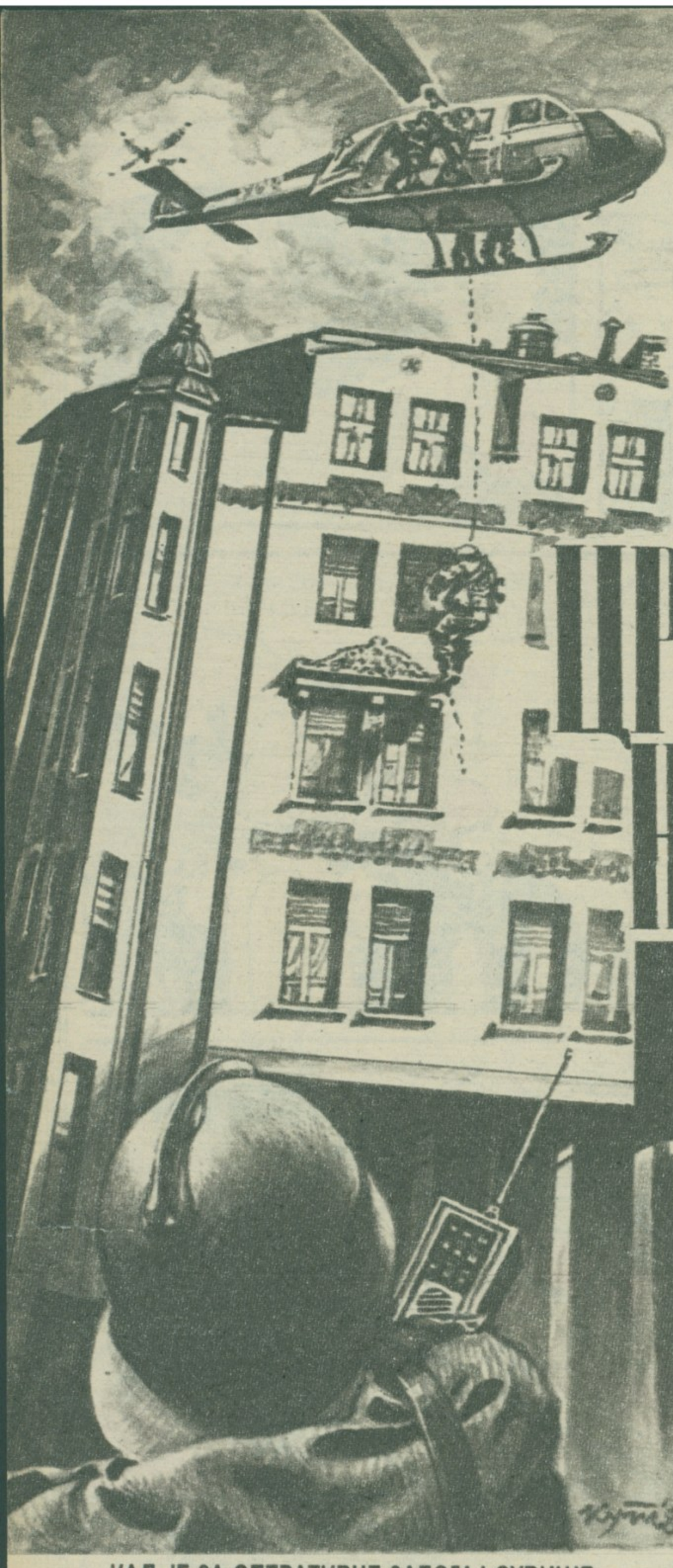

Илустровао Слободан Стефановић

КАД ЈЕ ЗА ОПЕРАТИВЦЕ ЗАЛОГАЈ СУВИШЕ КРУПАН, НА НОГЕ ЛАГАНЕ СКАЧУ „СПЕЦИЈАЛЦИ" РЕПУБЛИЧКОГ СУП-а ЦРНЕ ГОРЕ. ЗА НАЈВИШЕ ПОЛА САТА СВИ СУ НА ЗБОРНОМ МЕСТУ И ТЕШКО ОНОМ КО ИХ ЈЕ НАЉУТИО. ОВО ЈЕ ПРИЧА О ЊИМА, БЕЗ УЛЕПШАВАЊА

Титоград у пролеће. Свет докон, вала га је много, запосео све баште ресторана на обалама Рибнице и Мораче. Сунца да ограби. Давно га није било. У Горици поизнад вароши гуштери заузели камене бусије. Општенародно гуштерисање, кажу овде. Ала је леп овај свет!

Неки други, група њих, овог дана задужени су да, ненамерно, плаше гуштере по Горици. Топотом чизама и маскирним оделима. У зноју лица свог, с опремом тешком око 24 килограма, морају да претрче стазе и богазе у дужини од 15 километара. Застајкивање дозвољено тек толико да се узме ваздух. Оно, можеш и лигештул да понесеш, ал' на циљ не смеш да одоцниш ни минут. Петнаест километара за, највише, осамдесет минута. У противном, оде варијабила, па ти сад види.

Тако сваког месеца. Пуне четири године, колико траје „мандат" припадника специјалне јединице овдашњег Републичког СУП-а. Уз то, да би био у доброј физичкој кондицији, „специјалац", опет сваког месеца, мора да испуни норму као што је, рецимо, трчање на 100 метара за, највише, 12,5 секунди, да скаче удаљ 5,5 метара, да без предаха направи бар 70 склекова. И тако редом.

Реда овде, разуме се, мора да постоји и зато не памте да је неко, због физичке неприпремљености, остао без варијабиле. А и од чег' да узмеш варијабилу кад је просечан лични доходак пет милиона. Ал' то немојте, није за новине.

Да зло не чује

Новине овде не залазе баш често. Углавном дођу поводом Дана безбедности, 13. маја. Разговор угодни народа (југо) словенског. Стога су, можда за посету „Забавниковог" репортера, и организовали вежбу. Да се види, да се зна, да средства која друштво одваја не иду тек тако.

Над базом се изненада, и бучно, појавио хеликоптер. Командант Веселин Пешић, с радио-станицом, јури по кругу, даје упутства људству пристиглом с неба. Замишљени терориста забарикадиран је на другом спрату зграде. У шаху држи брисан простор. Може му се прићи само одозго. Прва варијанта је искакање „специјалаца" из хеликоптера. Висина пет-шест метара. Командант узрујан. Стопут би више волео да он скаче него да гледа, одоздо. Страх га је, млади су момци. Први пут изводе ову вежбу.

Следи спуштање конопцима низ зграду, убацивање гаса у просторију у којој се забарикадирао непријатељ. Уф, оклизну се онај мали Радовић. Добро је, добро. Идемо поново. Сад спуштање конопцем из хеликоптера. Знаш, нису све зграде исте. Негде су антене, разне жице. Не може се искакањем. Идемо...

Поново ковитлац од хеликоптерских елиса. Полако. Без журбе. Меховићу, провери још једном те конопце. За сваки случај. Такооо. Операција, у две варијанте, трајала је непун час. Е, сад можемо код мене, у канцеларију.

Нема секретарице, нема

куцања. Улазе момци (девојке само да послуже госте) питају, проверавају. Командир Мехо Меховић тражи од команданта Веселина Пешића нове конопце. Ове су користили већ стотинак пута. Јест', још су добри, ал' боље је да узму нове. За не дај боже. Командант хитро окреће бројчаник на црвеном телефону, тражи нове конопце. Каже:

– Људи су нам изнад свега. Мада смо по правилу службе дужни да свој живот, устреба ли, жртвујемо да спасемо други, и те како водимо рачуна о самозаштити. Засад, да зло не чује, највећа повреда била је ишчашење скочног зглоба.

Ја у школу идем и...

Припадници специјалне јединице Републичког СУП-а ступају у акцију по позиву оперативаца с терена, кад они не могу ефикасно да реше неки проблем. Углавном опасан по живот многих. На сто команданта Веселина Пешића стиже црвени налог. За најдуже пола сата сви „специјалци" су у бази. Време, даље, зна се, зависи од удаљености „предмета".

Значи, овде је једино важеће време 24 сата. Ако неко пожели да с другарима у кафани прослави неки радостан догађај или, једноставно, задовољи свој ћеф, обавезан је да кући остави поруку где се налази. Деси ли се да промени објекат, у првом мора да остави траг где да га траже, односно нађу. И тако непрестано. Фамилија, тада, углавном зна да је кренуо на задатак. Где иде и кад се враћа, не зна. Често ни да ли ће се вратити. Јер, њихов посао је да мир буде мир.

А како постати „специјалац"? После интерног огласа могу се пријавити они припадници снага безбедности који су млађи од 25 година, у изузетним случајевима „маторци" до тридесете. Онда следи провера физичких и психичких способности. Ту забушавања нема. Јеси или ни/је/си! Уосталом, податак да су сви овде мајстори неке од борилачких вештина довољно говори. Љубопитљивом ће показати и медаље и дипломе с многих такмичења.

По радном дану су налик на школарце. Свакодневно, кад нема какве акције, по седам часова обавезне обуке. Вечити ђаци, ако су те четири године вечност. Почетком месеца доноси се програм рада. Да л' треба рећи да се мора испунити?! Поред многих вештина, обавезан предмет је и анализа развоја многих облика међународног тероризма. Ништа нас не сме изненадити. На срећу, мада је овде најмање реч о срећи.

Најважније је бити спреман. А овде су, за тили час, били спремни да прискоче оперативцима кад је пре две године убијен таксиста на путу Бијело Поље – Иванград. Или, прошлог лета, кад се оно изгубише чехословачки туристи на Црногорском приморју. Писало се и у прашким новинама.

Било је густо и у Вирпазару. Стигла обавест, на црвеној хартији, да је извесна особа, душевно оболела, направила бусију у кући и пуца на варошане. Неки и повређени. Није проблем, снајперисти на 300 м без проблема скину фосфор са шибице. Ал' болесници имају другачији третман. Не смеш их повредити. И нису. Лекари горопадног болесника спаковали у кола без иједне огреботине.

Страх?! „Специјалце" бије глас да се не боје „никога до бога", а пошто смо њега поодавно укинули, закључак се намеће. О страху прича Веселин Пешић, командант:

– Страх иде у рок службе. Лаже ко каже да се не боји. Разлика је у томе што ми умемо да га сакријемо. Само један пример, не мора да буде правило... Јаве нам да је побегао опасан затвореник и да се, по свој прилици, крије у једном од лукова моста „Блажо Јовановић" у Титограду. Наоружан. Одоздо може и 'тицу у лету да убије. Сви се јавили у добровољце, свака акција се заснива на добровољности. Никог не можеш никаквим прописом да натераш. И не треба... Гледам их. Сви млади, голобради. Кренем зато ја. Командант, како ја мислим а многи ми оспоравају, мора увек први... Светлост ти не дозвољава да видиш ишта више од црне рупе... Ко је у њој, не може да промаши... Спустим се конопцем, као глинени голуб... И кроз главу ми прође да ће за неки дан жена да ми се породи... Обавест била погрешна, злочинац није био ту. Иначе...

Иначе, ваља рећи и то да командант „специјалаца" сваког месеца, после оних силних психофизичких провера, газди на руке даје пола плате. Додатно занимање – подстанар. Већина овде се тим занима. А мир мора да буде мир.

Петар Милатовић

ПОМОЗИТЕ НЕУДАТОЈ МАЧКИ

Испред улаза у један биоскоп у калифорнијском граду Вествуду освануло је кутија са мачићима на којој је писало:

„ПОМОЗИТЕ НЕУДАТОЈ МАЈЦИ. УСВОЈИТЕ ЈЕДНО МАЧЕ". ■

НУЛА ДВА УПЛАЋУЈЕМ ОДМАХ, МИЛИОНЕ КАСНИЈЕ

Харолд Свенсон из Чикага добио је ових дана опомену од своје банке да је прекорачио рачун за 4324763,02 долара уз напомену да речени износ мора одмах да покрије. Харолд је истог часа уплатио она 02 долара. Преостала четири милиона и (замашан) кусур долара не памти да је потрошио, па ће сачекати да банка преиспита рачуницу свог централног компјутера. ■

МОЛИМО, У ПЉАЧКУ ПОВЕДИТЕ И ПРЕВОДИОЦА!

Напис у банци „Банко де понсе" у Њујорку:

„Потенцијалном пљачкашу! У овој банци говори се шпански. Уколико намеравате да је опљачкате, молимо вас да будете стрпљиви и сачекате преводиоца. Хвала. Управа". ■

ХВАЛА ШТО НИСТЕ

После недавних страначких избора у једном градићу у америчкој држави Ајови, неуспели кандидат за положај окружног инспектора дао је следећи оглас у локалним новинама:

„Желим да захвалим свима онима који су подржали моју кандидатуру гласајући за мене".

Одмах испод, нешто ситнијим словима: „Моја жена захваљује свима који нису гласали за мене". ■

ПОЗНАВАЊЕ ЧОВЕКА

У нади да ће ту наћи причу за своју рубрику, амерички новинар Дејмон Рањон свратио је једне ноћи у једну њујоршку полицијску станицу.

Све је било мирно. Унаоколо се мувало само неколико полицајаца, нигде ниједног провалника или изгредника. Дежурни је подигао поглед са часописа који је читао и обратио се новинару:

– Овде ништа нећете наћи. Нико није приведен откако сам ступио на дужност. Криминалци су на одмору.

– Не верујем – одговорио је Рањон – Сачекаћу.

Као што је новинар и предвидео, ускоро се пред вратима станице зауставио комби из кога је изведено дванаестак сумњивих типова. Дежурни наредник погледао је Рањона и упитао:

– Откуд сте знали да ће се ово догодити?

– Ја једноставно боље познајем човекову природу од вас – гласио је одговор. ■

Илустровао Димитрије Костић

ДАТУМ КОЈИ ЋЕ ОСТАТИ

КАКО ЈЕ ДЕСЕТКОВАНА ПАЦИФИЧКА ФЛОТА

Председник Рузвелт описао је 7. децембар 1941. године као „датум који ће остати вечита мрља" у историји америчке војске. Тог дана Јапанци су у изненадном нападу на поморску базу Перл Харбор на хавајском острву Оаху уништили „цвет" америчке Пацифичке флоте.

Мрља је утолико већа што је могла да буде избегнута. „Изненадан" напад уследио је после читавог низа упозорења о које су се Американци на просто несхватљив начин оглушили.

Лажне радио-поруке

Средином новембра амерички агенти у Јапану приметили су да бродови царске морнарице, један по један, напуштају луке и ишчезавају. У то доба преговори између две земље дошли су до мртве тачке, па је ишчезавање јапанских бродова у непознатом правцу у најмању руку требало да наведе Американце на размишљање.

За разлику од Американаца, Јапанци нису намеравали да направе иједан пропуст у остварењу свог плана. Бродови којима се губио траг окупили су се у заливу Танкан на северу Јапана. Како је за успех операције било од пресудног значаја да нико не сазна за постојање флоте, међусобно нису одржавали радио-везе, за њихов погон коришћено је гориво које даје мало дима, сви су били потпуно замрачени. У мерама предострожности ишло се дотле да за све време припрема у море уопште нису бацани отпаци. Како би заварали америчке прислушкиваче, бродови који су остали у лукама непрекидно су одржавали радио-везе и то не само за своје потребе, него су опслуживали и бродове који су се налазили у Танкану.

Двадесет и петог новембра одговорни људи у Вашингтону имали су у рукама јапанске депеше чији садржај није остављао никакве сумње: рат је био на помолу. Два дана касније, заповедник америчке Пацифичке флоте, адмирал Кимел и заповедник америчких снага на Хавајима, бригадни генерал Волтер Шорт, обавештени су да рат само што није избио и да сваког дана могу да очекују амфибијски напад.

Процена америчких војних стручњака била је тачна по једном и само делимично тачна по другом питању: рат јесте био на помолу, напад такође, само не амфибијски. Што се могућег места напада тиче промашај је био потпун: експерти у Вашингтону проценили су да га треба очекивати на Далеком истоку, највероватније Филипинима, Малајима или Борнеу. Перл Харбор није поменут ни као далека могућност.

Мере које су адмирал Кимел и генерал Шорт предузели по пријему овог извештаја биле су, најблаже речено, неодговарајуће. Шорт је предузео само извесне мере предострожности против могућих саботажа и пребацио највећи део својих авиона на аеродром Вилер уверен да ће тамо бити безбеднији. Адмирал Кимел издао је наређење за обављање извиђачких летова, али их није проширио на северозапад, логични правац напада. Изузев бродова који су се налазили на мору, читаву флоту усидрио је у Перл Харбору. Као додатну меру предострожности, генерал Шорт наредио је да пет радара на острву свакодневно дежура од 4 до 7 часова изјутра.

У десет дана, од 27. новембра када је стигло упозорење, до јапанског напада, то је било све што су Вашингтон, Кимел и Шорт предузели.

Првог децембра из Токија је послата тајанствена радио-порука: „Попните се на планину Нитака". Само је командант флоте, вицеадмирал Чуичи Нагумо знао шта она значи. Напад на Перл Харбор могао је да почне. Одлука о нападу могла је да буде опозвана само у три случаја. Како су преговори између САД и Јапана још били у току, у случају да ипак дође до споразума између две земље; у случају да флота буде откривена два дана пре предвиђеног напада, јер би тиме пресудан елемент успеха операције, изненађење, био изгубљен:

ВЕЧИТА МРЉА

НАПАД НА ПЕРЛ ХАРБОР НИЈЕ БИО НИ ИЗДАЛЕКА ТАКО ИЗНЕНАДАН КАО ШТО СЕ ЧЕСТО МИСЛИ. ПРОСТО ЈЕ НЕВЕРОВАТНО КОЛИКО СУ УПОЗОРЕЊА АМЕРИКАНЦИ, У СТВАРИ, ИМАЛИ И КАКО СУ СЕ О ЊИХ ОГЛУШИЛИ

најзад, у случају да флоту открију дан раније, одлука о прекиду односно наставку операције препуштена је вицеадмиралу Нагуму.

Осим бродова који су у великом броју нагло почели да „ишчезавају" из јапанских лука, друго упозорење које је могло да помогне Американцима стигло је два дана пред напад на Перл Харбор, 5. децембра. Локални одсек ФБИ на Хавајима ухватио је телефонски разговор Токија и једног јапанског зубара из Хонолулуа.

Већи део разговора био је посвећен апсолутно безазленој теми, цвећу, али је зато онај мањи део који се на њега није односио могао да послужи бар као повод за мању узбуну. Зубар је свом саговорнику давао податке о авионима, мерама одбране и броју бродова у Перл Харбору! Иако је било сасвим јасно да је реченица којом је разговор завршен, „Хибискус и млечика цветају", шифрована порука, читав овај разговор није побудио нарочиту пажњу агената ФБИ.

Колико да све буде невероватније, два дана раније Американци су сазнали да Јапанци спаљују документа и шифре дипломатским представништвима у Лондону, Хонгконгу, Манили и Вашингтону. Ни пошто су их о овоме обавестили, ни адмирал Кимел ни генерал Шорт нису издали наређење о стању приправности на Оаху.

Врхунац погрешног процењивања ситуације достигнут је, ипак, дан пред напад. Дешифровањем депеша између јапанске амбасаде у Вашингтону и Токија, америчко Министарство одбране сазнало је 6. децембра да је јапански амбасадор у САД добио упутство о прекиду дипломатских односа, а 7. децембра између 4 и 6 часова ујутру делимично је дешифрована и инструкција о предаји ултиматума влади САД. Како је ултиматум био необично дугачак, завршни део који у ствари представља објаву рата дешифрован је тек пошто се први талас јапанских бомби сручио на Перл Харбор.

„Ворд" јавља: подморница торпедована

У сваком случају, иако се 6. децембра у Вашингтону већ знало за прекид дипломатских односа између две земље, генерал Шорт о томе није био обавештен, па је својим старешинама и војницима те исте вечери одобрио излазак на копно. Док се у зору 7. децембра двадесетак јапанских џепних подморница приближавало заливу, Американци су се после бурне ноћи враћали у касарне на спавање.

Тачно четири сата пре почетка напада, стигло је још једно упозорење које је, да се све није одвијало како се од почетка одвијало, морало да дигне читав Перл Харбор на ноге. У 3,45 ујутру разарач „Ворд" приметио је перископ подморнице која се приближавала улазу у луку. О томе са „Ворда" није упућен никакав извештај на копно. Отприлике два и по сата касније, заповедник „Ворда" послао је поруку у којој каже да је „торпедовао подморницу која се налазила унутар одбрамбеног простора луке". Док је адмирал Кимел чекао да овај извештај буде потврђен, Јапанци су кренули у Јапан.

Још једно узалудно упозорење стигло је нешто пре седам часова. Радарске станице на северу острва открише су два авиона. Највероватније се радило о јапанским извиђачким авионима који су летели испред првог таласа бомбардера и носача торпеда. Овога пута извештај је послат у информациони центар Оаха, али су у седам сати тамо на дужности била само два човека: оператор разводне табле и официр који је чекао на замену, па да се и сам придружи осталима. Остали су у то доба били на доручку.

У 7,05 тог јутра, на екрану радарске станице Опана на северу Оаха појавило се мноштво авиона. Иако је, сходно Шортовом наређењу, требало да прекину с радом у 7,00 часова, радисти из Опане остали су на дужности како би пратили огромну формацију која се налазила на удаљености од свега 160 километара од острва и брзо му се приближавала. Збуњени, послали су извештај информационом центру. Примили су га оператор и официр који је већ постајао нервозан због замене која му није стизала. Пошто им је досадило да понављају поруку на коју се, очигледно, нико није обазирао, и радисти из Опане отишли су да доручкују.

На ратном броду „Невада" бродски оркестар је управо одсвирао прве тактове „Заставе посуте звездама" када је авион са светлоцрвеним круговима на оба крила бануо с неба, бацио торпедо и у нискобришућем лету прелетео изнад „Неваде". Митраљески рафали промашили су музичаре, али су зато изрешетали америчку заставу. Пошто је одсвирао химну, оркестар је потрчао у заклон. Било је тачно 7,55 часова. Напад на Перл Харбор је почео.

Будите на опрезу!

У следећа два сата потопљено је или тешко оштећено осамнаест америчких бродова, уништено 188 авиона, погинуо и рањен 3 681 амерички војник. Јапанци су изгубили 29 авиона, 5 џепних подморница и око стотину људи.

Нешто после 15 часова бригадном генералу Волтеру Шорту уручен је телеграм у коме му из Вашингтона јављају како Јапанци намеравају да издају службено саопштење у Хонолулуу, у 7,30 тог јутра, „Не знамо садржај тог саопштења, али будите на опрезу", стајало је у телеграму који је стигао прекасно.

Мина Илић

Илустровао Брана Јовановић

ШЕРЛОК ХОЛМС ИЗБЛИЗА

ДЕТЕКТИВ ПО СЕБИ САМОМ

КАД ЈЕ ОДЛУЧИО ДА СЕ ОКУША КАО ПИСАЦ ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ, КОНАН ДОЈЛ СЕ СЕТИО СВОГ СТАРОГ ПРОФЕСОРА

Вративши се из лова у брдима Шкотске десетак људи седело је и разговарало о чувеним нерешеним злочинима. Један од њих, др Џозеф Бел, запањио је друштванце својим логичким закључивањем. Доктор Бел је, крајем прошлог века, био угледни лекар и професор на Единбуршком универзитету. Његова сјајна предавања током пет деценија одушевљавала су студенте међу којима су били Конан Дојл и Роберт Луис Стивенсон.

Како препознати ко је ко?

– Већина људи гледа али не запажа – говорио је др Бел. – Погледајте пажљивије неког човека. По цртама његовог лица закључићете које је националности, по рукама – каквим се послом бави. Остатак биографије отпада на ход, гестикулацију, привеске на ланчићу часовника и длачице које су се залепиле за његову одећу.

За тренутак је застао, прешао погледом преко присутних, па наставио:

– У просторију у којој сам држао предавање групи студената ушао је један човек. Господо, рекао сам, овај човек је био војник у неком планинском пуку и, вероватно, члан оркестра. Указао сам им на његов разметљив начин ходања – готово поуздан знак да је посреди шкотски гајдаш. У прилог томе говорила је и чињеница да је био омањег раста. Међутим, човек је упорно тврдио да је обућар и да, штавише, никада није служио у армији.

Замолио сам га да скине кошуљу. Није се љутио, учинио је то. На његовој кожи било је утиснуто ситно плаво слово Д. Управо тако су војне власти обележавале дезертере за време кримског рата. На крају, признао је да је заиста свирао као члан оркестра у једном шкотском пуку. Као што видите, господо, било је врло једноставно.

– Доктор Бел готово да би могао да буде Шерлок Холмс – приметио је неко.

– Драги господине, ја јесам Шерлок Холмс – одговорио је смешећи се др Бел.

Он је то заиста био – као што је Конан Дојл признао у својој аутобиографији.

Правила Шерлока Холмса за логичко закључивање и анализу била су само ехо уверења доктора Бела из стварног живота.

– Одувек сам својим студентима наглашавао огромну важност детаља и на изглед неважних ситница – често је говорио др Бел. – Готово свака професија исписује на човеку свој власторучни потпис. Ожиљци рудара разликују се од ожиљака радника у каменолому. Жуљеви столара нису исти као код зидара. Војник и морнар разликују се по начину хода. А што се тиче жена, проницљив лекар често може да погоди о ком ће делу свог тела она почети да говори.

Сматрао је да је развијање способности запажања неопходно лекарима и детективима, али да и сваки други човек може да промени свој свет из монотоног у узбудљив, пун авантура, ако развије ту способност.

Илустровао Димитрије Костић

Једног поподнева др Бел је седео за својим столом у амбуланти Единбуршке краљевске болнице кад је неко покуцао на врата.

– Уђите – рекао је.

Тренутак касније загледао се у човека који је стајао пред њим.

– Зашто сте забринути? – упитао га је?

– Како знате да сам забринут?

– Покуцали сте четири пута. Безбрижни људи покуцају два, највише три пута.

И – испоставило се да је човек заиста био забринут.

Шест година чекања

И сам Конан Дојл навео је занимљив пример вештине доктора Бела. Лекар је једног дана ћутке посматрао човека који је дошао у болницу на преглед, а затим проговорио:

– Дакле, ви сте служили у армији, у некој прекоморској колонији, и тек недавно сте отпуштени.

– Да, господине.

– Били сте подофицир, стациониран на Барбадосу?

– Да, господине.

Кад је човек изашао, др Бел се обратио својим студентима. – Видите, господо, он је васпитан човек, а ипак није скинуо свој шешир. Знате ли зашто? Људи у војсци то никада не чине, али он би научио цивилне манире да је отпуштен пре дужег времена. Држање му је ауторитативно. Значи, није био обичан редов. Откуд примедба о Барбадосу? Па, лице му је било тамнопуто, а то указује да је служио негде на западноиндијским острвима.

Конан Дојл је овај догађај верно приказао у својој причи о Холмсу „Грчки тумач". Иначе, овај познати писац детективских прича дипломирао је на Единбуршком универзитету 1881. године. Истакао је фирму очног лекара и чекао пацијенте. Шест година касније још увек је – чекао. У очајничком настојању да дође до неког прихода латио се писања. После неуспешног старта, и под утицајем Едгара Алана Поа, одлучио је 1887. да се окуша са детективском причом. А за њу му је била потребна нова врста детектива.

– Присетио сам се свог старог учитеља – написао је Дојл у својој аутобиографији. – Кад би он био детектив, сигурно би тај привлачан али неорганизован посао претворио у нешто што би било блиско егзактној науци. Лако је за некога казати да је оштроуман, али читалац жели да то види на конкретним примерима – онаквим какве нам је Бел давао сваког дана. Идеја ми се учинила занимљива. Само, питао сам се, како би требало да назовем тог момка?

Дао му је име Шерлок Холмс, према свом познанику са игралишта за крикет, америчком новинару Оливеру Венделу Холмсу.

Г. В.

ТЕСТОВИ ЗА ЦЕЛУ ПОРОДИЦУ

Људи су већ измислили „боди билдинг" „body-building", а сада је на ред дошао и „brain building", што ће рећи, билдовање мозга. Кроз неколико покушаја да решите ове задатке, освежите дух и меморију, враћајући им снагу! Ови задаци, сачињени у Националном институту за истраживање превенције старења мозга (l'Institut National de Recherche sur la Prevention du Viellisement celebral – INRPVC), помоћи ће Вам да проверите своје памћење, капацитет и функционалне способности Вашег мозга. А сада, играјте се и уживајте!

1 ПАРОВИ РЕЧИ:

Овај задатак оцењује Вашу асоцијативну меморију. Пред собом имате серију од 8 парова објеката, који један наспрам другог не стоје ни у каквом логичком односу. Ви треба да их запамтите. После првог упознавања са објектима, покријте леву колону и покушајте, гледајући десну, да погодите објекте са леве стране. Имате право да три пута покушате да решите овај задатак. Укупан број погођених парова, чини ваш резултат. Упишите га у овај правоугаоник.

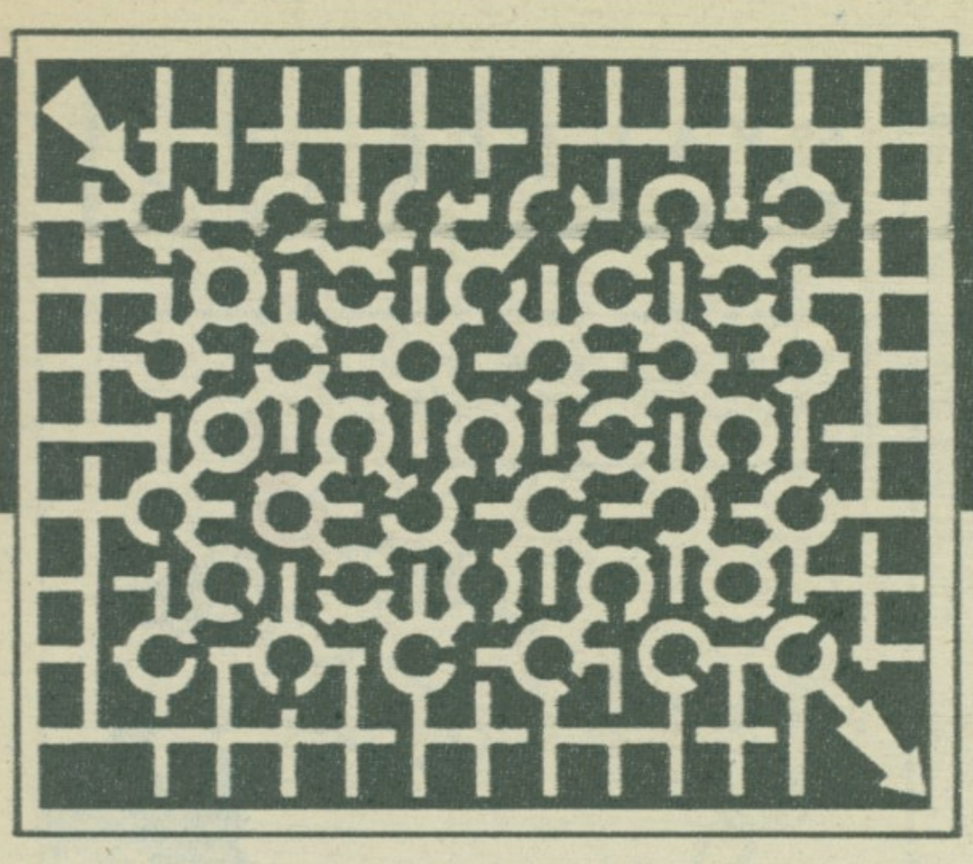

ОЈАЧАЈТЕ СВОЈ МОЗАК

2 ЛАВИРИНТ:

Овај лавиринт представља вежбу перцепције и просторно-визуелне сналажљивости. Покушајте да пређете кроз овај лавиринт најбрже што можете, полазећи од горње леве ка доњој десној стрелици, мерећи при том време за које сте решили задатак. Ако га решите за 3 минуте или мање, добијате 10 поена, 5 поена ако га решите за најмање 5 минута, а преко 5 минута, не добијате ни један поен. Резултат упишите у празан правоугаоник.

3 15 РЕЧИ:

Ова вежба оцењује вашу аудитивну и вербалну меморију. Нађите некога да буде ваш „психометричар" и да полако наглас прочита ових 15 речи, после сваке правећи паузу од 1 секунде. Када чујете све речи, сачекајте 60 секунди и покушајте да их све поновите без обзира на редослед. Добијате онолико поена колико сте речи успели да упамтите.

виолина	степенице
дрво	пас
кравата	банана
шунка	корист
торба	ловац
рођак	кофа
око	село
нож	

4 БРОЈЕВИ:

Овај задатак оцењује Вашу пажњу, концентрацију и један тип брзог памћења.

А: Бројеви у директном низу: Овде Вам је такође потребан „психометричар", који ће вам читати серије ових бројева у размаку од једне секунде. После сваке серије поновите бројеве онако како сте их чули. Почните са групом бројева означеном бројем II Ако добро иде урадите и вежбу под бројем I. Број низова које сте поновили без грешке, било у I, било у II групи, чини Ваш скор. Ако сте дошли до краја, а и ако сте поновили без грешке последњих 9 бројева из било које групе, добијате укупно 9 поена (за сваки тачно поновљен низ добијате по један бод).

Упишите своје бодове у празан правоугаоник.

Б: Бројеви у обрнутом низу: Принцип овог задатка је исти као у претходном, само што овде треба да понављате бројеве од последњег ка првом. Ако и последњи низ поновите без грешке, добијате 8 поена.

Упишите своје бодове у празан правоугаоник.

	А.	
СЕРИЈЕ	ГРУПА I	ГРУПА II
1	5.8.2.	6.9.4.
2	6.4.3.9.	7.2.8.6.
3	4.2.7.3.1.	7.5.8.3.6.
4	6.1.9.4.7.3.	3.9.2.4.8.7.
5	5.9.1.7.4.2.8.	4.1.7.9.3.8.6.
6	5.8.1.9.2.6.4.7.	3.8.2.9.5.1.7.4.
7	2.7.5.8.6.2.5.8.4.	7.1.3.9.4.2.5.6.8.

	Б.	
СЕРИЈЕ	ГРУПА I	ГРУПА II
1	2.4.	5.8.
2	6.2.9.	4.1.5.
3	3.2.7.9.	4.9.6.8.
4	1.5.2.8.6.	6.1.8.4.3.
5	5.3.9.4.1.8.	7.2.4.8.5.6.
6	8.1.2.9.3.6.5.	4.7.3.9.1.2.8.
7	9.4.3.7.6.2.5.8.	7.2.8.1.9.6.5.3.

5 ПРИЧА:

Овим задатком се оцењује ваше памћење и способност аудитивне анализе и синтезе. Прочитајте ову малу причу од неколико редака (раздељену у 30 елемената). Пошто је прочитате, запишите на парчету хартије све чега се сетите. Број бодова зависи од броја речи које сте коректно запамтили и поставили на одговарајуће место.

„Госпођа /Перић/ враћа се /са пијаце/. Она носи /два/ килограма /шаргарепе/ 600 грама /парадајза/ десетак /поморанџи/ три /лепе салате/. Била је у пекари /да би купила два/ хлеба/ и шест /колача/ од чоколаде/. Заборавила је /да донесе једну кост/ за свог пса/. Није имала времена /да оде у књижару/ и купи једну ролну /шарених тапета/ од 4 метра/ коју јој је наручио/ муж/".

Важе само оне речи које сте сместили на њихово место.

Упишите свој резултат овде:

6 СКРИВЕНИ ОБЈЕКТИ

Овај задатак оцењује вашу топографску меморију. Замолите неку особу из Ваше околине да набави 15 познатих објеката (чашу, наочари, књигу и сл.) које ће без икаквог реда поставити на сто. Пажљиво их посматрајте један минут. Пошто их Ваш „психометричар" склони од Вашег погледа, ви треба да их побројите. Имате 1 и по минут да их се сетите. Број објеката које сте упамтили, сачињава ваш резултат. Упишите га у празан правоугаоник.

7 РЕЧИ У НЕРЕДУ:

Овај задатак мери брзину визуелне перцепције, што ће рећи способност за брзу идентификацију визуелне поруке. Гледајте ове замршене речи. Покушајте да их читате гласно, што је могуће брже. Замолите неког из ваше околине да Вас заустави после 30 секунди. Број речи које сте пронашли, сачињава Ваш збир.

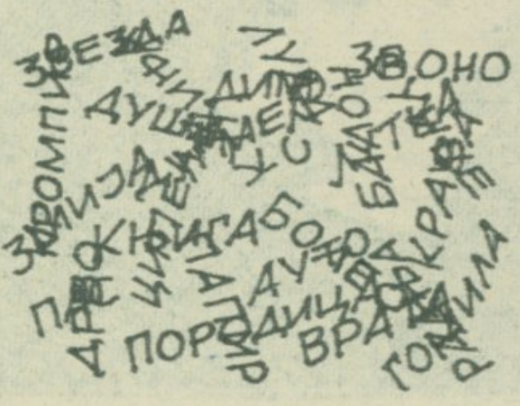

8 ЗНАЦИ ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ:

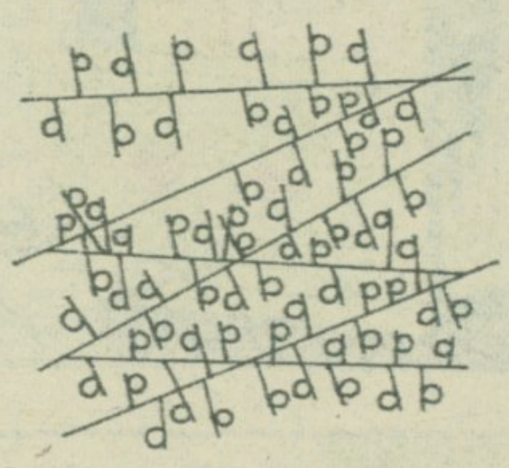

Овај задатак оцењује брзину перцепције, способност визуелно-просторног разликовања, концентрацију. Прецртајте оловком на цртежу све кругове који се налазе са десне стране црте (као што је показано на примеру лево).

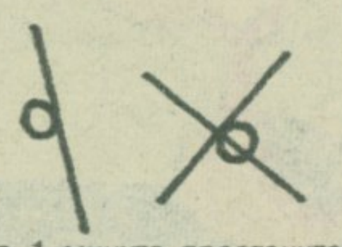

После 1 минута престаните. Број тачно прецртаних кругова, чини ваш збир.

РЕЗУЛТАТИ:

Саберите све Ваше поене. За 4. задатак израчунајте тоталан збир (резултат А и резултат Б). На табели погледајте ваше године и укупан број поена, да бисте видели којој групи припадате.

ГОДИНЕ	ИЗВРСНО	ДОБРО	ОСРЕДЊЕ
до 29 год.	150–146	145–125	124–82
30 до 39 год.	146–142	141–121	120–84
40 до 49 год.	142–138	137–117	116–90
50 до 59 год.	138–134	133–113	112–98
60 до 69 год.	134–130	129–125	124–110
70 до 79 год.	124–120	119–115	114–100
80 и више год.	114–110	109–105	104–90
	ВИДИ ОДГОВОР I	ВИДИ ОДГОВОР II	ВИДИ ОДГОВОР III

НАСТАВАК НА 11. СТРАНИ

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

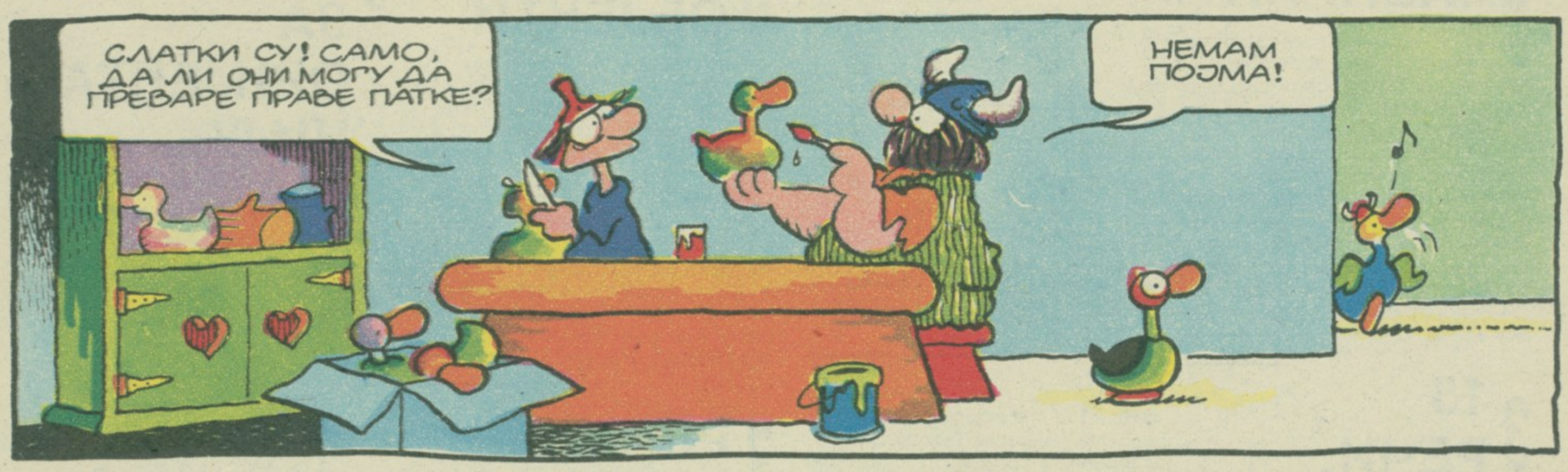

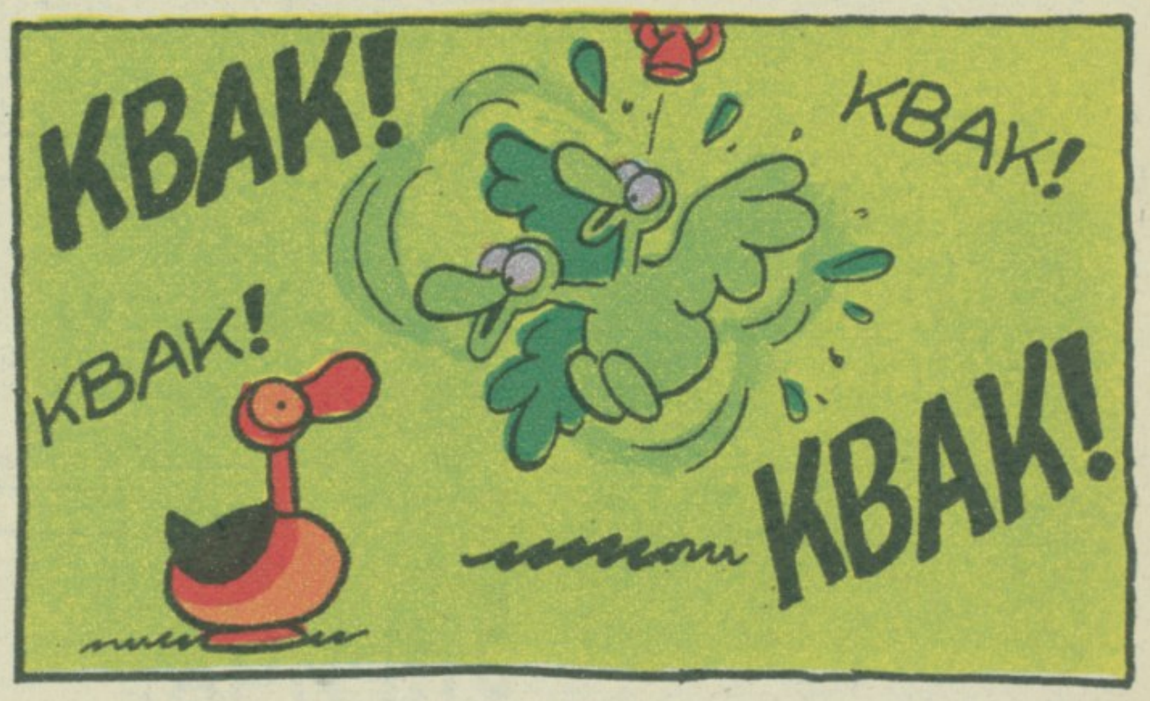

НАСТАВАК СА 9. СТРАНЕ

ОДГОВОР I:

Ваше менталне способности су изврсне. Живост духа, велика моћ пажње, комуникације и адаптације. Али немојте се успавати. Као спортиста који правилним вежбама не допушта да му мишићи атрофирају, тако и Ви вежбајте свој мозак. Активирајте одмах своје интелектуалне способности на свим пољима.

ОДГОВОР II:

Ваш резултат је добар. Понекад се Ваш мозак успава. Треба га стимулисати. Радите на својој меморији, пажњи, брзини опажања, на механизму асоцијације идеја. Активирајте свој мозак отварајући се према спољном свету – хобијем, спортом, дружењем. Играјте се са собом, тренирајући памћење бројева телефона, рођендана Ваших пријатеља. Играјте се укрштених речи, али не без размишљања. Користите речник, гледајте дефиниције и покушајте да их запамтите.

ОДГОВОР III:

Без панике! Можда сте само исцрпљени, уморни или депримирани. Зашто не бисте затражили савет од специјалисте? Знате ли да није никада касно да пробудите своје интелектуалне моћи? Немате право да се толико запустите! Једно је сигурно: сами сте криви за опадање својих интелектуалних способности!

ЗАНИМЉИВОСТИ:

На 13. конгресу геронтологије (наука о старењу и старима) у Њујорку, дошло се до занимљивих открића:

1) могуће је подмладити миша од 3 године и учинити га „мишићем"

2) 350 милиона Земљана има више од 80 година. У 2000. години, биће их 1 милијарда и 150 милиона

3) Британски песник Бајрон, имао је највећи мозак у историји. Тежио је 2300 грама. Један просечан мозак, на пример Мерилин Монро, тежио је 1422 грама, Анатол Франс је имао мозак од 1017 грама.

4) Мозак човека не чини више од 2% тела, али он троши 20% кисеоника који је потребан људском организму

5) кад се родимо, имамо 14 милијарди неурона (нервних ћелија) које се не обнављају. Сваке године губимо око 40 милиона неурона. На срећу, још много их остане за старост!

Приредила
Зорица Бобић

За читање наглас

ВРАТИ СЕ КУЋИ, ДРАГА МЕРИ!

АРТ БУХВАЛД

Један од ризика којима се излаже сваки Американац кад пошаље кћерку на крађи боравак у Париз јесте да кћи више не жели да му се врати кући. То се догодило у више случајева него што је могуће да се наброји, и Америка је изгубила у француској престоници више младих жена него у свим осталим градовима света заједно.

Једна привлачна млада дама из једног градића у Висконсину показала ми је писмо које је недавно добила од своје мајке. Учинило ми се да је прилично занимљиво јер врло сликовито приказује бит проблема. Променио сам имена како ме нико не би тужио.

„Најдража Мери,

Примили смо твоје писмо и били смо врло разочарани кад смо установили да ниједном речју не спомињеш кад ћеш да се вратиш кући. Тамо си већ две године и твој отац и ја много се бринемо за тебе. Као што смо ти твој отац и ја често говорили, Париз није сигурно место за младу девојку и неке приче које смо чули о том граду, као и чланци што их читамо у новинама, све више нас испуњавају страхом.

Не треба ни да ти причам колико су сви у нашем граду шокирани чињеницом да си ти још тамо. Нико то отворено не каже, наравно, али осећам како сви мисле да ти тамо живиш грешним животом, а неке моје пријатељице поверише су ми да неки људи који су те увек сматрали добром девојком сад мисле да си, да тако кажем, отишла у „лаке женске".

Пре неколико дана, за време наше партије бриша, четвртком, Алиса Самерс ми је рекла: „Хелен, како можеш допустити Мери да живи у Паризу? Конолијеви су се управо вратили а од њихових прича човеку се диже коса на глави". Знам да не радиш ништа чега бисмо твој отац и ја морали да се стидимо, али знаш већ какви су људи овде и није нам нимало лако да бранимо твоје поступке. Сем тога, чујем да је тамо избила револуција.

Нећу више да ти пишем о томе. То је нешто о чему мораш да одлучиш сама, по сопственој савести.

У последњих неколико недеља имали смо узбуђења напретек. Хари Ведериц, онај који је држао бензинску пумпу у Булевару Вашингтон, убио је из револвера своју жену Санди и сад је у затвору оптужен за убиство. Прилажем ти исечак из новина. Наводно, одржавала је недопуштене односе с Карлтоном Смитом, мислим да си некад ишла у школу с њим, или је то био његов брат? Хари је изјавио да ће, кад изиђе из затвора, убити Карлтона, али твој отац мисли да је погрешио што је то рекао јер ће то само да му шкоди на суду.

Сали, петнаестогодишња сестра Елеоноре Симсон, остала је у другом стању што је изазвало прави скандал у граду. Неће да каже ко је отац детета и њени родитељи су напросто избезумљени. Чини се да је требало да отпутује негде и роди дете, тако да за то нико не сазна, али она је тврдоглава девојка и само се прави важна с том својом трудноћом пркосећи свима.

У гимназији је дошло до нереда и нечувеног насиља. Банда младих насилника из Саут Сајда упала је на школску забаву, а кад им је господин Пембертон, нови управитељ, рекао да напусте дворану, један од дечака потегао је нож и убо га. После тога је дошло до тучњаве између младих насилника и ученика гимназије и том приликом је опустошена гимнастичка дворана. Троје људи превезено је у болницу. (такође ти прилажем исечак.) Господина Шнајдера, који ради у Самовом драгстору, напали су ноћу на улици и опљачкали га. Дигли су му 50 долара. Једна тужна вест – Поп Каровеј се убио. Проневерио је, изгледа, неки новац у банци, дошла је контрола да му прегледа књиге. Сви смо запрепашћени јер је Поп био врло омиљен у граду. Имао је у Линколну неку девојку која му је измамљивала паре.

У суботу ноћу дошло је код Форн Корнерса до фронталног судара аутомобила и погинуле су четири особе (ни једна из нашег града). Неки студенти су, изгледа, славили победу универзитетског кошаркашког тима и били су потпуно пијани. Возили су брзином од 140 км на час и ударили у неки аутомобил из Калифорније. Час раније твој отац и ја провезли смо се поред Форн Корнерса, па смо сад срећни што смо живи.

То су засад све новости. Још једном драга, молим те, размисли о повратку кући! Твој отац и ја непрестано се бринемо за тебе. Рекла сам и поново ћу ти рећи, Париз није место да у њему млада девојка живи сама. Воли те мама".

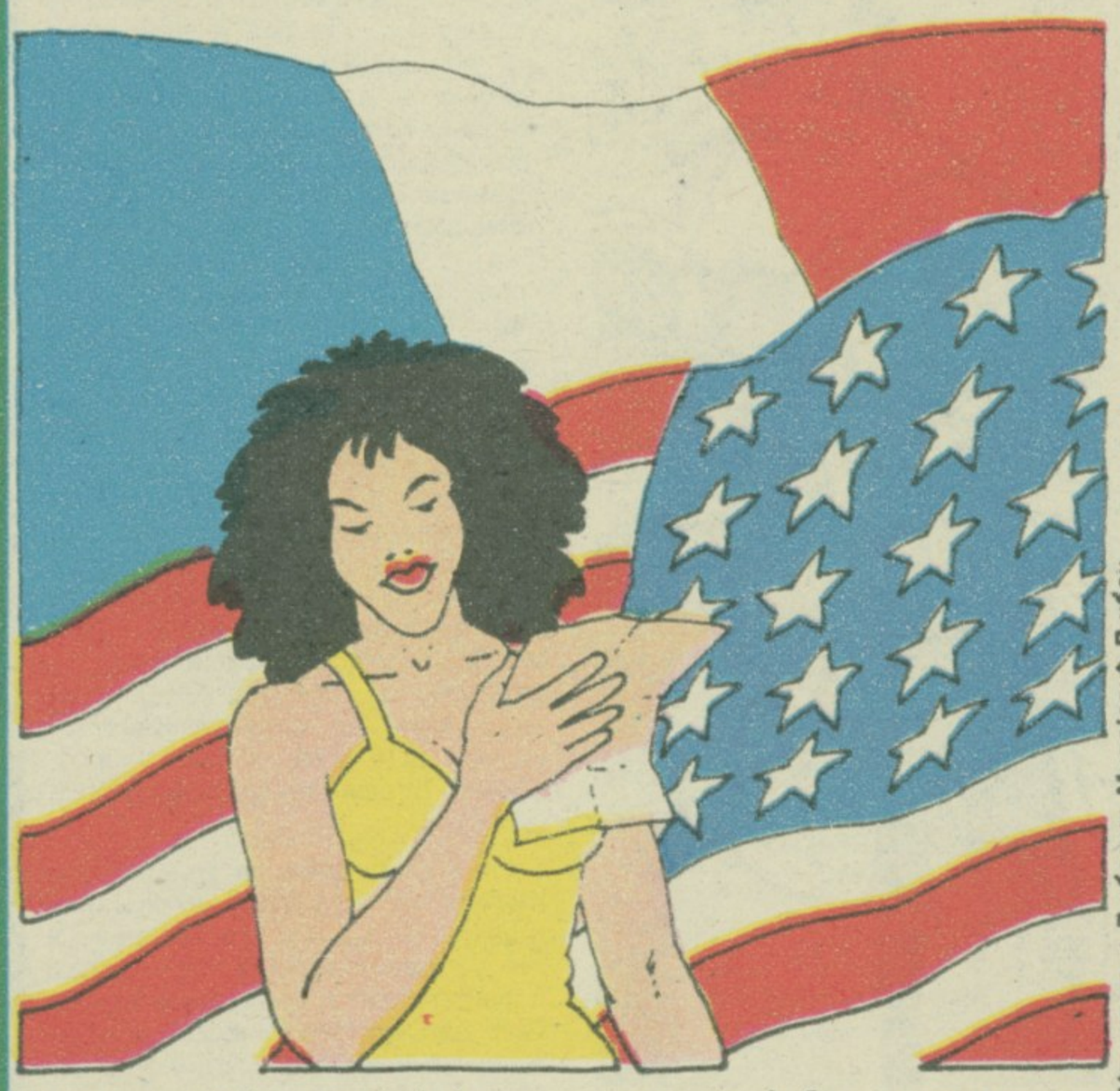

Илустровао Љубомир Милојевић Љубац

ЈОВАНКА ОРЛЕАНКА ПОНОВО ПРЕД СУДОМ

Тридесетог маја 1431. године у Руану је на ломачи спаљена деветнаестогодишња Јованка Орлеанка, оптужена због јереси и врачбина. Двадесет пет година касније у Руану је поново одржано суђење на коме је Јованка Орлеанка рехабилитована.

У току протеклих векова о Јованки Орлеанки написано је безброј историјских радова и уметничких дела. Но, зато што је сачувано мало докумената, њен живот и до данас је због много чега велика тајна.

У једном рукопису из петнаестог века се каже:

„Јавно су спалили Јованку Орлеанку или другу жену, која је личина на њу, о чему нема јединственог мишљења".

Пјер Кискел, сведок процеса против Девице Орлеанске, пише у својим успоменама:

„Јованка Орлеанка је побегла и уместо ње су спалили неку другу жену".

У хроникама се наводе и разни датуми извршења казне: 30. мај, 14. јун и 6. јул 1431. године (па чак и 10. фебруар 1432. године).

Жупник Сен Тибо из Меца наводи у црквеним документима да се 20. маја 1436. године у варошици Гранд Оз – Ори појавила Јованка Орлеанка, удата за грофа Робера д'Армоаза, коме је касније родила два сина!

У једном документу из Орлеана наводи се занимљива чињеница: 28. јула 1439. године, осам година после спаљивања, Јованка Орлеанка је дошла у свој завичајни град, где ју је мноштво људи одушевљено дочекало. Јованкина мајка и њена два брата су је препознали. У знак захвалности градске власти поклониле су Јованки Орлеанки двеста десет ливара. Овацијама су је дочекали и у Туру. Одатле је кренула у Париз, али су је приликом доласка у престоницу ухапсили.

Као што се види, народ упорно није желео да верује да је Јованка Орлеанка мртва и даље је веровао у легенде о њој. Почеле су да се појављују и књиге у којима се негирало да је Јованка била спаљена.

Крајем деветнаестог века Пјер Каз је објавио своја истраживања у два тома. У њима је доказивао *да се Јованка Орлеанка спасла* ломаче, и да је касније живела под именом Жана д'Армоаз. Аутор је изнео још једну хипотезу: „Девица Орлеанска није била сиромашна и неписмена сељанка. Она је била ванбрачна кћерка краљице Јелисавете Баварске и херцога Лудвига Орлеанског, брата Карла VI".

Та хипотеза се понавља и у недавно објављеним књигама чији се аутори питају: да ли је могуће да кћерка једног сељака тако познаје војну вештину, политику и географију, да је у стању да одмах по доласку у двор убеди Карла VII да је постави не чело својих армија? Зашто се њено име пише са уметком „д" (Жана д Арк) – знаком племићког порекла? Како објаснити да је Јованка Орлеанка говорила префињеним француским језиком?

Питања, питања, питања. Како је могуће да су сачувани опширни протоколи њеног саслушања, а ни у једној архиви не постоји службени акт о извршењу казне? Пјер де Сермоаз је чврсто убеђен да су 30. маја 1431. године на ломачи спалили неку другу жену, а не Јованку Орлеанку!

Истовремено са књигом Сермоаза у Паризу је изишла из штампе монографија „Жана по имену Жана д'Арк" чији је аутор Анри Гијомен, по чијем мишљењу Јованка Орлеанка није командовала француском војском против Енглеза, нити уопште има било каквих заслуга. И у прошлости и у наше време историчари су покушавали да умање заслуге јунакиње француског народа, позивајући се на многе необјашњиве чињенице из њене биографије. Као и пре пет векова, још и данас постоји доста људи и у Француској и ван ње који не могу да опросте тој „непослушној девојци – јеретику".

Генијални аустријски композитор Волфганг Амадеус Моцарт умро је пре готово двеста година. Међутим, спорови о узроку његове смрти ни до данас нису престали. Један од разлога за различита тумачења Моцартове смрти била је и чињеница што је умро веома млад – имао је тридесет пет година.

Легенда да је Моцарта отровао италијански композитор Антонио Салијери, који је био дворски музичар, и данас има своје поборнике. Разуме се, њих је лако разумети, јер су се одмах после Моцартове смрти у новинама појавиле вести да је био отрован. Тако се у берлинским новинама „Музикалише вохенблат" од 12. децембра 1791. године (а Моцарт је умро 5. децембра исте године) могло прочитати да је тело великог композитора „после смрти било отечено". На основу тога писац текста је претпоставио да постоји „велика доза вероватноће да је Моцарт био отрован".

Тридесетак година касније, 1819. године, отворено се писало да је Моцарт постао жртва болесне зависти Антонија Салијерија.

Недавно је у Аустрији изишла књига професора, лекара и музиколога Антона Нојмајера. У њој Нојмајер одбацује теорију о тровању великог композитора и сматра да је Моцарт умро од болести од којих је боловао још од детињства. Нојмајер наводи да је Моцарт у детињству често патио од ангине, неколико пута је имао акутно запаљење зглобова, па чак и такозвани црвени ветар (еризипел, заразно обољење чији су главни знаци језа, високе температуре и црвенило коже, најчешће носа и образа).

Нојмајер наводи писмо Моцартовог оца Леополда, такође талентованог композитора, које је датирано 1762. године. У том писму Леополд Моцарт пише како се осећао Волфганг (имао је тада шест година), када је као чудо од детета позван да свира у Бечу:

ОД ЧЕГА ЈЕ УМРО МОЦАРТ

„Синоћ смо поново били код Његовог царског величанства. Наш Волфганг се није осећао као увек, жалио се на болове у леђима и ногама. После концерта у двору приметио сам на његовом телу неколико великих мрља, црвених и натечених. Додир је изазивао бол. Те мрље је имао на обе ноге и на леђима."

Четири године касније Моцартов отац пише: „И сада се све исто наставља: Волфганг не може да устане на ноге, не може да покреће прсте на ногама, да савија колена. Болест му је одузела много снаге, јер му се готово сваке ноћи подиже температура и хвата га језа".

У таквом стању, мада је тада био још дете, он је кренуо на дугачку и напорну турнеју по Европи. Годинама болест се све више погоршавала.

На питање да ли су те Моцартове болести неизбежно морале да доведу до смрти, професор Нојмајер одговара: „У тим социјалним условима и на том нивоу развоја медицине, због недостатка одговарајућих лекова, запаљење зглобова са пратећим компликацијама на срцу и бубрезима, често је доводило до смрти."

Моцарта су лечили бечки лекари Клосет и Салаба. Из докумената се види да су користили у то време распрострањени метод лечења – пуштање крви. Такви методи, сматра Нојмајер, катастрофално су деловали на ослабљени Моцартов организам. Велики композитор се гасио наочиглед најближе родбине. После пуштања крви често је губио свест. Управо је после једног таквог „лечења", ноћу између 4. и 5. децембра 1791. године, пао у кому. Умро је не долазећи свести.

Измучено Моцартово тело стављено је у узан мртвачки сандук и сахрањено на гробљу за сиромашне. Никоме није претпостављао да сахрањују музичког генија, чија ће слава трајати вековима.

Илустровао Војислав Васиљевић

Да ли су постојали РОМЕО И ЈУЛИЈА

У Верони је објављена права жалост. Професор историје ренесансе на Универзитету у Ливерпулу Сесил Клиф објавио је сензационалну новост: Ромео и Јулија, који су сматрани за литерарне хероје, одиста су постојали! Истина, нису били из Вероне. Уз то, историја њихове љубави је била сасвим прозаична, а не трагична, као што ју је описао Шекспир.

– Уништио је најлепшу и најромантичнију фантазију! – говоре Вероници о Клифу. Јулија је за њих симбол града. У Верони чак постоји посебна служба која одговара на стотине писама девојака које желе да повере Јулији своје љубавне муке.

Клиф је посветио тридесет година проучавању живота Луиђија да Порте, аутора новеле, која је инспирисала Шекспира да напише своју најславнију трагедију.

Луиђи да Порто се родио у Виченци 1485. године у аристократској породици. Као двадесетшестогодишњи коњички капетан пошао је на службовање у провинцију Фриули. У тој провинцији најутицајнија је била породица Саворњани, пореклом из Немачке. Део те породице био је привржен аустријском цару Максимилијану, док су други били присталице Венецијанске Републике. Да би се разликовали од својих рођака „Швааба", чланови породице који су били присталице Венеције носили су иза уха ружу или су је стављали на шешир. Приликом сусрета двеју група рођака долазило је до свађа, туча, двобоја, па чак и убистава!

Једном је Луиђи да Порто био позван у дом породице Саворњани. Тамо је први пут срео Лућину, која је тек навршила петнаест година. На жалост, није сачуван ни један портрет те девојке, али по мишљењу савременика Лућина је била лепа, витка и личила је „на младу Амазонку".

Између Луиђија и Лућине планула је љубав на први поглед. Међутим, о венчању није могло бити ни говора: Да Порто је био представник аустријске армије, а Лућинини родитељи ватрене присталице Венеције. Лућина се кришом састајала са Луиђијем. Измењивали су љубавна писма и поклоне.

Најважнији догађаји одиграли су се 1511. године. Рат између Венеције и Аустрије трајао је већ три године. Односи међу „Швабама" и републиканцима у породици Саворњани постали су још напетији.

За време једног карневала Антонио, присталица Венеције, тешко је ранио два своја противника – рођака, и бојећи се хапшења и затвора, издао је Венецију и са својим људима ступио у аустријску службу. Али Република није прашала издајницима. Послала је плаћеног убицу да убије Антонија. Такође је било одлучено да се помире непријатељски расположени Саворњани, чему би могао допринети брак између Лућине и Франческа. Девојка је протестовала против тог брака, али родитељи су били непопустиви.

Сазнавши за то, Луиђи да Порто замало није извршио самоубиство. Дао је оставку на војну службу и почео да се бави књижевношћу. Прво његово дело, „Радосна историја" (мада је садржај био тужан) штампано је 1531. године и донело му је успех. У тој новели Да Порто је причао о завађеним породицама Капулети и Монтеки из Вероне и о несрећној љубави Ромеа и Јулије, под чијим је именима аутор сакрио себе и Лућину. Новела је била посвећена „прекрасној и замамној мадони Лућини Саворњани". У поговору се надугачко и нашироко распредало о неверству жена тог времена.

Касније је историју трагичне погибије двоје заљубљених описао Матво Банде, а енглески песник Артур Брук написао је поему на исту тему. Користећи се тим материјалима Шекспир је написао своју трагедију.

О Лућини се зна само да је постала мајка неколико деце...

И тако, Вероници су у жалости, али су зато становници варошице Саворњано дел Торе веома захвални енглеском историчару. Од сада ће Јулија--Лућина постати легенда њихове вароши. Локалне власти су одлучиле да што пре реновирају полуразрушени замак у коме је пре више од четири стотине година живела Лућина Саворњани.

Д. М. М.

ОПЛЕМЕЊЕНА ПУСТИЊА

ЈЕДНА МОГУЋА БУДУЋНОСТ

КАД БИ ЧОВЕК БИО РАЗУМНИЈИ, ПУСТИЊЕ БИ ОЗЕЛЕНЕЛЕ И ПРОЦВЕТАЛЕ, ПРЕСТАЛИ БИ ВЕТРОВИ РАТА...

Наша планета није пренасељена. Не прети јој никаква демографска експлозија, нити ће доћи до самоубиства човечанства због неконтролисаног прираштаја становништва, како то често може да се чује. Узрок заиста тешких животних услова у Африци, Латинској Америци, Азији, као и у неким другим деловима света није у пренасељености већ у недовољној искоришћености животног простора. Не треба заборавити да је само десети део копна искоришћен за пољопривреду, а да преосталих девет десетина чине пустиње, степе, тундре, прашуме, крш...

Узмимо као пример Арабијско полуострво, са три и по милиона квадратних километара површине, где живи нешто више од двадесет милиона становника. Када би се та огромна пустињска област наводњавала у највећој могућој мери, претворила би се у врт бујне тропске вегетације који би могао да прехрани милијарду и седамсто педесет милиона људи! То је осамдесет седам и по пута већа насељеност од постојеће, са просечном густином од пет стотина становника на квадратном километру. Могла би да буде и знатно већа, с обзиром на повољне климатске услове тропске зоне где се у непрекидном вегетативном циклусу постижу и четири жетве годишње.

Капија суза

Снабдевање Арабије питком водом не представља већи проблем са гледишта геофизичког инжењерства, нове научне дисциплине која своју делатност усмерава на култивизацију оних девет десетина необрађеног земљишта наше планете. Вода би се довлачила џиновским водоводима из језера Уганде, Кеније и Етиопије преко будуће бране Баб ел Мандеб са протоком од око два милиона кубних метара у секунди, што је за трећину мање од растура воде реке Нила у једној секунди. Албертово и Викторијино језеро у Уганди повезало би се са Рудолфовим језером у Кенији и језером Тана у Етиопији у грандиозни иригациони и хидроенергетски систем. На његову изградњу не би требало да се уложи више новчаних средстава од оних предвиђених за градњу једног савременог носача авиона. Снага регулисаних речних токова и њених падова користила би се као „бели угаљ" за покретање машина електричних централа, равних снази неколико стотина хидроелектрана Ђердап I. Друга велика корист овог система акумулационих језера била би у заштити плодног земљишта од рушилачке снаге тропских пљускова и речних бујица на ком би цветале разне пољопривредне културе.

„Капија суза", како гласи превод арапске речи Баб ел Мандеб, мореуза између Црвеног мора и Аденског залива, преградила би се џиновском браном, дугачком око двадесет и шест километара са бродским преводницима за несметано одвијање веома живог саобраћаја на средоземно-индијском поморском путу. У будућу брану Баб ел Мандеб уградиле би се хидротурбине које би производиле електричну енергију равну снази стотине хидроелектрана Ђердап I. Преко бране ће пролазити Афро-азијски водовод и друмско-железничке саобраћајнице.

Ново Мртво море

Брана Баб ел Мандеб, као и друга, њој слична, брана, подигнута на другом крају Црвеног мора, дугог две хиљаде и три стотине километара, знатно би допринела снижавању нивоа овог најтоплијег мора на Земљи (средња температура око 32°C). Спуштањем нивоа за двеста метара површине приобаља повећала би се за око две стотине хиљада квадратних километара. Дакле, још једна плодна оаза наравно добро наводњавана. Али, и ново Мртво море јер би са смањеним нивоом мора дошло до повећане концентрације соли, погубне за живот морске флоре и фауне.

Пројект афро-азијског водовода тенички је лако изводљив, јер постоји природни пад водених токова од споменутих језера у Уганди, Танзанији и Кенији до Етиопије и Баб ел Мандеба. Река Кагера, која се улива у Викторијино језеро, „снабдева" водом Нил чије је извориште у том истом језеру. Други Нилов снабдевач водом је река Семлика. Она тече из Едуардовог у Албертово језеро, кроз које протиче Нил, затим скреће на север пробијајући се кроз мочварне пределе, сада већ као Бели Нил. Код Картума се спаја са Плавим Нилом који извире из језера Тана у Етиопској висији. Међутим, највеће количине воде Нил и систем пројектованих акумулационих језера добијају од обилних тропских пљускова које ваздушне струје доносе са Индијског океана и изручују их у тој висији. Сврха читавог овог пројекта управо је у акумулирању тог непроцењивог обиља густе кишне завесе која ствара страховите бујице. Њена рушилачка снага са катастрофалним последицама усмерила би се за добробит човека, за наводњавање и стварање електричне енергије.

Новац није сметња

Ни десалинизација будућег знатно слањег Црвеног мора не представља већи проблем за геофизичко инжењерство. На посебно изграђеним плутајућим соланама, под жарким сунцем, испаравала би морска вода, а со се таложила у складиштима ових џиновских бетонских здања. Тако би могла, зависно од потребе, да се изврши и тотална десалинизација овог и данас врло сланог мора. Како? Уградњом система за десалинизацију у бране кроз које протиче морска вода из Аденског залива и Средоземног мора. Није проблем ни градња тих брана у мореузу Баб ел Мандеб и у Суецу, јер у њиховој непосредној близини има довољно камена, песка и другог материјала. Није проблем ни у новцу – обе бране не би биле скупље од два носача авиона.

Илустровао Ненад Милићевић

Проблем су друштвене, економске, политичке, верске, расне, националне, социјалне и културне прилике, природне непогоде, глад, епидемије... Не само у том делу света. А остварење пројекта геофизичког инжењерства зависи од спремности, и добре воље, целокупног савременог света.

Можда се ближимо времену када ће нуклеарна енергија почети да се користи не за уништење свега живог на нашој планети, већ за остварење многих пројеката као што је овај и када се људски геније, труд и новац неће расипати на наоружање.

Само прошле године за војне потребе издвојено је 1000 милијарди долара! Да се тај баснословни новац подели на једнаке делове свима колико нас на свету има, добили бисмо нешто више од 200 долара по човеку. Није баш велик новац, али многима би и те како добро дошао. Јер, данас гладује између 450 и 500 милиона људи. А да се те милијарде долара поделе не свима него само онима који немају довољно хране, свако би добио око 2.200 долара годишње. На жалост, тешко да ће их икада добити. У свету се сваког минута за наоружање утроши више од милион долара!

Милош Ризнић

ЗАБАВНИКОВ ЛИКОВНИ КОНКУРС ПОВОДОМ МЕЂУНАРОДНЕ ГОДИНЕ МИРА

НАВИЈАМО ЗА МИР

ЦИПИРИПИ CENTRO proizvod

ЧИЈИ ЋЕ РАД БИТИ ШТАМПАН КАО МАРКА? КО ЋЕ ЛЕТЕТИ У ЊУЈОРК? КОЈОЈ ЋЕ ШКОЛИ ПРИПАСТИ РАЗГЛАСНА СТАНИЦА?

У овом броју објављујемо ЧЕТВРТИ и последњи део задатка. Ако сте сачували три претходна дела, брзо ћете открити коју реч треба да саставите од слова која смо посебно истакли. Уколико вам недостаје један исечак на коме се налази једно од истакнутих слова, дозвољавамо вам да то слово сами уцртате – то је уједно ЏОКЕР који вам на овај начин поклањамо.

КАКО СЕ ШАЉУ РАДОВИ

Сваки учесник конкурса, било да конкурише појединачно или да радове шаље школа, **обавезан је да на полеђини свог цртежа налепи ТАЛОН** који треба читко да попуни и на предвиђеном месту налепи правилно састављене исечке. Испод њих треба да упише реч коју је саставио од посебно истакнутих слова.

РАДОВЕ БЕЗ ТАЛОНА И РЕШЕНОГ ЗАДАТКА НЕЋЕМО УЗИМАТИ У ОБЗИР!

Свој рад, односно радове ако их шаље школа, спакујте између корица старог блока за цртање и **НАЈКАСНИЈЕ ДО 26. маја 1986.** пошаљите на адресу: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, поштански фах 124 са назнаком „НАВИЈАМО ЗА МИР".

РЕЗУЛТАТЕ КОНКУРСА ОБЈАВИЋЕМО У ЈУЛУ 1986. године.

НАГРАДЕ

Најбоље цртаче, који се јаве на овај конкурс, очекује **112 НАГРАДА и то 106 за појединце и 6 за ШКОЛЕ И ОДЕЉЕЊА.**

ВРЕДНОСТ НАГРАДА ЈЕ 250 милиона старих динара! Ове награде су, поред „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" и „ЈУГОМАРКЕ", обезбедили: ЈАТ – AIR LIFT, ЦЕНТРОПРОИЗВОД и основне школе „ДРИНКА ПАВЛОВИЋ" и „ЂУРО ЂАКОВИЋ". **Да вас подсетимо још једанпут:**

ПРЕМА НАЈБОЉЕМ ЦРТЕЖУ ШТАМПАЋЕ СЕ ЈУГОСЛОВЕНСКА МАРКА ПОСВЕЋЕНА МИРУ. **Аутор овог рада и његов наставник или учитељ добијају пут у Њујорк.**

ШКОЛИ КОЈА ПОШАЉЕ НАЈВИШЕ КВАЛИТЕТНИХ РАДОВА ПРИПАШЋЕ РАЗГЛАСНА СТАНИЦА. Ту су још: ЕКСКУРЗИЈЕ, КОМПЈУТЕРИ, ТРАНЗИСТОРИ, ПАКЕТИ „ЦИПИРИПИЈА", ВИШЕГОДИШЊИ КОМПЛЕТИ МАРАКА, ПРЕТПЛАТЕ НА ЛИСТОВЕ и друго што смо већ објавили у претходним бројевима „Политикиног забавника".

На крају, остаје вам да нацртате рад на тему МИРА и до назначеног рока пошаљете на конкурс.

Првонаграђеног и његовог наставника ЈУГОСЛОВЕНСКИ АЕРОТРАНСПОРТ води у ЊУЈОРК

JAT

JAT Air Lift

ТАЛОН

На означеним местима налепите исечке а на линији испод тога испишите реч коју тражимо. Своје податке упишите читко штампаним словима

На овом месту налепите исечке

Овде упишите реч коју тражимо

Име, презиме и година рођења

Адреса стана

Школа и адреса (школе)

Име и презиме наставника ликовног васпитања или учитеља

Поштански број и место

БИОСКОП БАЈФОРД ПРИКАЗУЈЕ...

БОРБА КЛАВИРСКИМ НОГАМА

Клавир је изумео Италијан Бартоломео Кристофори, власник једне радње за израду чембала, у Фиренци, негде око 1709. год. Композитори нису баш с одушевљењем примили нови инструмент. Тако је било све до појаве Хајдна и Моцарта, а то значи да до половине 18. века ништа значајно за клавир није било написано. Још више времена требало је да клавир почне масовно да се продаје, углавном због високе цене, упола веће од цене чембала. Било како било, од 1800. год. клавири улазе у моду! Свака радионица клавира почиње битку за купце, и не преза од средстава помоћу којих ће да их убеди да је баш њен инструмент најбољи. Године 1879. две најугледније фирме биле су Стенвеј (Steinway) и Вебер (Weber). Кад је једна енглеска оперска трупа стигла на турнеју по Филаделфији, певачи су открили да у свакој соби стоји по један Стенвеј. Ова чињеница разјарила је фирму Вебер. Док су оперски певачи били на вечери, наредила је својим носачима да Стенвеје замене Веберима. Носачи једне и друге фирме срели су се на лицу места, што је било довољно да се заметне кавга и то уз помоћ одшрафљених ногу клавира. Веберови носачи су били јачи па су на крају и клавири Вебер освојили собе овога хотела. Добро наливени шампањцем на рачун фирме Вебер, музичари су били спремни да се закуну да су клавири Вебер најбољи на којима су икад свирали!

ИЗУМИ САЛВАДОРА

Салвадор Дали је, поред Пикаса, најпознатији сликар модерног доба. Освојио је свет не само изванредним сликарским талентом, него и својом необичном природом.

У жељи да, сем сликајући, зарађује и на други начин, Дали је направио низ проналазака на које је био веома поносан и које је забележио овим радом:

КО БИ РЕК"О?!

Да ли сте и ви један од оних који хрчу? Да ли неко од ваших хрче тако гласно да вам не да да заспите? Прича се да је окорели револвераш са Дивљег запада Џон Веслин Хардин одсео једном у хотелу, где је у суседној соби неко громогласно хркао. Хардина је ово толико изнервирало да је несрећнику сручио у главу рафал од шест метака.

Познато је да јачина нечијег хркања досеже чак 70 децибела, што је више од буке коју производи асфалтна бушилица!

Ипак, тешите се, ако сте склони хркању, нисте и најгори. Проучите нашу листу познатих „хркача" у историји, па ће вам бити лакше!

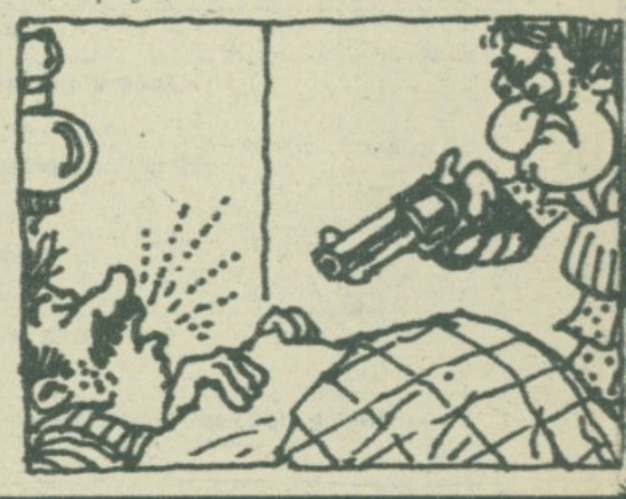

ДАЛИЈА

Вештачки нокти с малим огледалима, провидне лутке за излоге. У њихова тела могла је да се сипа вода по којој би пливале рибе подражавајући крвоток; покретне скулптуре-вентилатори; калеидоскопске наочари за путовање аутомобилом кроз досадне пределе; шипеле са федерима за лакши ход...

Многи сматрају Далија исто толико великим писцем колико и сликарем. Књиге „Тајни живот Салвадора Далија" и „Дневник једног генија", написао је у своју славу. У њима говори и о свом детињству и изузетном карактеру који се јасно оцртавао још у најмлађим данима. Поред података да је мокрио у кревет до осме године „из чистог задовољства", Дали прича како је на дан када је звезда Репатица прелазила преко ведрог ноћног неба од силног узбуђења снажно ударио своју млађу сестру, због чега га је отац, уместо да га пусти на терасу, затворио у своју канцеларију. „Ова казна, због које нисам могао да видим комету, за мене је једна од највећих непријатности у животу".

У својим књигама Дали такође бележи како му је успело да постане славан међу својим школским друговима.

„Једне вечери, у Заводу Браће Мариста (школа за дечаке) пожелео сам да се бацим са врха степеница. У тренутку када смо моји другови и ја почели да силазимо, направио сам скок у празно, пао на доњи степеник, одскочио и откотрљао се до дна. Био сам сав изубијан, али нека необјашњива радост потиснула је бол. Сви су били збуњени. Узмували се око мене, неговали ме, стављали ми влажне облоге. Та гомила забринутих људи изазивала је у мени чудесно осећање. Четири дана касније поновио сам исту сцену. Пре скока оштро сам крикнуо и то је привукло пажњу. Изубијан, али пресрећан, стално сам то чинио. Сваки пут кад бих силазио низ степенице, моји другови су губили дах... Ускоро су почели да говоре: – Заиста је луд! – Ја сам уживао у тим речима!"

Катон Старији – римски државник

Џорџ II – енглески краљ

Абрахам Линколн – председник САД

Плутарх – грчки историчар

Теодор Рузвелт – председник САД

Џорџ Вашингтон – председник САД

И на крају, причица о човеку који је тако гласно хркао да самом себи није дао да заспи. Пошто је покушао све не би ли престао, коначно је дошао до изванредног решења; отишао је у другу собу да спава!

ТЕСТ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ

Уколико желите да проверите колико су интелигентни ваши ближњи, ево начина на који ћете то учинити: направићете слагалицу из делова квадрата које ће они поново морати да сложе у квадрат.

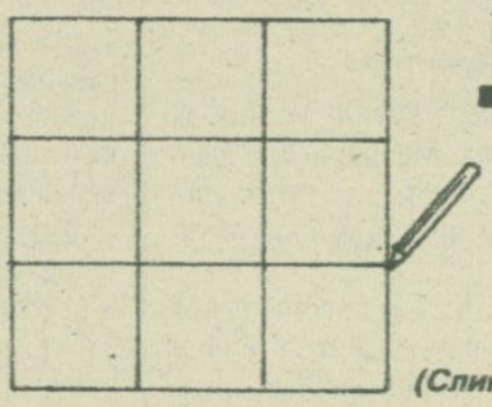

(Слика 1)

1. Прво нацртајте на чвршћој хартији ову мрежу од девет квадрата.

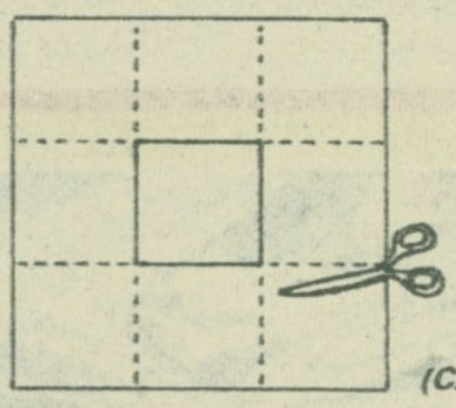

(Слика 2)

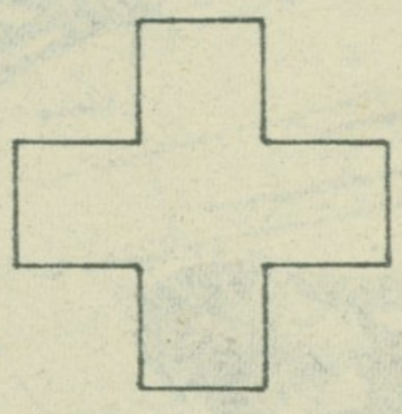

(Слика 2а)

2. Затим изрежите облик крста, као што кажу слике 2 и 2а

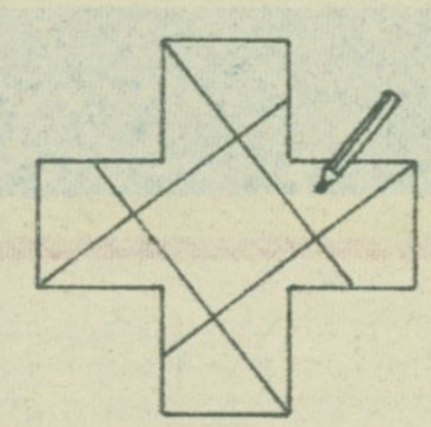

(Слика 3)

3. Обележите средину четири странице и спојте их са супротним угловима

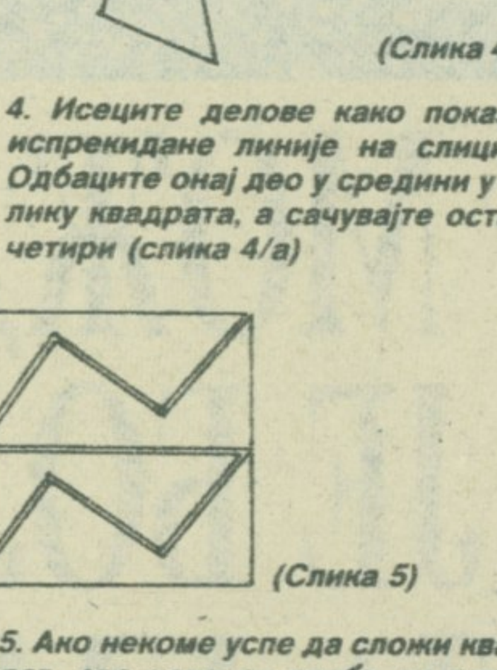

(Слика 4)

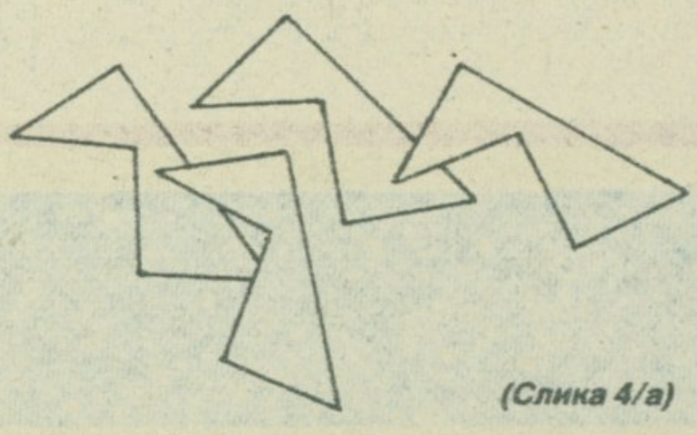

(Слика 4/а)

4. Исеците делове како показују испрекидане линије на слици 4. Одбаците онај део у средини у облику квадрата, а сачувајте остала четири (слика 4/а)

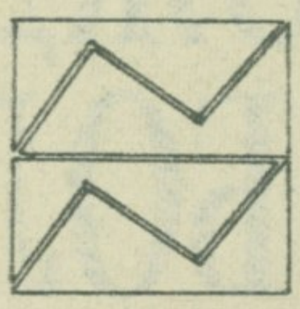

(Слика 5)

5. Ако некоме успе да сложи квадрат, ево како он треба да изгледа (слика 5)

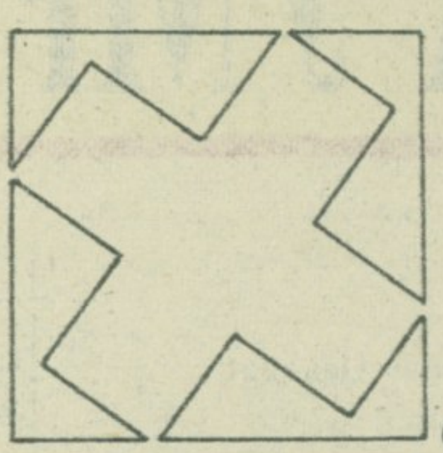

(Слика 6)

6. Ево још једне варијанте истог задатка. Помоћу делова треба направити квадрат који ће у средини имати празнину у облику крста (слика 6).

Мила и Тимоти Бајфорд

Илустровали: Ненад Милићевић, Зоран Петканић, Димитрије Костић

Мада је већ био крај маја, са Камберленд платоа је дувао хладан ветар. Требало је да обучем џемпер, размишљала је Рита Бенет док је скретала узбрдо у своју улицу.

– Стигли смо! – заплескала је двогодишња Џули-Ен кад је притерала аутомобил уз ивицу тротоара.

– Џошуа, дођи да ми помогнеш – позвала је Рита нешто старијег сина и почела да му слаже на руке опеглане кошуље из перионице. Затим је и сама подигла гомилу веша и кренула стазом према кући. Једва је успела да откључа. Спустила је веш на кухињски сто и кренула на улицу по Џули-Ен и десетомесечног Џекоба који су остали у колима. Међутим, од аутомобила ни трага. Ручна. Нисам повукла ручну кочницу, прострујало јој је кроз главу. Шта се са колима догодило било је потпуно јасно: јурећи низбрдо морала су да пробију земљани насип који је окруживао стари напуштени рибњак на самој окуци.

Потрчала је као без душе: њен караван је предњим крајем већ био под пљавом, мутнозеленом водом. Морам да позовем Била, одлучила је у делићу секунде и појурила назад, ка кући. Руком која се тресла окретала је бројчаник. Срећом, број није био заузет.

тим, све што је успевала, било је да врхом кажипрста једва додирне дугме. То није било довољно. У међувремену, ауто је све више клизио ка средини рибњака. Вода је већ почела да прекрива и задње седиште а Рита није била у стању да било шта предузме. „Удавиће се ту, на моје очи, а ја не могу да му помогнем", шапутала је у очајању.

– Мама, мама, извади Џекоба! – викао је с врха насипа Џошуа.

– Не могу, мили, не могу – јецала је Рита гледајући како ауто тоне све дубље.

Ногавица се закачила

Кад му је секретарица пренела Ритину поруку да одмах дође кући, Бил, лекар у Медицинском центру, био је сигуран да се нешто страшно догодило. Рита је била разборита жена, нимало склона паници.

Не дижући прста са сирене, Бил се пробијао кроз градску гужву. У рекордном року стигао је у подножје брежуљка на коме су становали. Пре него што је хтео да скрене десно у њихову улицу, угледао је Риту, Џули-Ен и Џошуу на врху насипа. Искључио је машину и у неколико корака се нашао горе, таман на време да види како сребрнастосиви кров аутомобила нестаје под водом.

дишући. Неколико метара назад, према обали, Рита је до бедара стајала у води.

– Мртав је? – питала је.

Одмахнуо је главом и поново заронио. Овог пута неће се увући у кабину цео: оставиће ноге напољу. Можда би требало да покуша да отвори врата пртљажника: она обично нису била закључана. Задржавајући дах тражио је дугме. Добро је, нашао га је. С ове стране је лакше доћи до бебе.

„Да-да" у знак поздрава

Џекобово тело било је млитаво. Ледено. Једноставније ће га ослободити каишева ако их пресече перорезом. Увек га је држао у џепу. Посегнуо је руком у џеп, извадио га и отворио. Лако је пререзао каишеве. Ослобођен, Џекоб је заплутао. Ухвативши га једном руком око груди Бил је почео да се извлачи напоље. На ивици свести, запливао је ка обали.

И сам се борећи за ваздух, клекао је чим се дочепао тла, пресавио дете преко колена и снажно га притиснуо. Из бебиних уста покуљала је вода. Притискао је беживотна плећа све док није избацио и последњу кап. Затим је довикнуо Џошуи да донесе ћебе а Џекоба положио на земљу. Очи су му биле затворене, лице модро-бело. Пулс није могао да се осети. Шта ми вреди све знање и дугогодишња

Животи једни другима су тежак

МОЖДА ЈЕ БОЉЕ ДА УМРЕ!

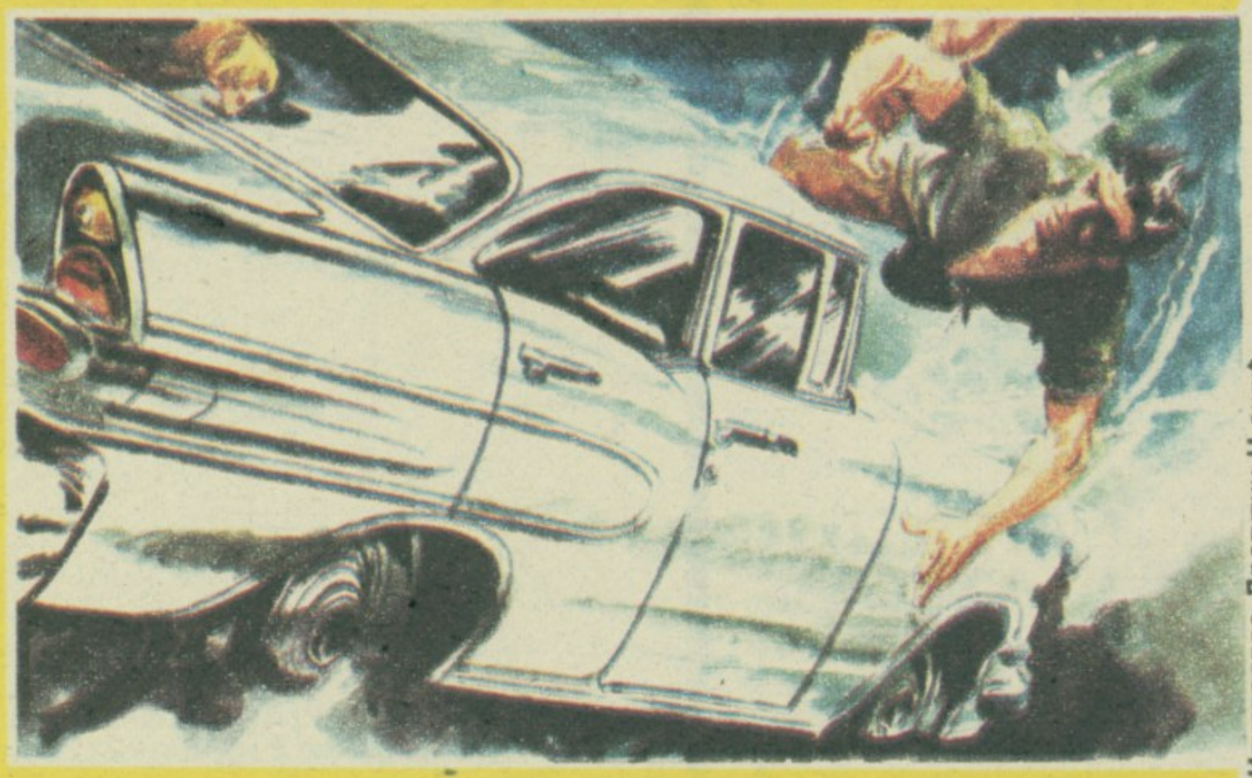

Илустровао Драгутин Ђежић

ДОК ЈЕ ПОКУШАВАО ДА ВРАТИ У ЖИВОТ ДЕСЕТОМЕСЕЧНОГ СИНА, ОТАЦ, ЛЕКАР, СВЕ ВРЕМЕ СЕ ПИТАО ТРЕБА ЛИ ТО ДА РАДИ И ПО ЦЕНУ ДА ДЕТЕ ОСТАНЕ ИНВАЛИД

– Решите Билу да одмах дође кући! – викнула је у слушалицу и, не спуштајући је на место, излетела напоље.

Мама, извади Џекоба!

Ауто је већ до пола утонуо у воду.

– Мама, мамице! – вриштала је Џули-Ен лица приљубљеног уз прозор.

Раширених руку, тражећи чврст ослонац у блату, Рита се полако примицала ауту. Још корак, два и ухватила је ручку на вратима. Међутим, није могла да их отвори јер су била закључана. На предња није могла да рачуна: она су цела била под водом. Мораће да покуша да децу извади кроз једва двадесетак центиметара отворен прозор.

– Пружи руке мами! – рекла је, што је смиреније могла, Џули-Ен. Мада избезумљена, девојчица је послушала. Рита је грчевито зграбила за руке и почела да извлачи: ослободила јој је једно раме, па главу, затим друго раме. Дете је склизнуло у руке.

Држећи једном руком Џули-Ен на десном куку, Рита је сад покушала да другом притисне црвено дугме и ослободи бебу сигурносног појаса. Међу-

Одбацивши џемпер и ципеле у трку, улетео је у воду и заронио не узевши ваздух. Испружених руку, напипао је задња врата и покушао да их отвори. Била су закључана. Кренуо је ка предњим али није стигао до њих: нестало му је ваздуха у плућима. Морао је да изрони.

Чврсто држећи Џули-Ен у наручју, Рита је немо зурила у површину воде.

Бил је дубоко удахнуо и поново заронио. Сада је отприлике знао где се налазе предња врата. Успео је да их отвори, јер се у међувремену притисак у кабини изједначио са спољним, и да се увуче унутра. Вода је била исувише прљава да би могао било шта да види па је рукама тражио дете. И управо кад је прстима обухватио бебину ледену ручицу, осетио је како му се ивица панталона закачила за нешто, вероватно кваку, и како га вуче. Тргнуо је ногу али није успео да је ослободи. Очајнички је почео да цима ногу тамо-амо и коначно успео да откачи ногавицу. Али, сада је притисак у плућима био толико јак да је морао поново да изрони. Док му је у слепоочницама тукло а разум се мутио од бола и ужаса, држао је неколико тренутака главу изнад површине бурно

пракса, питао се Бил. Ко зна колико је дуго био под водом: док је он уопште стигао, заронио, једанпут, двапут, трипут. Прошло је, сасвим сигурно, више од петнаестак минута. Ипак, почео је масажу срца. Затим је равномерно почео да удувава ваздух у бескрвне усне. Руке су почеле да га боле кад му се учинило да се беба покренула. Наставио је још живље са масажом. Дотле непомичним телом прошао је трзај. Жив је! И док се у Џекоба враћао живот, Бил није могао а да се не запита да ли је добро учинио што је почео са реанимацијом. Јер, бебин мозак је био предуго без кисеоника: да ли је вредело спасавати га да би био доживотни инвалид?

У међувремену, Рита је позвала хитну помоћ и Џекоба су с маском за кисеоник на лицу пренели у болницу.

Када је следећег дана дошао да га обиђе, колега који се бринуо о беби показао му је енцефалограм. Био је савршено нормалан. На неки чудесан начин није дошло ни до каквог оштећења мозга. „Да-да" протепао је Џекоб кад га је угледао и пружио му руке. Бил је осетио како му се очи пуне сузама.

О. В.

СКОРПИО: УСАМЉЕНИ ОСВЕТНИК

ПИШЕ: РЕЈ КОЛИНС (RAY COLLINS)
ЦРТА: ЕРНЕСТО ГАСИЈА (ERNESTO GARCIA)

КО ЈЕ СКОРПИО? ЗНА ЛИ СЕ НЕШТО О ЊЕГОВОЈ ПРОШЛОСТИ, ПРИЈАТЕЉИМА, НАВИКАМА? ЊУЈОРШКА ЧЕТВРТ ЗВАНА СКРИВЕНИ ГРАД ЈЕ ЊЕГОВ СВЕТ. ТО ЈЕ МЕСТО ЊЕГОВИХ СНОВА...

ЕЈ, МЕТЕ, СВИ ПРИЧАЈУ ДА ЋЕШ, КАД ПОРАСТЕШ, ПЕВАТИ К'О ХАРИ БЕЛАФОНТЕ!

НА ОБАЛАМА РЕКЕ ХАДСОН ОКУПЉАЛА СЕ ГРУПА МАНГУПЧИЋА... САЊАЛИ СУ О ТОМЕ КАКО ЋЕ ЈЕДНОГ ДАНА ОТИЋИ ИЗ ОВЕ ЧЕТВРТИ И ПОСТАТИ СЛАВНИ...

КАО БЕЛАФОНТЕ... ДА, БИЋУ ВЕЛИКИ ПЕВАЧ БАШ КАО ОН... А МОЖДА ПОСТАНЕМ И ШАМПИОН КАО ЏОЕ ЛУИС...

E.R.GARCIA SEIJAS

© Hasdrubal Ltd./Strip Art Features

МЕТ РОВИСОН НИЈЕ ПОСТАО НИ ПЕВАЧ НИ ПОЗНАТИ БОКСЕР... МОРАО ЈЕ НАПОРНО ДА РАДИ ОД НАЈРАНИЈЕГ ДЕТИЊСТВА...

ЕЈ, МЕТЕ, ШЕФ ТЕ ТРАЖИ!

ЧУЈ, ЦРЊО, ИЗГЛЕДА ДА ТЕ ЈЕ ДВОПРСТИ БЛЕЈК ОДЛИЧНО ПОЗНАВАО!

ПРОМРМЛАО ЈЕ ТВОЈЕ ИМЕ ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ ИЗДАХНУО!

ДЈУК ПРЕЈ ЈЕ БИО ГОСПОДАР ДОКОВА...

СТАНУЈЕШ У ПОДРУМУ „МАЛТЕШКОГ СОКОЛА"! ХАЈДЕ, ЦРЊО, РЕЦИ ГДЕ ЈЕ БЛЕЈК СКЕМБАО СВОЈУ ЛОВУ!

ОТКУД ЈА ТО ЗНАМ?

ШЕФ НИЈЕ ИМАО МНОГО МИЛОСТИ...

ШЉИС!

ДЕЧАК ЈЕ ПЛАКАО, ЗАКЛИЊАО СЕ ДА НИШТА НЕ ЗНА О НОВЦУ, АЛИ ОНИ НИСУ ХТЕЛИ ДА ГА СЛУШАЈУ...

АААН!

ДАУМ!

МОЖДА СТВАРНО НИЈЕ НИШТА ЗНАО, АЛИ ЗАТО САДА ПРЕВИШЕ ЗНА! БАЦИТЕ ГА У РЕКУ!

ДОБРО, ШЕФЕ!

2

БАЦИЛИ СУ ГА У ВОДУ СА ПАЛУБЕ СТАРОГ ТАНКЕРА...

ERORU MARU

ЛЕДЕНА ВОДА ГА ЈЕ ОСВЕСТИЛА, АЛИ БИЛО ЈЕ КАСНО... КАМЕН ГА ЈЕ ВУКАО СВЕ ДУБЉЕ, КА ДНУ РЕКЕ...

...ПРЕГУЊОМ ОТПАДАКА И СТАРЕ ГВОЖЂУРИЈЕ...

БИЛА ЈЕ ТО ПРАВА ФРЕКА...

ORORU MARU

НАЈЗАД... МИСЛИО САМ ДА ЋУ СЕ РАС-ПУКНУТИ...

ЧИНИЛО МУ СЕ ДА ЈЕ ОБАЛА БЕСКРАЈНО ДАЛЕКО...

ЛЕЖАО ЈЕ У НЕСВЕСТИ, КАД МУ ЈЕ НЕКО ПРИЩАО...

ДИШЕ...

КАД НЕШТО ЗАПОЧНЕ, ГРЕЈ СЕ ЛАКО НЕ ПРЕДАЈЕ...

АКО НИСАМ УСПЕО ДА НАЂЕМ БЛЕЈКОВ НОВАЦ, НЕЋУ ГА НИ ДРУГОМ ПРЕПУСТИТИ! ЗАПАЛИ ЗГРАДУ!

ДАЛИ, МАЛИ МЕТ РОВИСОН СЕ ГРЧЕВИТО БОРИО ЗА ЖИВОТ...

НЕ МОГУ ВИШЕ...

ДА ВИДИМО ШТА ЋЕ РЕЋИ БАКА БЛУМ...

ИДЕМО, МОМЦИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ КОД БАКЕ БЛУМ...

ПОТПУНО ЈЕ ИЗНЕМОГАО ОД ГЛАДИ! ДОБРО ЈЕ ШТО ВОДИШ БРИГУ И СКУПЉАШ СВЕ ТЕ МАНГУПЧИЋЕ!

МЕТ НЕМА НИГДЕ НИКОГА! РАДИ КАО ЛУЧКИ РАДНИК!

ОТАЦ ФЛЕНЕГАН ДОШАО ЈЕ НЕДАВНО У ОВУ ГРАДСКУ ЧЕТВРТ...

ДЕЧАКУ НЕДОСТАЈУ ЉУБАВ И РАЗУМЕВАЊЕ! МОРАМО МУ ПОМОЋИ!

МЕТ РОВИСОН ЈЕ НАЈЗАД ДОБИО ДОМ; ЧИСТО РУБЉЕ, ДОРУЧАК СВАКОГ ЈУТРА...

МИСЛИМ ДА ЈЕ ВРЕМЕ ДА СЕ ВРАТИШ У ШКОЛУ!

ДА СЕ **ВРАТИМ**? АЛИ ЈА НИКАД НИСАМ НИ ИШАО У ШКОЛУ!

ПО НАГОВОРУ ОЦА ФЛЕНЕГАНА, БАКА БЛУМ ЈЕ УСПЕЛА ДА УБЕДИ МЕТА ДА СЕ УПИШЕ У ВЕЧЕРЊУ ШКОЛУ...

АЛИ, БИЛО ЈЕ ПРИЛИЧНО ОПАСНО КРЕТАТИ СЕ НОЋУ УЛИЦАМА ОВЕ НЬУЈОРШКЕ ЧЕТВРТИ...

ДАЈ СВЕ ШТО ИМАШ ПА ЋЕМО ТЕ ПУСТИТИ ДА ПРОЂЕШ!

ПОЖУРИ ДОК НЕ ИЗГУБИМО ЖИВЦЕ!

МЕТ ЈЕ ПОКУШАО ДА СЕ ОДБРАНИ... АЛИ, ОВДЕ ЈЕ ВЛАДАО ЗАКОН ЈАЧЕГ...

МЕТ ОЧИГЛЕДНО НИЈЕ БИО ДОВОЉНО СНАЖАН И ВЕШТ У ТУЧИ...

ЊУЈОРК НЕМА МИЛОСТИ ЗА СЛАБЕ И НЕСНАЛАЖЉИВЕ...

МОРАШ НАУЧИТИ ДА СЕ БРАНИШ, МЕТЕ!

НАУЧИЋУ ТЕ! ВИДЕЋЕШ!

КАД ЈЕ НАПУНИО СЕДАМНАЕСТ ГОДИНА, МЕТ ЈЕ ВЕЋ БИО ДОБАР ГИМНАСТИЧАР...

ИДЕМО, ДЕЧКО! ДАНАС ЈЕ ТВОЈ ДАН! ИСПЕКЛА САМ ТИ КОЛАЧ!

ОХ, БАКО... ПА ЈА НИКАД ДОСАД НИСАМ СЛАВИО РОЂЕНДАН!

ПОЗВАЛА САМ ДВОПРСТОГ БЛЕЈКА И ОСТАЛЕ „ВАЖНЕ ЛИЧНОСТИ" ОВЕ СУМЊИВЕ ЧЕТВРТИ!

У ТВОЈЕ ЗДРАВЉЕ, БЛЕЈК! ЖЕЛИМ ТИ ДА ПОСТАНЕШ ВЕЛИКИ АДВОКАТ!

А ЈА ТЕБИ ПОЗНАТИ ПЕВАЧ, КАО ХАРИ БЕЛАФОНТЕ!

АЛИ ДВОПРСТИ БЛЕЈК НИКАДА НИЈЕ ПОСТАО АДВОКАТ КАО ШТО НИ МЕТ НИКАДА НИЈЕ ПОСТАО ПЕВАЧ. ЈЕР, БЛЕЈК ЈЕ ИМАО БРАТА КОГА СУ ИСТО ЗВАЛИ ДВОПРСТИ БЛЕЈК. УБИЈЕН ЈЕ ДОК ЈЕ СКРИВАО НОВАЦ У „МАЛТЕШКОМ СОКОЛУ" – ЗГРАДИ У КОЈОЈ СУ СЕ ОБИЧНО ИГРАЛИ КЛИНЦИ ИЗ СУСЕДСТВА...

НАСТАВАК У ИДУЋЕМ БРОЈУ

ФЛАШ ГОРДОН: НАГАНА

ПИШЕ: ДОН МУР (DON MOORE)

ЦРТА: МАК РЕБОЈ (MAC REBOY)

Copr. 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

СТРАШНА БОЛЕСТ **НАГАНА** ОСТАВЉАЛА ЈЕ СВОЈЕ ТРАГОВЕ НА СВАКОМ КОРАКУ...

У ТО ВРЕМЕ, КИСЕОНИК КОЈИ ЈЕ ПРОДРО У ГРАД ДУБОКО ПОД ЗЕМЉОМ, СТВАРАО ЈЕ ИСТИ ЕФЕКАТ...

ОКУПИТЕ ИНЖИЊЕРЕ! МОРАМО ДА ЗАТВОРИМО СВЕ ПУКОТИНЕ!

ДО ПОВРШИНСКЕ СТАНИЦЕ САКРИВЕНЕ У ПЛАНИНИ ЉУДИ СУ СТИГЛИ ЛИФТОМ...

ЕВО НАС, КРАЉУ ЛОКТАРЕ!

ХАЈДЕ ДА ПОЗДРАВИМО ОШТЕЋЕЊА!

ПУКОТИНЕ СУ ДУГАЧКЕ КИЛОМЕТРИМА! МОРАЋЕМО ДА СИЂЕМО У ДОЛИНУ ДА ИХ ПРЕГЛЕДАМО!

ДАЛИ, МОГУ ВАС ОТКРИТИ ПОВРШИНСКА БИЋА!

НЕ МОГУ ТО ДОПУСТИТИ! МОРАМ ЗАШТИТИТИ СВОЈЕ ЉУДЕ!

РАТНИЦИ! ЧУВАЈТЕ ДОЛИНУ ДОК ИНЖИЊЕРИ БУДУ РАДИЛИ! АКО ВАС НЕКО ОТКРИЈЕ, УНИШТИТЕ ГА!

ДА, МОЋНИ ЛОКТАРЕ!

АКО СЕ ПОЈАВИ НЕКО ОД ОНИХ БИЋА КОЈА УДИШУ КИСЕОНИК, ПУЦАЈТЕ БЕЗ ПИТАЊА!

ЧУДНО, АЛИ НЕМА НИ ЗНАКА ОД ЊИХ!

НЕДАЛЕКО ОДАТЛЕ ФЛАШ ГОРДОН И ДЕЈЛ АРДЕН ТРАГАЛИ СУ ЗА УРАНОМ...

ЧУЈТЕ! ГАЈГЕРОВ БРОЈАЧ ЈЕ СВЕ ГЛАСНИЈИ КАКО СЕ ПРИБЛИЖАВАМО ПЛАНИНАМА!

ТИК! ТИК-ТИК-ТИК!

МОЖДА СМО НАИШЛИ НА ГЛАВНУ ЖИЛУ!

НЕ ИДИТЕ ТАМО! ТО ЈЕ ОБЛАСТ НАГАНЕ!

Copr. 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

НА РУБУ НАГАНЕ, ЗАРАЖЕНЕ ОБЛАСТИ, НОСАЧИ СУ НАГУСТИЛИ ФЛАША И ДЕЈЛ...

ОСЕЋАМ МИРИС ГАСА... МОЖДА ЈЕ ОН УЗРОК БОЛЕСТИ СПАВАЊА! ГАЈГЕРОВ БРОЈАЧ УКАЗУЈЕ НА ТО!

ОСТАНИ ОВДЕ ДОК ЈА ИЗВИДИМ ПЛАНИНЕ, ДЕЈЛ!

ФЛАШ ЈЕ УСКОРО ЗАШАО У ПОДРУМЈЕ ПУНО МОЋНОГ ГАСА...

ОВА МАСКА ЗА КИСЕОНИК ЋЕ МИ САДА ДОБРО ДОЋИ...

НА РУБУ ОБЛИЖЊЕГ ВУЛКАНСКОГ КРАТЕРА...

ОВИМ ТЕРМОПЛАСТИЧНИМ ПОСУДАМА НЕ ТРЕБА ДУГО ДА ПРОКЉУЧАЈУ У ЛАВИ! БРЗО!

ОТИШЛЕ СУ, КРАЉУ ЛОКТАРЕ!

НАТРАГ У СТАНИЦУ!

БРЗО У ПОВРШИНСКУ СТАНИЦУ! ПЛАСТИКА ЋЕ СЕ УСКОРО ИСТОПИТИ!

БУКНУЛА ЈЕ, МОЋНИ ЛОКТАРЕ!

КАД СЕ ЗАТВОРЕ ПУКОТИНЕ И СПРЕЧИ ПРОДОР ОДВРАТНОГ КИСЕОНИКА, ТИХО ЋЕМО СИЋИ У ГРАД!

У БЛИЗИНИ...

СИГУРАН САМ ДА САМ ВИДЕО НЕКО КРЕТАЊЕ НА ПЛАНИНИ... ШТА ЈЕ САД ОВО?!

ВУЛКАНСКА ЕРУПЦИЈА! ОД ОВОГ ПОТОКА ЛАВЕ НЕЋУ МОЋИ ДА УМАКНЕМ!

Copr. 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

9

7-10

ПОТОК ПОСТАЈЕ СВЕ ВЕЋИ! КАСНО ЈЕ!

НАША ТЕРМОГИЈАСТИКА ЋЕ УДАВИТИ БИЋЕ КОЈЕ УДИШЕ КИСЕОНИК!

ОНА ЋЕ ЗАТВОРИТИ ПУКОТИНЕ, АЛИ И ЊЕГОВА УСТА!

ЈЕДИНА ШАНСА МИ ЈЕ ВИТЛО ЗА ВЕРАЊЕ!

ФЛАШ ЈЕ ИСПАЛИО ХАРТУН... КОЈИ ЈЕ ПОВУКАО КОНОПАЦ НАМОТАН НА ВИТЛО...

... И ЗАБО СЕ У ПЛАНИНСКУ ЛИТИЦУ. ПОНОВНО НАМОТАВАЊЕ КОНОПЦА ПОДИГЛО ЈЕ ФЛАША УВИС...

О-ОП! УМАЛО ДА СЕ ОМАКНЕМ!

АКО СЕ ЗАЉУЉАМ ДО ОНОГ РУБА...

... МОЋИ БУ ДА СЕ ОДМОРИМ ТАМО У ПЕЋИНИ... А-АЛИ НЕКО ЈЕ ВЕЋ ТАМО!

ВИДЕО НАС ЈЕ! УХВАТИТЕ ГА!

ИЗГЛЕДА КАО ДА САМ ИЗ ВРЕЛОГ ЛОНЦА ДОСПЕО У ОСИЊАК!

Copr. 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

БРЗИМ ПОКРЕТОМ ЛОКТАР ЈЕ СТРГНУО МАСКУ СА ФЛАШОВОГ ЛИЦА...

ПАКЛЕНО БИЋЕ! ДАШАК ИХ **О ЧЕТИРИ** ГАСА ЋЕ ТЕ УМИРИТИ!

УСПАВАН ЈЕ! ПОШТО НАС ЈЕ ОТКРИО, МОРАМО ГА УСПАВАТИ ЗАУВЕК!

ЗАВРШИЛИ СМО ПОСАО! ПУКОТИНЕ СУ ЗАТВОРЕНЕ! САДА СМО ЗАШТИЋЕНИ ОД КИСЕОНИКА, КРАЉУ ЛОКТАРЕ!

ИДЕМО НАТРАГ... ПОНЕСИТЕ БИЋЕ КОЈЕ УДИШЕ КИСЕОНИК!

УХ! СТВОРЕЊЕ ЈЕ ТЕШКО КАО ДИВ!

ЛИФТ ЈЕ СПУСТИО ГРУПУ У ДУБИНУ, ДО ГРАДА ЦЕНТРЕ...

ПОЗДРАВ МОЋНОМ ЛОКТАРУ!

СПАСЕНИ СМО ОД ВЕЧНОГ СНА!

БУДИ ПОНОСНА, ПРИНЦЕЗО АМАРА! ТВОЈ ХРАБРИ ОТАЦ ЈЕ СПАСАО ГРАД!

ЧЕКАЈ, ЗЕЛО... ПОГЛЕДАЈ!

УХВАТИЛИ СУ ПОВРШИНСКОГ ЧОВЕКА!

ЗНАЧИ, ТАКО ИЗГЛЕДАЈУ ЉУДИ КОЈИ УДИШУ КИСЕОНИК! ВИСОКИ...

САДА ЋЕ БИТИ ПРОСЛАВА... СУТРА ЖРТВОВАЊЕ!

АМАРА! ВРАТИ СЕ! ЧЕКАЈ МЕ!

...И ЛЕПИ!

ИГНОРИШЕ МЕНЕ, ЗЕЛОДА... ВОЈУ РАТНИКА... СВОГ ОДАБРАНОГ ПРИНЦА! КАО ДА ЈЕ ОГМИЊЕНА!

КАСНИЈЕ, У ПАЛАТИ КРАЉА ЛОКТАРА...

ЈА, КРАЉ ЛОКТАР, ПРОГЛАШАВАМ ПОЧЕТАК ПРОСЛАВЕ! А СУТРА ЋЕ ПОВРШИНСКИ ЧОВЕК БИТИ ЖРТВОВАН!

НАРОЧИТО АКО СЕ ЗЕЛО ПОБРИНЕ ЗА ТО... И ТО ЛИЧНО...

Copr. 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

И ДОК СЕ У ГРАДУ СВЕ ПРИПРЕМАЛО ЗА СЛАВЉЕ, ЗАРОБЉЕНИ ФЛАШ ЈЕ ЧЕКАО ИЗЛОЖЕН У РЕЗЕРВОАРУ КИСЕОНИКА...

ХА-ХА! СТВОРЕЊЕ ИЗГЛЕДА ТУЖНО! ЈАСНО, КАД УДИШЕ ТАЈ ГАДНИ ГАС!

НИЈЕ ВАЖНО! СУТРА ЋЕ ГА УДАХНУТИ ПОСЛЕДЊИ ПУТ!

У ЛОКТАРОВОЈ ПАЛАТИ...

АЛИ, ОЧЕ... ОН НИЈЕ ЧУДОВИШТЕ! СУВИШЕ ЈЕ ЛЕП ДА БИ УМРО!

ГОВОРИШ КАО ДЕТЕ, АМАРА!

ПО НАШЕМ ЗАКОНУ, ОН МОРА ДА УМРЕ!

А ТИ ТРЕБА И ДА МИ ИЗАБЕРЕШ ЗА МУЖА НАЈБОЉЕГ МУШКАРЦА...

ОН ЈЕ ИЗАБРАО...

...МЕНЕ, ЗЕЛОА!

ИМА ЛИ БОЉЕГ МУШКАРЦА ОД МЕНЕ... ЗЕЛОА... ПРВОГ РАТНИКА НАШЕ ЗЕМЉЕ?!

ПРВОГ РАТНИКА? ЈЕСИ ЛИ ТИ ЗАРОБИО ПОВРШИНСКОГ ЧОВЕКА?

ЗАРОБИО? НИСАМ, АЛИ ЋУ ГА ЈА УБИТИ!

ТО ЈЕ ТВОЈЕ ПРАВО, ЗЕЛО! АЛИ НАШ ЗАКОН НИШТА НЕ КАЖЕ О НАЧИНУ ПОГУБЉЕЊА...

ЗАТО ЋЕМО ПОВРШИНСКОМ ЧОВЕКУ ПРУЖИТИ МОГУЋНОСТ ДА СЕ БОРИ! АКО ПРЕЖИВИ, ПРОМЕНИЋЕМО ГА ТАКО ДА МОЖЕ ДА УДИШЕ НАШ ГАС... А АМАРА ЋЕ МОЋИ ДА БИРА...

ОХ, ОЧЕ!

7-31

ЗА ТО ВРЕМЕ НА ПОВРШИНИ ЗЕМЉЕ...

НИ ТРАГА ОД ВУЛКАНСКЕ ЕРУПЦИЈЕ... ОХ, ФЛАШЕ, ДРАГИ... ГДЕ СИ САДА?

Copr. 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ЗАДОВОЉНА САМ, ОЧЕ, ШТО СИ ДОЗВОЛИО ДА СЕ ПОВРШИНСКИ ЧОВЕК БОРИ ПРОТИВ ПРИНЦА ЗЕЛОД!

АЛИ АКО НЕ УСПЕ, ОН ЋЕ ИПАК БИТИ ПОГУБЉЕН ПРЕМА НАШЕМ ЗАКОНУ!

ДА, ПЛЕМЕНИТИ ЗЕЛО! АЛИ АКО ИЗГУБИШ, ОН ЋЕ ПОСТАТИ МОЈ КРАЉЕВСКИ МУЖ!

ДОК ЈЕ ФЛАШ ЧЕКАО, СТАДИОН СЕ ИСПУНИО НАРОДОМ...

СМРТ... ИЛИ ЖИВОТ ПОД ЗЕМЉОМ... ОД ВОЈЕН ОД СВЕТА... И ОД ДЕЈЛ...

НА-ПОЛЮ, НА ПЛАНИНИ...

ШТА ЈЕ ОНО? ФЛАШОВА ОПРЕМА ЗА ВЕРАЊЕ! ОН СЕ СКЛОНИО У ОВУ ПЕЋИНУ...

НАДАМ СЕ ДА ЈЕ ЈОШ УВЕК ЖИВ И ДА НИЈЕ НЕСТАО У ПОТОКУ ЛАВИНЕ!!!

НА УЛАЗУ У ПЕЋИНУ...

НЕОБИЧНИ ЉУДИ... СА КАЦИГАМА... ПУНЕ БОЦЕ ВАЗДУХОМ...

ТО НЕШТО ЗНАЧИ...

ОХ!!! МОЈА КАЦИГА! НЕ МОГУ ДА ДИШЕМ!

ТУ ЈЕ ЛИФТ.. ИДЕМ ДО ГРАДА!

КИСЕОНИК ЈЕ СИГУРНО ЗА ФЛАША... ОДНЕЋУ МУ ГА...

НА ИЗЛАЗУ ИЗ ЛИФТА...

ОХ! БОРСОКАК! ВОЈНИЦИ ЋЕ МЕ ВИДЕТИ...

Copr. 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

13

8-7

У ПОТРАЗИ ЗА ФЛАШОМ, ДЕЈЛ ЈЕ СТИГЛА ДО ГРАДА ЦЕНТРЕ...

ВОЈНИЦИ! КАКО ЋУ ПРОЋИ СА ОВОМ МАСКОМ?

А-ХА ЗЕЛО! ТАКО ОБУЧЕН ИЗАЗВАЋЕШ УЖАС КОД ПОВРШИНСКОГ ЧОВЕКА!

САЧУВАЈ РЕЧИ ЗА НАВИЈАЊЕ!

СВЕЧАНА ЧЕТА ПОВЕЛА ЈЕ ЗЕЛОА КА АРЕНИ...

ОКЛОП ЈЕ САВРШЕН!

КАДА ЈЕ ЗЕЛО НАИШАО, ДЕЈЛ ЈЕ ОТВОРИЛА ВЕНТИЛ НА МАСКИ...

ХАЈДЕ МАЛО ДА СПАВАШ, МАЛИША!

ОСТАВИЋУ ЈЕДАН РЕЗЕРВОАР ОТВОРЕН ТЕК ТОЛИКО ДА СПРЕЧИ ДА СЕ ПРОБУДИ...

ПРИНЧЕ ЗЕЛО, ГДЕ СИ?!

УПАЛА САМ У НЕКО СЛАВЉЕ! МОРАМ ДА ПОЖУРИМ...

ЗЕЛО, ТУ СИ! ВЕЋ СЕ ЧУЈУ ТРУБЕ! ПОЖУРИ!

ДЕЈЛ ЈЕ ПОРЕД ПОЧАСНЕ СТРАЖЕ ОДМАХ ПОВЕДЕНА У...

КОЛОСЕУМ! ЉУДИ КЛИЧУ! ОХ, ИЗГЛЕДА ДА САМ ЈА ЊИХОВ ТОРЕАДОР... ИЛИ ГЛАДИЈАТОР...

Copr. 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

14

МОЋНИ ЗЕЛО! ЖРТВА ТЕ ЧЕКА! ПОГУБИ ЈЕ!

ЖРТВА... ОХ, ПА ТО ЈЕ ФЛАШ!?

8-14

ПРИНЧЕ ЗЕЛО, БОРИ СЕ СА ТУЂИНЦЕМ ДО СМРТИ!

МОРАМ ДА ПРИХВАТИМ БОРБУ И ПОКУШАМ ДА ГА ПОБЕДИМ!

ТРЕБА ДА ОДУГОВЛАЧИМ... ДОК МУ СЕ НЕ ПРИБЛИЖИМ...

ЗАШТО ЛИ ОКЛЕВА КАД ИМА ТАКАВ ОКЛОП!

ХАЈДЕ, КУКАВИЦЕ! СИЛАЗИ И СКИДАЈ ТАЈ ШЛЕМ!

ФЛАШЕ, НЕ!

Х-ХА! ПОВРШИНСКИ ЧОВЕК ЈЕ ОБОРИО ЗЕЛОА!

М-МИСЛИМ ДА ЈЕ ЗЕЛО МОЛИО ЗА МИЛОСТ! НЕВЕРОВАТНО!

ФЛАШ ЈЕ ПОДИГАО ВИЗИР И ОДМАХ ГА СПУСТИО...

ДЕЈЛ... ТИ? КАКО?

ООХ, ФЛАШЕ! МОЈ РЕЗЕРВОАР СА КИСЕОНИКОМ ЈЕ ОШТЕЋЕН! ОШАМУЋЕНА САМ!

ФЛАШ ЈЕ ПОЧЕО ДА СЕ "РВЕ" СА ДЕЈЛ...

УДАА! ВАЉАЈУ СЕ ПО АРЕНИ КАО ДЕЦА!

УСТАНИТЕ И БОРИТЕ СЕ КАО ЉУДИ!

НАЈЕДНОМ, ФЛАШ ЈЕ ПОЈУРИО КА ИЗЛАЗУ...

ЗАУСТАВИТЕ ГА! ОН БЕЖИ!

...АЛИ ЈЕ НАЛЕТЕО НА ГОМИЛУ И УБРЗО БИО ЗАУСТАВЉЕН...

ОБОЈИЦА СУ, КУКАВИЦЕ! ЗБОГ ТОГА ЋЕ УМРЕТИ!

B-21

Copr. 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ФЛАШОВО БЕКСТВО У СЛОБОДУ ЈЕ ОСУЈЕЋЕНО...

ДОБРО ЈЕ! А САДА ИХ ОБОЈИЦУ ЗАТВОРИТЕ! ЗБОГ КУКАВИЧИЈУКА ЋЕ БИТИ ПОГУБЉЕНИ!

АЛИ, ИЗ ДЕЈЛИНОГ РЕЗЕРВОАРА ПРОДИРАО ЈЕ КИСЕОНИК...

Д-ДА, КРАЉУ... ПОГУБЉЕНИ... ХА... ПОГУБЉЕНИ...

ПРОЛАЗ ДО ЛИФТА ЈЕ СЛОБОДАН...

ПОНОВО БЕЖЕ... ЗА ЊИМА! ХАХ... ЗА ЊИМА!

НАПОЉУ, У ТУНЕЛУ, ГДЕ ЈЕ ДЕЈЛ ОСТАВИЛА ОТВОРЕН РЕЗЕРВОАР ПОРЕД ЗЕЛОА...

ПОВЕТАРАЦ ЈЕ ПОНЕО КИСЕОНИК ПРЕМА АРЕНИ...

ОХХ... ОН БЕЖИ! МОЈ ЛЕПИ, ЗЛОТОКОСИ ПРИНЦ! ХМ... ЗАУСТАВИТЕ... ГА...

ВОЈНИЦИ СУ ПОШЛИ У ЛОВ...

ЗАУСТАВИТЕ ИХ... ЗАУС...

ОХХХХ!

КИСЕОНИК ЈЕ ПРОДИРАО У АРЕНУ И БРЗО ДЕЛОВАО...

ФЛАШ ЈЕ ЗАСТАО У ПРОЛАЗУ...

У РЕДУ, ПРИНЧЕ, ПРЕПУСТИЋУ ТЕ МИЛОСТИ ТВОГ КРАЉА!

Copr. 1955, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ПРЕ НЕГО ШТО ИХ ЈЕ ЛИФТ ПОВЕЗАО КА ПОВРШИНИ...

ММММ... СВЕЖ ВАЗДУХ!

ТРЕБА БРЗО ЗАТВОРИТИ ЛИФТ!

ЕКСПЛОЗИВ

16

УСКОРО...

ГОТОВО ЈЕ, ДЕЈЛ! ПРОЋИ ЋЕ СТО ГОДИНА ДОК ПОНОВО СТИГНУ ДО ПОВРШИНЕ! АКО ТО УОПШТЕ ИКАД ПОЖЕЛЕ!

КРАЈ

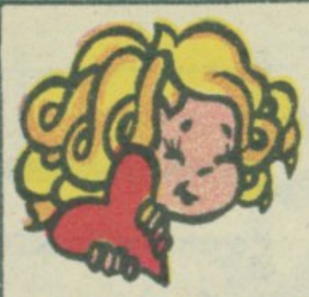

Цицин кутак

ЛЕТЊА ЈАКНА

Ова једноставна и модерна јакна може да се сашије од обичног или тексас платна, једнобојног или шареног. Крој јакне, а из њега се види колико је материјала потребно, дат је на црт. 1. Кроји се из једног дела, спреда се расече и направи отвор око врата. Рукави могу да се кроје и по пуној и по црткастој линији (само ако кројите по црткастој, можете да савијете манжетне на рукаву, јер се рукав кројен по пуној лини стално сужава). Јакну искројте и прошијте као на црт. 2, затим искројеном траком порубите рукав тако што ћете траку нашити с лица, превртнути унутра и руком порубити (црт. 3). Исто се порубљују и остале ивице. Искројте округлу траку око врата, нашијте је с лица, преврните унутра и порубите руком као на црт. 4. Предње ивице обрадите на исти начин (црт. 5). Око врата и предње ивице можете кројити и по црткастим линијама (црт. 1).

сл. 2

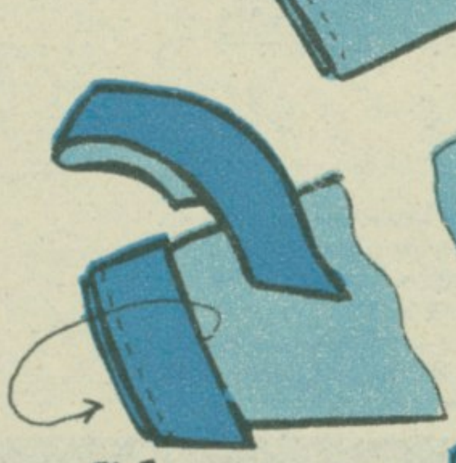

сл. 3

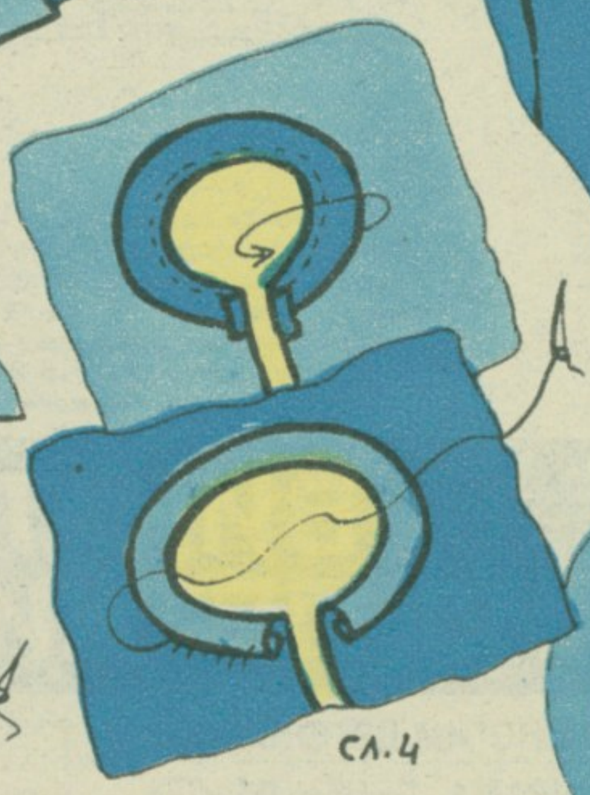

сл. 4

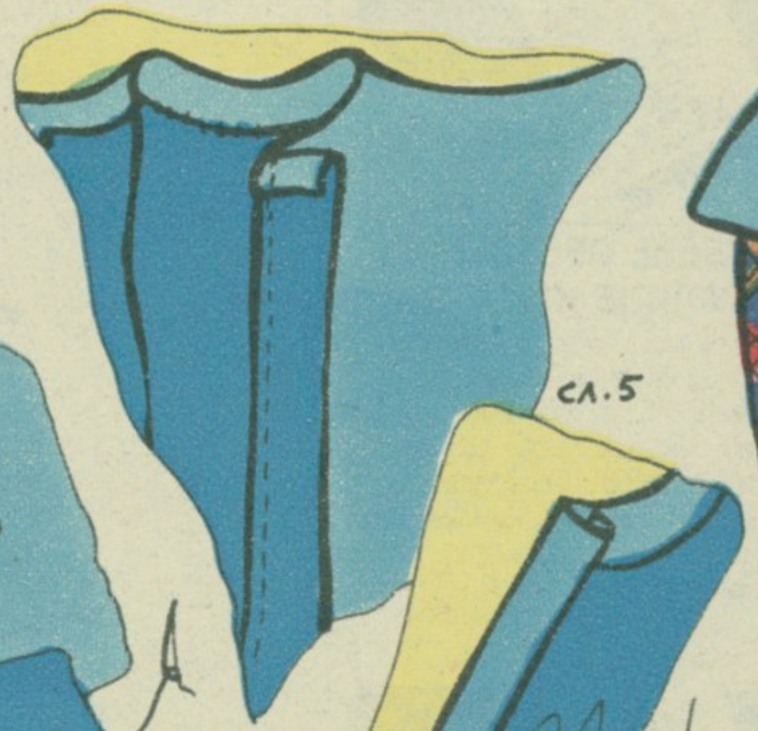

сл. 5

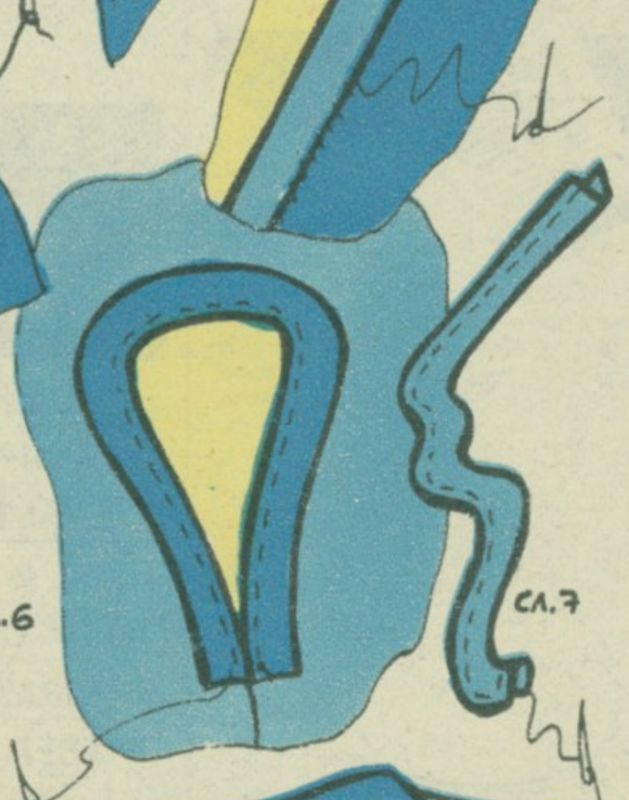

сл. 6

сл. 7

Ако правите такав модел, око врата обрубите траком као на црт. 6. Јакна се не закопчава, већ само држи широким кожним каишем (црт. 10), а може и да се везује. У висини струка са унутрашње стране нашије се трака као на црт. 8, од истог материјала направи се танка трака која се савије по дужини, проштепа са две стране и преврне (црт. 7), па се провуче кроз траку. Тако се јакна набере и веже. Готови модели виде се на црт. 9. Ако се јакна продужи, добићете лагани мантил.

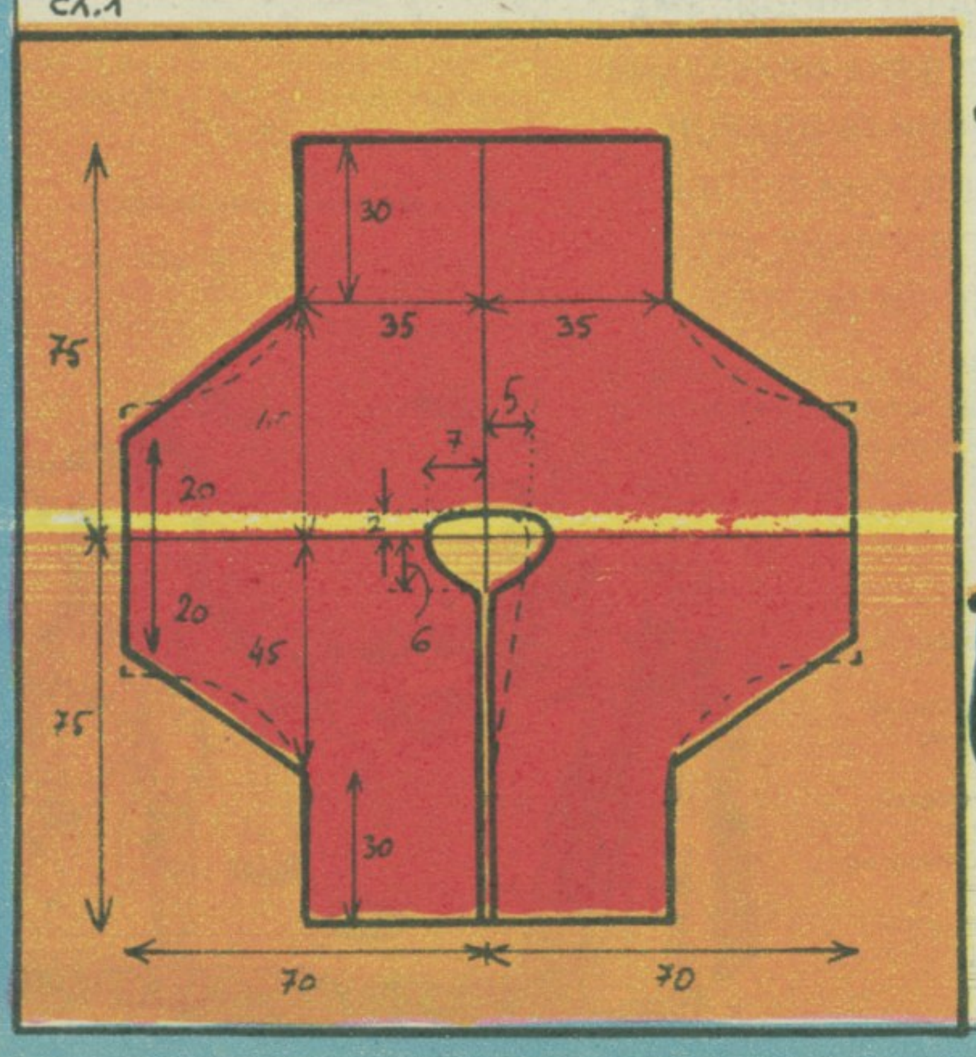

сл. 1

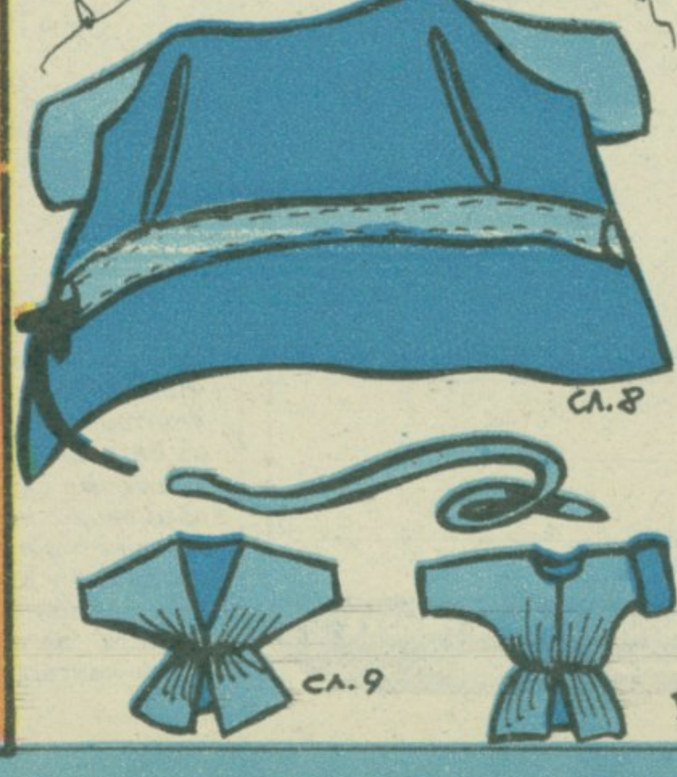

сл. 8

сл. 9

сл. 11

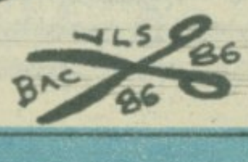

DRUGA STRANA SVETA

Поштовани читаоци, љубитељи добре и узбудљиве књиге! Представљамо вам прве четири књиге из библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА" које су изашле из штампе. То су:

1. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА

Књига о највећим светским катастрофама у којима су изгубили животе милиони људи – од природних, као што су земљотреси, ерупције вулкана, поплаве и оркани – па све до авионских несрећа, бродолома, пожара и свемирских катастрофа.

2. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ

Познате су грешке које су изменише историју човечанства, заблуде које су коштале много новца, људских части и људских живота. Листа оних који су правили монументалне грешке је толико велика да јој нема краја. Књига доноси избор од 160 невероватнијих прича о великим светским погрешкама и заблудама.

3. НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ

Ужасавајуће приче о најзлогласнијим злочинима који су икада извршени. Најкрволочније убице из целог света нашле су своје место у овој књизи, а њихови језиви „подвизи", од којих се људима леди крв у жилама, остаће заувек забележени као опомена свим генерацијама.

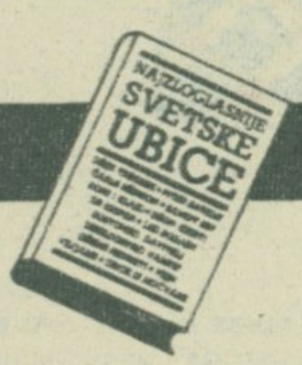

4. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ

Читава галерија најразличитијих ликова из света криминала може се наћи на страницама ове књиге – од симпатичних ситних преварената и скитница, па све до криминалаца светског калибра. Овде ћете срести највеће светске лупеже, плаћкаше, варалице, хохштаплере, фалсификаторе, фолиранте, шарлатане, авантуристе...

Књиге које Вам представљамо су превод са оригиналних енглеских издања и први пут се појављују у Југославији. Преведене су на 28 светских језика и издате у преко 60 земаља, на свих пет континената. Број штампаних књига у свету премашује 100 милиона примерака. Књиге су луксузно опремљене, тврд повез, пластифициране корице у боји и штампане на најфинијем офсет-папиру. Латиница, формат 21 × 15 цм. Обиље аутентичних фотографија и илустрација.
Цена једне књиге **600.–** динара. Испорука одмах, поузећем.

У припреми су и следеће књиге библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА"

5. НАЈВЕЋИ СВЕТСКИ ЕКСЦЕНТРИЦИ И ОСОБЕЊАЦИ
6. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ САБЛАСТИ И ДУХОВИ
7. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ
8. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ МИСТЕРИЈЕ ЛЕТЕЋИХ ТАЊИРА
9. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НАКАЗЕ
10. ЧУДНО АЛИ ИСТИНИТО – невероватнији догађаји из целог света

И све књиге такође можете поручити сада а добићете их и платити кад изађу из штампе

Купци који поруче комплетно I коло библиотеке „ДРУГА СТРАНА СВЕТА" (10 књига) добијају на поклон украсну заштитну кутију за те књиге. Кутија је израђена од чврстог картона и штампана у колору.

НАРУЏБЕНИЦА . **ПОП./ЗАБ.**

Овим неопозиво наручујем следеће књиге:
1. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ НЕСРЕЋЕ ДВАДЕСЕТОГ ВЕКА ..... комада
2. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ПОГРЕШКЕ И ЗАБЛУДЕ ..... комада
3. НАЈЗЛОГЛАСНИЈЕ СВЕТСКЕ УБИЦЕ ..... комада
4. НАЈВЕЋЕ СВЕТСКЕ ВАРАЛИЦЕ И ЛОПОВИ ..... комада
и књиге под редним бројем 5 6 7 8 9 10 (заокружити број)

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Наручите на адресу: „ДРУГА СТРАНА СВЕТА", 34000 КРАГУЈЕВАЦ, Лоле Рибара 8
Књиге можете наручити и директно телефоном 57-940 (034)

Овакав начин цртања Французи зову „кинеске сенке". Ових неколико су дело цртача Сорела из 19. века, а приказују оштрача, каменоресца, стаклара и носача. Овај последњи је поред јаких мишица, кажу, морао да има и снажан глас.

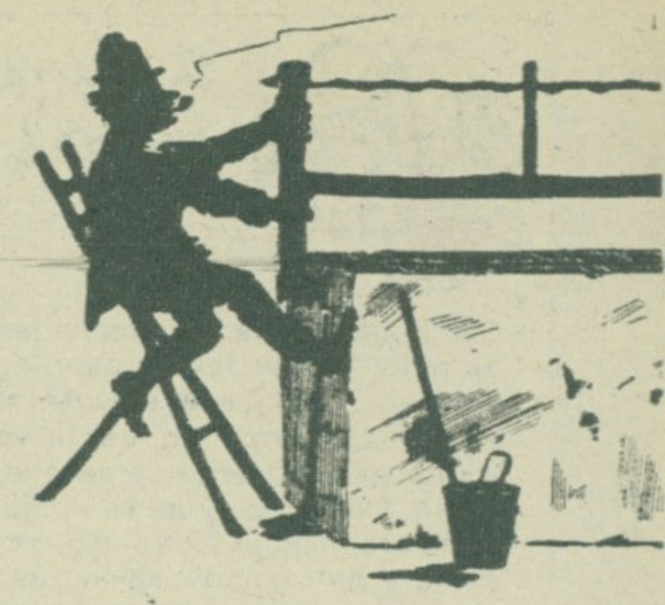

РЕКЛАМА У СРЕДЊЕМ ВЕКУ

Парижани су одувек веома ценили школске на трпези. Још у средњем веку продавале су се и куване и свеже. Ове последње стизале су на мулама, у посудама с морском водом, које су брзо превалиле растојање од Ламанша до престонице. Ништа мање није била цењена и уважена млекарица.

ВИКАЛО СЕ ИЗ ПЕТНИХ ЖИЛА

НА МНОГИМ ЦРТЕЖИМА, ГРАВИРАМА, ДРВЕНИМ ИЛИ КЕРАМИЧКИМ ПЛОЧИЦАМА ИЗ 16. И 17. ВЕКА ПРИКАЗАНИ СУ УЛИЧНИ ПРОДАВЦИ НАЈРАЗНОВРСНИЈЕ РОБЕ – УВЕК ОТВОРЕНИХ УСТА. ЗНАТЕ ЛИ ЗАШТО?

У Паризу 18. века на улицама је владала неописива гужва – и бука од надвикивања и драња „из петних жила". То су хиљаде и хиљаде уличних продаваца хвалиле своју робу! Гласовне могућности су у тој огромној конкуренцији биле и те како важне: надвикати друге и то што оригиналнијим хвалоспевима својих понуда значило је боље и више продати. Био је то својеврстан „ЕПП" средњег века!

Ево масних шеширааа...

Повици уличних продаваца нису неки париски изум. Мора бити да су постојали одувек, јер како су друк-

Шљиве из Дамаска, грожђе из Фонтенблоа, крушке из Енглеске... све у кошарама овог продавца с почетка 17. века, који је напредан у односу на већину својих „колега", зато што има – кантар.

чије и могли продавци да обавесте купце о квалитетима своје робе? Викати на сав глас било је доступно свима, а талентовани „пропагандисти" давно прохујалих векова умели су да смисле и понеку песмицу – вештина робу продаје!

А продавало се и куповало све, и све на улици. Од млека, сира, пецива, до мирисних трава, шкољки у љусци и без љуске, одеће, обуће, чак и изношених, масних шешира! Да, баш тако. Свака роба нађе купца... „Књига о занатима" Етјена Буалоа, париског предстојника из 13. века, открива нам да је још тада било чак 120 разних врста мајстора и занимања. И сви су они ходали улицама од јутра до мрака и викали, викали. На најстаријој познатој дрвеној гравири која потиче из 1500. године виде се продавци са кошарама на леђима, глави или у руци, са једном ногом пруженом напред (јер ходају) и отворених уста (вичу, певају).

Ту је између осталих продавац кремен-камена за потпалу, поред њега продавачица усољених харинги, па она која нуди репу. Други продавци нуде суве шљиве из Тура, енглеске крушке или шљиве из – Дамаска, поред крупног, белог грожђа из Фонтенблоа. Добро се знало одакле долази цењена роба одређене врсте, па се то и извикивало, а да ли је стварно било тако друго је питање. Наравно, продавци су хвалили и своје поштење: „Нисам Турчин, да варам на ваги, ја сам Француз" – вели упамћена и забележена ЕПП порука из тог доба. Шовинизам? Или „заштитна мера", како би се рекло данашњим (царинским) жаргоном...

Млекарица није мешала Турке у своју рекламу, али свака је викала: „Млеко без водеееe!" Откуд вода у млеку? То питање могао је да постави само неки тадашњи „мали Ђокица".

Окићен пацовским реповима

Постојала су занимања и продавци какве данас не можемо ни да замислимо. На пример – ходајући „нужник"! Била је то сподоба која је у једној руци носила огромну кабаницу, у другој кофу. „Сеанса" је коштала четири суа и за те паре свако кога би насред улице притисла потреба могао је да се сакрије кабаницом и да седне на кофу чији је власник за то време држао нос између два прста... Када се кофа напуни, садржај би завршио у Сени.

Међу ишчезлим занатима налазио се и утамањивач пацова. Припадник те услужне делатности из времена пре хемијских средстава за дератизацију ходао је улицама и викао – али само зато да би га могли чути и у зградама које су тада биле солидних, дебелих зидова. Сви остали знали би чиме се тај чова бави, све и да је глувонем: окићен венцима репова и шапа око шешира и струка овај „ратник" заједно са „трофејима" био је сам себи реклама. Главе му је дошло (барем у Паризу, а слично је било и другде) „Друштво за дератизацију са капиталом од триста хиљада франака". Хемија и хигијена.

Изумро је гласник смрти. Њега су „убиле" технике и штампарија, а док је постојао свој посао је обављао помоћу звона и дуге тунике беле боје посуте црним „сузама" која се звала далматика. Тако одевен, машући звонцем, гласник смрти је пролазио улицама и отежући гласом подешеним да звучи „свечано", извикивао име и титуле умрлог. Покретна читуља! Што је породица била богатија и угледнија, ангажовала је више гласника у ову сврху.

Преварiће се онај ко помисли да су становници у доба уличне трговине могли да одахну бар преко ноћи, ако су по дану били изложени великој буци. Не, било је таквих продаваца који су излазили с првим мраком, и до дубоко у ноћ нудили шетачима своје производе, као рецимо продавац корнета. Он је залазио и у зграде, пошто би га позивали са прозора. Баш таква његова активност подстакла је машту лопова, па се зна да су у 18. веку прерушени у продавце корнета упадали и харали! Један такав лопов „прославио" се управо као лажни продавац корнета. Звао се Картуш и завршио је на губилишту. Јавно, како се већ тада чинило.

Мало-помало утихнули су повици уличних продаваца. Они вештији и богатији боље су се снашли у историји и отворили сталне трговине, а и реклама је напредовала до невиђених размера. Многи занати прерасли су у индустрије, други су остали као незаменљива допуна велике индустрије.

Уличних продаваца има још ту и тамо, највише на вашарима. Кад човек боље размисли, дуго су и опстали – зар нисмо на прагу 21. века!

М. К.

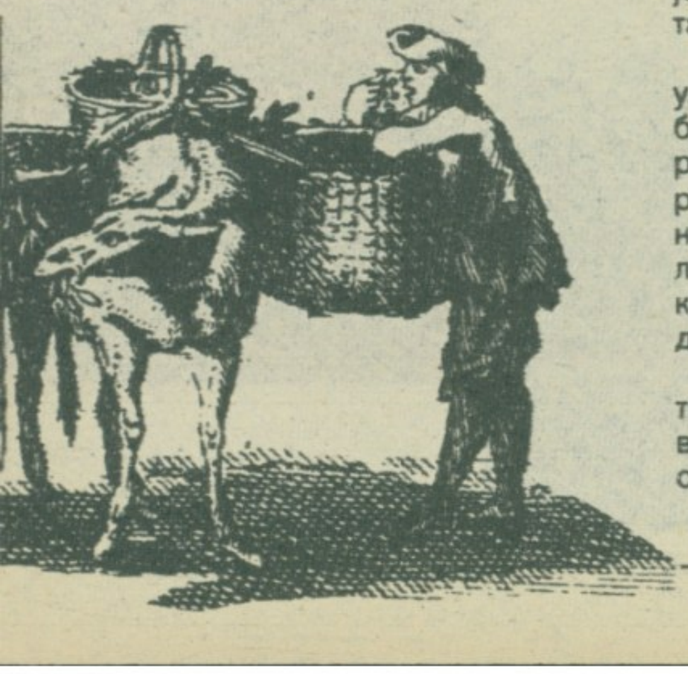

РЕЗУЛТАТИ ЛИКОВНОГ КОНКУРСА „МОЈА МАРКА НА ТВОМ ПИСМУ"

НА КОНКУРС ЈЕ СТИГЛО 7.489 РАДОВА. ЖИРИ ЈЕ ОДАБРАО 529 РАДОВА ЧИЈИМ СУ АУТОРИМА И ШКОЛАМА ПРИПАЛЕ ВРЕДНЕ НАГРАДЕ

Жири у саставу Рајко Николић академски сликар и професор Факултета примењене уметности, Милован Арсић академски сликар и професор Педагошке академије, Димитрије Чудов академски сликар (председник), Радомир Бојанић академски сликар, Раденко Костић дипл. инжењер телекомуникација, Драган Деспотовић новинар Заједнице ПТТ и Зора Меденица новинар „Политикиног забавника" на крају вишедневног рада констатовао је да је на конкурс стигао велики број добрих радова па није било лако да се определи коме ће припасти награде.

Што се теме тиче још приликом расписивања овог конкурса знали смо да је тешка. Нисмо се преварили. Од 7 489 радова 318 аутора није поштовало договор. Они су уместо електронике и телекомуникација цртали пејсаже, домаће и дивље животиње а било је и таквих који су се определили за портрете међу којима се налази и лик Хајдук Вељка Петровића. Штета и труд и неоспорни таленат али због пролазности оваквих радова нисмо могли да вредну̇емо.

Што се тиче ликовних техника заступљене су све врсте, ипак освежење је унела школа „Мате Балота" из Буја која је на конкурс послала необичне цртеже. Очигледно да је ова школа компјутеризована па стога и њени ученици „цртају" на овим „савременим" електронским уређајима. Због пошиљке све својеврсне ликовне радионице цео жири мосао је да се „пресели" у просторије листа „Свет компјутера" која им је ставила на располагање своје уређаје тако да су могли да погледају шта и како су млади уметници из Буја „цртали" на компјутерима. „Цртежи" су веома успели а не треба ни сумњати да се нису држали теме. Ученици професора Михаила Марасанова на овом пољу већ су загазили у 21. век.

Награде и имена добитника ћемо објавити у овом и неколико наредних бројева. Молимо учеснике конкурса да буду стрпљиви.

СПЕЦИЈАЛНУ ПРВУ НАГРАДУ освојила је ТАЊА ФАЛЕТИЋ, ученица Основне школе „Симон Јенко" из Крања. **Према њеном цртежу штампаће се југословенска марка** у емисији „РАДОСТ ЕВРОПЕ". Тањи припада **златна медаља, хонорар за откуп рада, петогодишњи комплет марака у класеру, каталог за 1987. годину и један иностран аранжман за две особе.** Ова млада уметница ће у Београду, када ће јој бити уручене награде, бити гост „Југомарке" и „Политикиног забавника".

ПРВУ НАГРАДУ ЗА ШКОЛЕ – пехар и дијапројектор освојила је Основна школа „ВУК КАРАЏИЋ" из Црвенке која је на конкурс послала 876 веома успелих радова. Поред тога што су ученици освојили награду за своју школу они су освојили и велики број појединачних награда. Заслуга за овакав успех свакако припада ученицима али и њиховим наставницима ликовног васпитања и учитељима који су у овој школи основали праву ликовну колонију.

ДРУГА НАГРАДА – пехар и графичка преса с прибором припала је Основној школи „ПЕТАР ПЕТРОВИЋ НЕЂОШ" из Зрењанина. Ученици ове школе послали су 149 изузетно добрих радова а један број је освојио и појединачне награде.

ТРЕЋА НАГРАДА – осам штафелаја за ликовни кабинет и пехар освојила је Основна школа „ПЕТАР ТАСИЋ" из Лешнице која је послала 102 успела цртежа а неким су припале и појединачне награде.

У ИДУЋЕМ БРОЈУ НАСТАВИЋЕМО СА ОБЈАВЉИВАЊЕМ НАГРАДА

MERCEDES-BENZ

УСЛУЖНИ МОЗАК ЗА ЛИЧНУ

ИСТИНА КОЈА СЕ НЕРАДО ПОМИЊЕ

ДАЈМЛЕР И БЕНЦ СУ У ЧАСУ НАДАХНУЋА ПОДАРИЛИ СВЕТУ ЕПОХАЛНО ДЕЛО, АЛИ ОД ТОГА НИСУ ДАЉЕ ОДМАКЛИ. СВЕ ШТО СУ КАСНИЈЕ ПРИПИСАЛИ СЕБИ, СТВОРИЛИ СУ ДРУГИ

Свет управо слави стогодишњицу настанка првог правог аутомобила, а готово нико не почиње пригодни говор без помињања имена Готлиба Дајмлера и Карла Бенца, његових „родитеља".

Дајмлер и Бенц су ушли у све енциклопедије света и прича о двојици генијалних проналазача тиме би била завршена. Јер, све даље што су створили није било њихово, већ дело неколико оданих им сарадника који су их по маштовитости далеко надмашили, али су остали у сенци. Дајмлер је био само изврстан трговац, а Бенц чак пасивни посматрач!

Како је дошло до тога да Дајмлер и Бенц приписују себи неколико сјајних модела који су произведени после њиховог првенца 1886. године?

Једноставно: тада је новац значио моћ и њиме је могло да се купи тако рећи све. Газде су плаћале намештенике, па је намештенику припадала плата, а газди његов рад, идеје и изуми. Разуме се, под условом да намештеник пристане, или да газда не „пати" од морала.

Отказ за – минут

Прича о Дајмлеру и Бенцу, међутим, ипак је мало сложенија. Обојица су били машински инжењери и обојица живели у истој земљи – Немачкој, али су имали различит животни пут.

Дајмлер је читавих десет година, све до 1882. реорганизовао и поставио на здраве темеље фабрику гасних мотора „Дојц". Фирма је постала изузетно јака, а Дајмлер као технички директор њен први човек. Све би текло како се пожелети може да Дајмлер није дошао у сукоб с директором продаје и проналазачем четворотактног мотора Николаусом Отом. Власник фирме Еуген Ланген одлучио је да се елегантно отресе Дајмлера и понудио му да води сличну фабрику у Русији. Дајмлер је одбио и за минут добио отказ, мада неки тврде да је он залупио врата Лангену.

Прилично погођен избацивањем из „Дојца", Дајмлер се повукао у Канштат, мало место у близини Штутгарта, данас на периферији овог града. Мучиле су га срчане сметње, а и живци му нису били у реду те је био убеђен да ће лековити извори оближње реке Некар помоћи његовом нарушеном здрављу.

Имајући времена напретек, препустио се размишљању о кочијама на које би могао да се прикачи мотор. Тако је са мало алата и много воље начинио 1886. године моторна кола, са мотором на гасни погон, и регистровао их у патентном уреду под бројем 28022. Три године раније био је патентирао сопствени модел четворотактног мотора на гас и тешка горива с паљењем помоћу ужарене цеви.

Успех га је осоколио. Немирног духа и са великом уштеђевином, брзо је

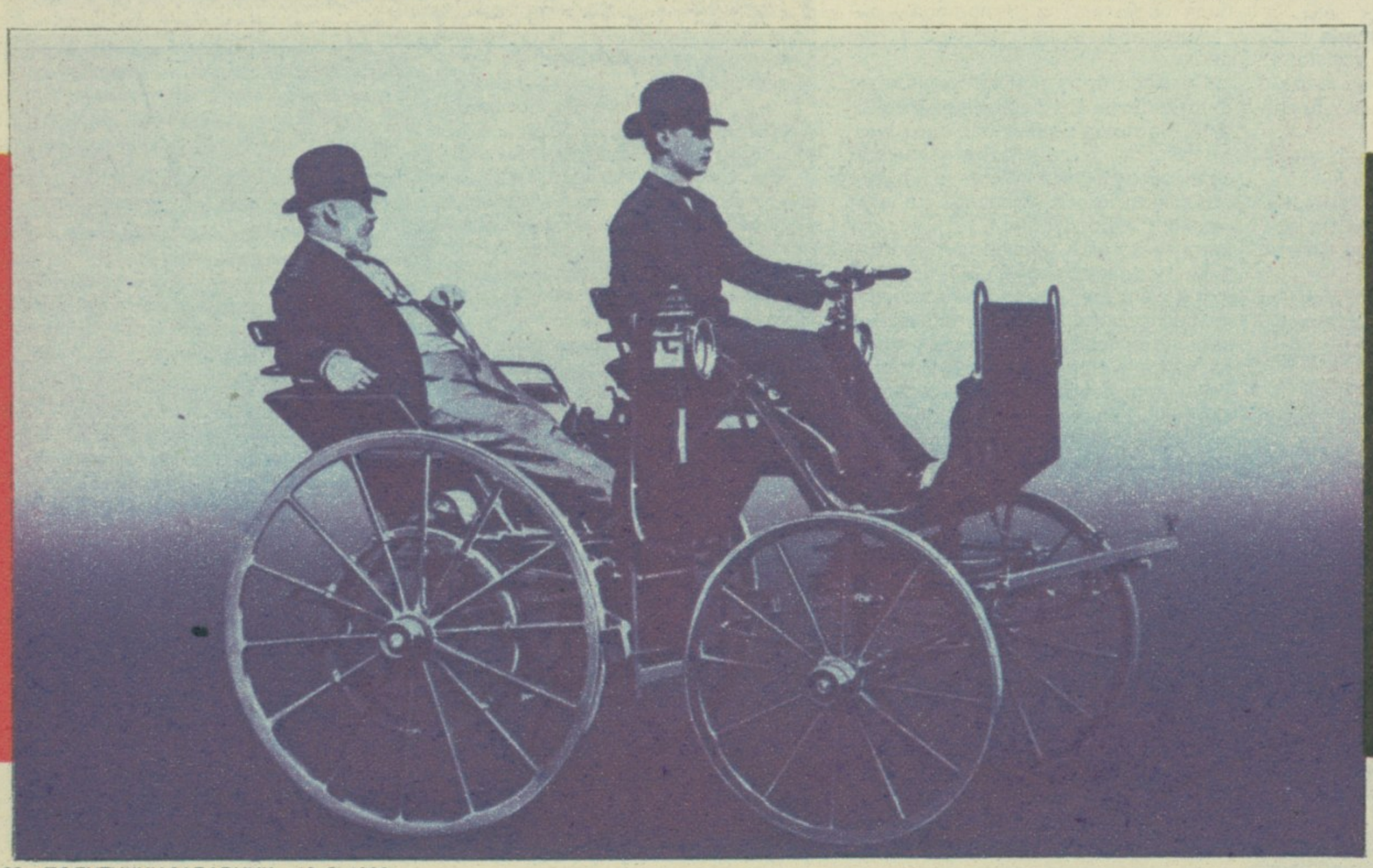

Два конструктора и две различите конструкције: Готлиб Дајмлер заваљен на задњем седишту свог првог возила (лево) и Карл Бенц који седи до возача (десно)

сковао план о фабрици која би производила „самоходне кочије". Али, био му је потребан добар конструктор који би држао све конце у рукама. По њему, то је могао само Вилхелм Мајбах с којим је дванаест година тесно сарађивао у „Дојцу". Пред њим је била сјајна каријера јер је по Дајмлеровом одласку заузео место техничког директора.

Зачуђујуће звучи податак да се Мајбах никада није томе успротивио, нити му је икада пало на памет да се осамостали. Могао је и једно и друго. Чинило се да је опчињен јер је Дајмлер дословце експлоатисао његову памет.

Дајмлер је ишао толико далеко да је већи део времена проводио путујући по свету, него што је био у Канштату. Уговарао је послове, присуствовао пријемима, волео да се креће у високом друштву. Нарочито се пријатно осећао у Сједињеним Америчким Државама. Продају својих возила у тој земљи поверио је познатом произвођачу клавира Стенвеју.

И тако... док је један ортак живео као бубрег у лоју, други – Мајбах радио је као кртица. Током 1900. конструисао је прелеп аутомобил. Направио га је за аустријског конзула у Ници Емила Јелинека који се, поред дипломатије, бавио и продајом Дајмлерових кола у Француској. Тих дана се у Ници одржавала изложба „Ауто лепоте" и у град су се сјатили новинари. Случај је хтео да Јелинекова кћи Мерцедес баш тада провоза очев аутомобил улицама. Видећи лепа кола, један новинар је узвикнуо:

– Ко је то?

– Мерцедес! – одговорио му је колега верујући да је упитан за име девојке.

Новинар је пожурио да извести редакцију о новом аутомобилу „мерцедес". Новине су објавиле вест. И Дајмлеру се, кажу, допало име – мерцедес. Но, он није доживео успех који су кола постигла – умро је 6. марта 1900. године.

Мајбаха је тешко погодила пријатељева смрт. Посветио се градњи мотора за цепелине. Ипак, дочекао је да један модел аутомобила понесе његово име. Умро је двадесет девет година после Дајмлера.

УПОТРЕБУ

Дајмлер је понудио Мајбаху ортаклук, али и живот пун неизвесности. Човек здравог разума свакако би у то време глатко одбио понуду. Мајбах је, међутим, одмах пристао јер је Дајмлер од првог дана познанства био његова велика „слабост".

Кола господина Јелинека

Дајмлер је у новооснованој фирми постао носилац посла, а Мајбах, за кога и данас тврде да је био генијални конструктор, само „мозак у служби". Све што је фирма под називом „Дајмлерово друштво за моторе" створила, носи Мајбахов рукопис, али је уписано у патентном уреду под именом – Готлиба Дајмлера!

Све остало је лудило

И Карл Бенц је имао своје друго „ја" – Јулиуса Ганса. Али, док је Дајмлер допринео развоју аутомобила макар створеног туђом руком, Бенц је одмах по склапању моторних кола са три точка „закључао све фиоке" у глави! За њега је трицикл с четворотактним бензинским мотором био довољан свету, чак није хтео да чује за возило са четири точка!

У Манхајму је основао фирму за производњу трицикла. Првих година посао је доносио зараду, али је тешко рећи како би се на крају завршило да није било виспреног шефа продаје Јулиуса Ганса. Сви који су проучавали Бенцов живот тврде да је Ганс био човек непревазиђене трговачке умешности. Знао је да „слуди" продавце широм света и да им утрапи и трицикле с Бенцовим новотаријама које су биле обично иживљавање.

Карл Бенц, или како су га радници звали – папа Бенц, био је бескрајно тврдоглав. Праве аутомобиле који су већ увелико „трчали" светом називао је – лудилом!

Ганс је увидео да ће фирма, ако папа Бенц тако настави, убрзо под лед и узео је ствар у своје руке. Као Бенцов ортак, имао је право да то учини. Са Французом Морисом Барбуом, маштовитим конструктором и возачем на тркама, договорио се да начине нови модел аутомобила. Тако је настао „бенц персифал".

Карл Бенц се повукао у себе, запустио посао и ретко излази из куће. Он није био човек Дајмлеровог кова: ретко је напуштао Манхајм а камоли Немачку. Све је пало на Гансова леђа.

Бенцова апатија је трајала читаву годину. За то време преселио се у Ладенбург. Следеће, 1904. године, појавио се у Надзорном одбору фирме и преузео раније дужности, али их је једва стаљавао. Стално је чезнуо за трициклом и никако није могао да се помири с лепшим и бољим моделима које су нудили конструктори из Европе, а стварао и тим инжењера у његовом конструкционом бироу дајући им име – бенц!

Иако су модели произведени у Бенцовој фирми регистровани као његови, он је незадовољан узео свој новчани удео од фирме и отворио нову фабрику за производњу аутомобила у Ладенбургу. Она је регистрована 1906, али је почела да ради тек две године касније. Све до 1926. посао је ишао како-тако. Бенц је тада већ имао 82 године и одавно се повукао из посла.

Право решење за фирму Дајмлер, која је касније променила назив у Мерцедес, и фирму Бенц било је спајање. Обављено је 1926. и од тада послује фирма Мерцедес-Бенц.

Три године касније, 1929. Бенц је умро.

На Дајмлера и Бенца је остала успомена као на „очеве" аутомобила, али стоји и истина да они нису даље макли од тренутног генијалног надахнућа. То се ретко и нерадо помиње. А треба. Због многих незнаних и мало знаних који су деценијама улагали труд и провели безброј бесаних ноћи да би аутомобил освојио свет. На жалост, њима није припао ни делић славе Готлиба Дајмлера и Карла Бенца.

Миленко Тодоровић

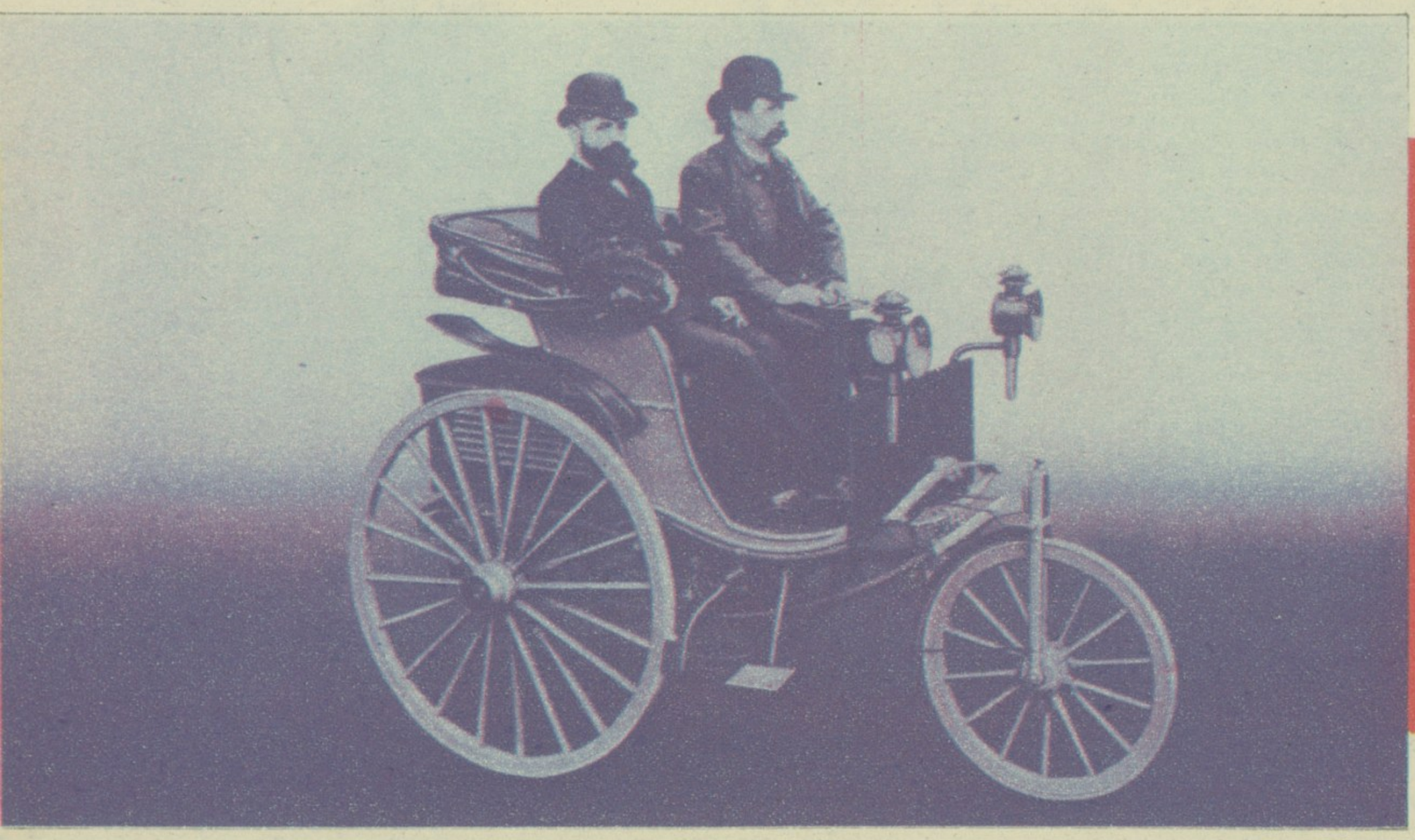

ХИТ

НАЈУТИЦАЈНИЈИ БУБЊАРИ РОК МУЗИКЕ

ЛУПАЈ ТО ПОНОВО, СЕМ!

ДЕВОЈКЕ ОБИЧНО ВИШЕ ВОЛЕ ГИТАРИСТЕ И ПЕВАЧЕ. МНОГИ СУ СКЛОНИ ДА ТВРДЕ КАКО НЕМАЈУ СЛУХА, КАКО СУ НАЈГЛУПЉИ ДЕО СВАКЕ ГРУПЕ, ЉУДИ ЧИЈА ЈЕ ЈЕДИНА ВЕШТИНА У ТОМЕ ДА ЛУПАЈУ ШТО ЈАЧЕ. А ОПЕТ, ТЕШКО ДА НЕКИ МЛАДИЋ НИЈЕ БАР ЈЕДНОМ ПОЖЕЛЕО ДА СЕ НАЂЕ НА СТОЛИЦИ У ДНУ БИНЕ. ОВО ЈЕ ТЕКСТ О БУБЊАРИМА ЧИЈЕ СЕ ЛУПАЊЕ ПАМТИ И КОПИРА. ОНЕ КОЈИ ВАМ НЕДОСТАЈУ, НАБРОЈТЕ САМИ

АЛЕКС ВАН ХЕЈЛЕН (ALEKS VAN HALEN)

Браћа Ван Хејлен изградила су значајну свирачку репутацију, али док је пажња јавности више усмерена на гитаристу – Едија (види прву реченицу поднаслова), Алекс важи за човека из сенке чији квалитет и значај хеви-метал бубњара нико нормалан не оспорава. То са његовим братом ипак није случај. Иако му је стил заснован на снажном и једноставном свирању које карактерише њихову врсту музике, прелази и искакања из основног ритма, убрзавања и успоравања, остају да се памте као јединствени и музички лепи потези.

Отац Ван Хејлен је био музичар и трудио се да му синови стекну свестрано образовање у музичком погледу. Обојица су учили, између осталог, да свирају клавир, што се и те како осећа у Алексовом свирању бубњева. Музика коју свирају „Ван Хејлен" („Van Halen") тражи снажно бубњање, али Алекс не дозвољава да то иде науштрб музичког утиска. Наравно, не треба сметнути с ума да му је посао у том смислу олакшан чињеницом да су музичари који свирају с њим толико добри да им није неопходно једнолично, метрономски прецизно држање основног ритма. Чини се да се у том погледу Алекс најбоље слаже са својим братом, те да се они заиста добро забављају бацајући један другом музичке улице и одговарајући на изненађења. Свирачко такмичење и узајамно разумевање су ту да им омогуће да звуче уиграно и чврсто чак и у оним деловима свирке које су смислили пет секунди пре него што су их одсвирали.

Избегавање клишеа и стандардно висок ниво основна су обележја свирања Алекса Ван Хејлена.

Албуми који се препоручују: „1984." и „Diver Down".

ног текстописца и композитора до данас готово половине музичког материјала забележеног на свим плочама групе. Многе од својих обожавалаца придобио је својим текстовима, једнако колико и умећем бубњања. Свира на комплету са два бас бубња и више чинела и удараљки. На две последње турнеје групе „Раш" свирао је наизменично на два комплета бубњева, од којих је мањи имао бас бубањ са неколико електронских педала марке „Симонс" („Simmons").

Парта често сматрају мултипрекусионистом, али се он ограђује од тог „звања". Понекад заиста користи звона и друге удараљке, али су то ситуације које се одвијају углавном на пробама, а не и на јавним наступима, иако су на заиста завидном нивоу, бар ако је веровати оним ретким срећницима који су имали прилику да то и чују. Бубњеви су, ипак, његов основни инструмент.

Свирање му је свеже иако садржи многе препознатљиве детаље и модерног и старинског приступа. Парт ретко пропушта прилику да фасцинира слушаоца. Воли да свира солистичке деонице на свом инструменту при чему користи све његове делове и не бежи од импровизација.

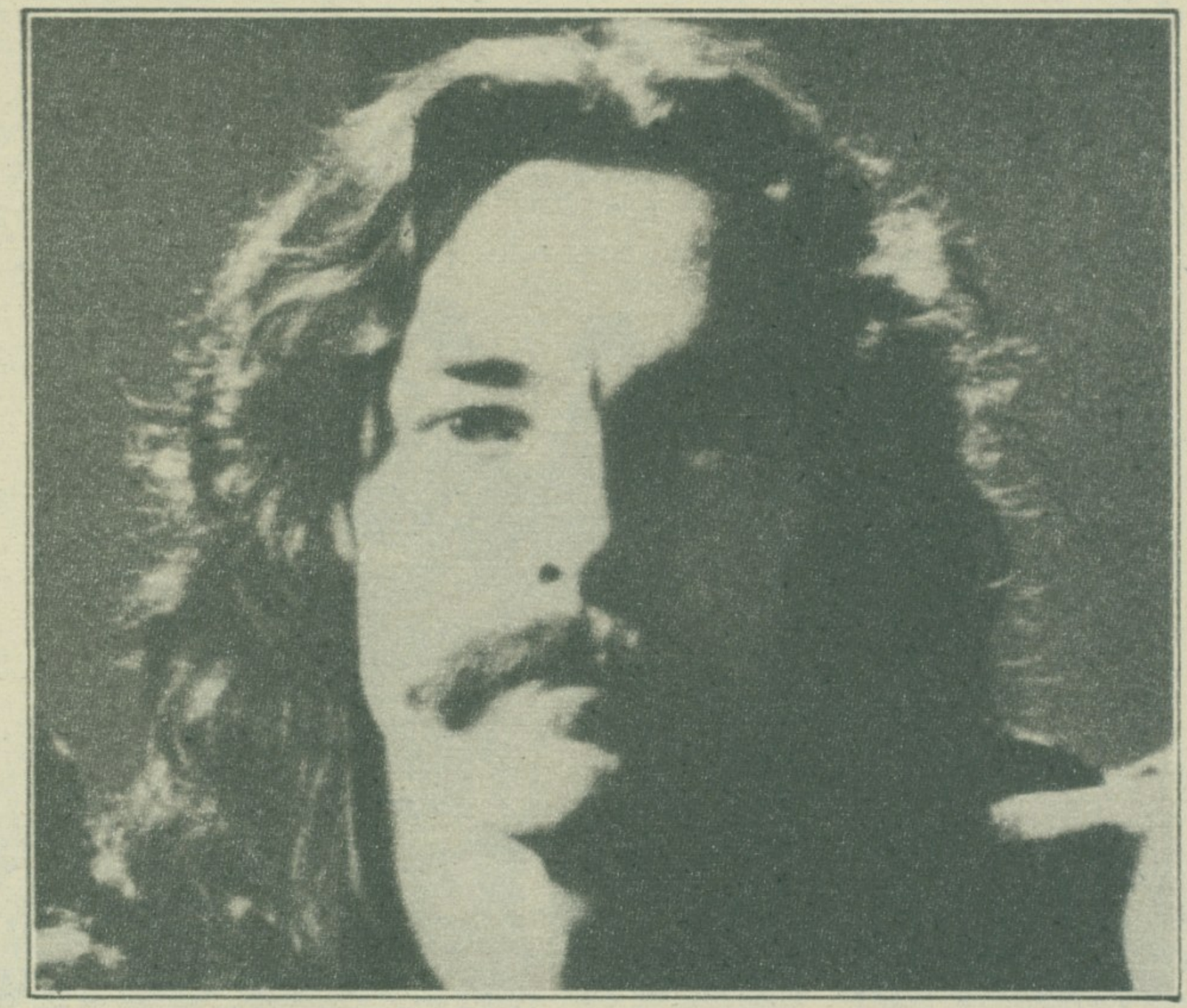

НИЛ ПАРТ (NEIL PART)

Нил Парт је заменио оригиналног бубњара групе „Раш" („Rush") средином седамдесетих година и истовремено преузео и улогу глав-

Албуми који се препоручују: „Покретне слике" („Moving Pictures"); „Цео свет је сцена" („All The World's A Stage") – снимљен 1976. године уживо; „Излаз: Сцена је лево" („Exit: Stage Left") – снимљен 1981. године, такође уживо.

КИТ МУН (KEITH MOON)

Кит Мун је имао два основна обележја великог рок бубњара: изузетан и специфичан стил и спектакуларан наступ. У групи „Ху" („Who") је свирао од средине шездесетих, од својих осамнаест година, па све до преране смрти 1978. године. Највећи хит-синглови групе на којима се Мун исказао били су: „Не могу да објасним" („I Can't Explain"), „Моја генерација" („My Generation"), „Замена" („Substitute"), „Срећни Џек" („Happy Jack"), „Лилине слике" („Pictures Of Lilly"), „Могу да видим миљама далеко" („I Can See For Miles"), „Чаробњак флипера" („Pinball Wizard"), „Нећу поново бити залуђен" („Won't Get Fooled Again") и „Ко си ти" („Who Are You").

Мун је један од првих рок бубњара који су почели да користе два бас бубња и зиље там-тамова. Ретко је свирао основни и правилни ритам, често је знао да изненади и самог себе непредвиђеним ударцима по чинелама и другим деловима комплета. У било којој групи, осим „Ху", Мун би свакако био оптужен за „пресвиравање", али се његов стил одлично уклапао у начин на који је Пит Таузенд свирао гитару, а Џон Ентвистл (John Entwistle) бас гитару. Мун је, што је посебно занимљиво, увек држао контрачинелу у затвореном положају, једини звук на њој је производио ударањем, а обе ноге је користио за ударање по педалама своја два бас бубња. Као свој узор наводио је џез бубњара Елвина Џоунса и боље познаваоци свирања на овом инструменту тврде да су концепти ова два бубњара, који су свирали битно различите врсте музике, унаточ томе, врло слични.

Албуми који се препоручују: „Томи", „Уживо у Лидсу" („Live At Leeds"), „Ко је следећи" („Who's Next") и „Ко си ти" („Who Are You"). („Who Are You").

ФИЛ КОЛИНС (PHIL COLLINS)

Он није само бубњар, већ заиста комплетан музичар. То би могло да значи да остали бубњари то нису, што наравно није тачно, али Колинс се исказао и доказао као изузетан бубњар и одличан певач, текстописац, аранжер и композитор, а уме да свира још неке инструменте (клавир на пример).

Његова прва значајна група били су „Џенезис" који су основани 1967. године. Пре њега су са групом свирала три бубњара, а он је дошао у групу када је последњи од њих Џој Мејхју (Johnn Mayhew) самовољно отишао. Занимљиво, пре тога није познавао чланове групе, примљен је после аудиције на коју се јавио када је прочитао оглас објављен у листу „Мелоди Мејкер" („Melody Maker"). Први албум „Џенезиса" на ком свира бубњеве појавио се 1971. године. Био је то „Болничаркин злочин" („Nursery Crime"). Осим неколико пратећих вокала, Колинс није радио ништа друго осим свирања бубњева на следећим албумима: „Фокстрот", „Џенезис уживо", „Продајући Енглеску за фунту" и „Јагње лежи на Бродвеју".

Кад је певач, текстописац и гитариста Питер Гебријел напустио групу, Колинс се прихватио и певања. Први албум на коме се појављује у улози главног вокалисте зове се „Trick Of The Tail". На првој турнеји групе по објављивању овог албума, бубњеве је кратко време свирао Бил Брафорд да би га заменио Честер Томпсон који и данас свира на турнејама групе и Колинсовим солистичким наступима.

Колинсов соло албум „Вредност лица" („Face Value") објављен 1980. године донео је коначно пречишћење Колинсовог стила изграђеног током претходних девет година свирања. Он је на овој плочи урадио и неколико изузетних програма за ритам машину, који дају изузетну целину са Колинсовим пуним и (како то стручњаци воле да кажу) „великим" звуком бубњева. Злобници чак тврде да тај звук постиже снимајући бубњеве у пећини, што наравно није истина. Ствар је једино у свирачком и продуцентском умећу. А Колинс има и једно и друго.

Колинс се као бубњар исказао и на више од пола туцета албума групе „Бренд Икс" („Brand X") која свира фузијски џез. Његово свирање на ове две плоче потпуно се разликује од свирања на његовим соло плочама и албумима „Џенезис" и има елементе озбиљног џез музицирања. **Албуми који се препоручују:** „Џенезис уживо" (из 1973. године): „Вредност лица" (обавезно): новији албуми групе „Џенезис": „Џјук" („Duke"), „Абакаб" и „Три стране уживо" („Three Sides Alive"): било који албум групе „Бренд Икс".

ЏОН БОНЕМ (JOHN BONHAM)

Ако некога треба издвојити као класичног рок бубњара, онда је то свакако „Бонзо". Свирао је на основном комплету са четири елемента, али прављена специјално за њега у димензијама много већим од уобичајених. Понекад је комплет допуњавао тимпанима. Стил му је био снажан и директан – Бонем је имао запањујућу способност да свира деонице које су изгледале апсолутно немогуће с обзиром на снагу којом је **УДАРАО** по свом комплету.

Група „Лед цепелин" у којој је свирао све до своје смрти 1980. године, заправо је настала од онога што је остало од групе „Јардбрдс" („Yardbirds"). Бонема је у „Лед Цепелин" довео певач Роберт Плент иако је гитариста Џими Пеџ инсистирао на другом човеку.

Посебна специфичност Бонемовог бубњања је начин на који је његово свирање снимано у студију. Уместо уобичајеног снимања са делимично „маскираним" микрофонима постављеним уз бубњеве, Бонзо је свирао са „откривеним" микрофонима постављеним даље од бубњева. Многи који су тврдили да је то тајна његовог свирања покушавали су да сниме свирку на тај начин, али им никад није успевало – други део тајне био је сакривен у Бонему.

Он је био и велики блуз бубњар, што је свакако била изузетна основа за његово феноменално свирање рок музике. Никада није пропуштао прилику да креира нешто ново у деоницама које би сви остали са задовољством одсвирали онако како је уобичајено и били необично срећни због тога.

Почео је да свира у време када је једна од бубњарских обавеза било свирање соло деоница велике дужине, али је ипак највише дао у области кратких соло деоница, као у продуженој верзији „Whole Lotta Love". Крађа сола увек су му била пуна изненађења и без иједног шаблона. Један од Бонемових заштитних знакова било је свирање соло деоница голим рукама, што су пре њега радили многи џез бубњари, али он је свакако први рок бубњар који је ту технику почео да примењује у овој врсти музике и усавршио је до нивоа који нико после њега није ни приближно досегао.

Албуми који се препоручују: Прве четири ЛП плоче групе „Лед Цепелин": „Песма остаје иста" („The Song Remains The Same"): „Присутност" („Presence"), „Унутра кроз излазна врата" („In Through The Out Door") и „Кода" („Coda").

ПАТУЉЦИ ИЗ ПЕЈООВЕ ШУМЕ

НА ПИТАЊЕ: ШТА ЈЕ ПЛАВО, ВИСОКО КАО ЈАБУКА, СТАНУЈЕ У КУЋИ ОБЛИКА ПЕЧУРКЕ, ИМА ОКРУГЛУ ГЛАВУ, РЕПИЋ КАО ДУГМЕ И ПО ЧЕТИРИ ПРСТА НА РУКАМА, СВАКО ДЕТЕ ОД ПЕТ ДО ТРИНАЕСТ ГОДИНА ОДГОВОРИЋЕ КАО ИЗ ТОПА – ТО ЈЕ ШТРУМПФ

Пјер Килифор Пејо, отац штрумпфова

Велики Штрумпф

Те чувене штрумпфове измислио је још 1958. године аутор стрипова Белгијанац Пјер Килифор звани Пејо. Пошто је највећи део школовања провео у цртканју разних ликова по уџбеницима и свескама, није чудно што је лако нашао посао у Бриселу, европској престоници стрипа.

С непуних двадесет пет година већ је имао свој атеље и правио стрипове о Јохану и Тирлуију, дечацима из средњег века. Једнога дана они су, на шумској чистини, срели чудна бића не виша од траве. У почетку су ова створења имала другоразредну улогу, али, када су их угледала деца, одмах су заборавила авантуре Јохана и Тирлуија и захтевала да сазнају што више о њиховим малим плавим пријатељима.

Пејо се радо одазвао жељи деце, односно тржишта, и шумским бићима је посветио посебан стрип. Убрзо је Јохана и Тирлуија морао да стрпа у фиоку заборава и да се сасвим посвети малим плавим.

Мали плави добили су име случајно. Једном, за ручком, Пејо је хтео да посоли јело, а није му се, у том тренутку, изговарала ни реч „сланик" ни реч „со" па је рекао жени: „Молим те, додај ми тај штрумпф." Та измишљена реч постала је име јунака његовог новог стрипа.

Ово име се, зависно од земље, нешто мало разликује. Белгијанци, Французи и ми кажемо штрумпф (schtroumpf), на енглеском говорном подручју је

Гурко

смрф (smurf), у Италији је пуфо (puffo), у Шпанији питуфо (pitufo), на хебрејском језику дардазим, на немачком шлумпф (schlumpf), на јапанском су-ма-фу.

Од самог почетка ова доброћудна бића слична су једно другом као јаје јајету а препознајемо их по понашању и карактеристичним стварчицама које носе у рукама. Једини изузетак је Велики Штрумпф који има петсто четрдесет и две године, лепу белу браду и црвену одећу.

Штрумпф с наочарима, по имену Кефало, стално зановета и држи придике. Кицош Лицко нигде не мрда без огледалца, шалљивџија Гурко увек носи пакет с поклоном у којем је безопасан експлозив. Мргуд на све има једини коментар: „Ја то мрзим..."...

Штрумпфоинвазија и породични бизнис

Немогуће је објаснити у чему је драж штрумпфова, тек деца их обожавају. Дуго су били популарни само у Европи све док 1978. године калифорнијски бизнисмен Лари Елинс није у једној радњи у Лондону приметио мале плаве човечуљке од одличне пластике од којих је сваки у рукама носио нешто друго.

Допали су му се, ризиковао је новац и купио сва права на њих за тржиште Северне Америке. И исплатило се – само током 1982. године у Америци је продато штрумпфова од пластике и у облику лутака од плиша за шесто педесет милиона долара. А то је био тек почетак.

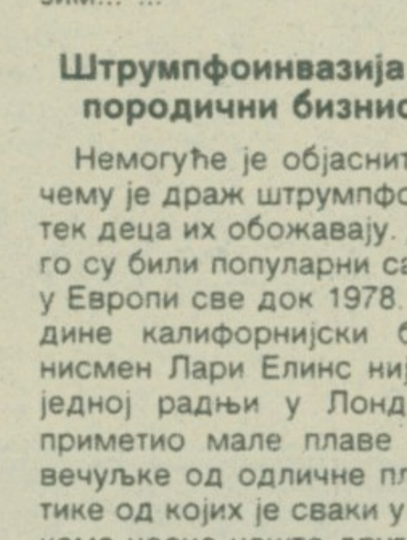

Лицко

Једна девојчица одиграла је важну улогу у ширењу штрумпфоманије у Сједињеним Америчким Државама. У граду Вејлу, у Колораду, ћерка Фреда Силвермана, тада председника велике телевизијске мреже NBC, угледала је у излогу велику лутку штрумпфа и навалила на оца да јој га купи.

Нешто касније, видевши рекламни стрип телевизијске серије фирме SEPP – бриселске компаније која је правила плоче и телевизијске филмове о штрумпфовима – он се сетио одушевљења своје ћеркице, окренуо је телефон и од велике холивудске продукције дечијих филмова Хана-Барбера наручио двадесет шест штрумпфовских цртаних филмова од по пола сата за целу следећу сезону.

Први је приказан 17. септембра 1981. у суботу пре подне када мали Американци најмасовније гледају свој телевизијски програм. Остатак приче: штрумпфови се отад емитују на преко двеста педесет телевизијских станица широм САД, а са истим одушевљењем гледају их и деца из још шездесет земаља света.

Телевизијски филмови су само део штрумпфоинвазије. Досад је издато и дванаест албума на петнаест језика, продато је на милионе плоча и касета и безброј украса и предмета с ликовима штрумпфова, од дечије одеће, прибора за јело, беџева, свески, оловака, перница, школских кецељица и торби.

Да би држао на оку своје огромно штрумпфовско царство, њихов тата Пејо отворио је у Бриселу два бироа. У једном његов син Тјери, који је наследио цртачки таленат, руководи службом која завршава цртеже албума. Ту се води рачуна да штрумпфови који ће красити разне предмете имају тачан број прстију, да им репови буду одређене величине, да не промакне ни најситнија грешка.

Пејоова ћерка Вероника и њен муж руководе фирмом IMPS која издаје лиценце за коришћење штрумпфова на око четири стотине разних артикала.

У Лозани, у Швајцарској, заседа сам Пејо и непрекидно измишља нове штрумпфовске авантуре. Он смишља заплете, црта јунаке и главне епизоде, пише дијалоге. Боје бира његова жена Жанин. Породични бизнис цвета ли цвета.

Змијски језик и крокодилске сузе

Мада су увек смешне и узбудљиве, све штрумпфовске авантуре су сличне. Штрумпфови урнебесно штрумпфују међу својим печуркастим кућицама чим се догоди нешто неуобичајено. Када, на пример, некога од њих уједе пчела па тај поцрвени као рак и уједа сваког на кога налети. Или када страшни Гаргамел и његов зли мачак Азраел ухвате неког штрумпфа и на њега баце чини. Срећом, мрског чаробњака увек победе генијални напици које му потура Велики Штрумпф.

Мргуд

Чим се све опет среди и завлада затишје, штрумпфови настављају своје уобичајене послове: Грубер диже тегове, Гурко подмеће експлозиве, Грицко кува, Кефало попује, Муфтика спава а Мргуд понавља: „Ја то мрзим".

Пејо прати све модне трендове и на време уба-

цује нове ликове као што је, на пример, штрумпф Аеробик. Недавно је рода донела бебу штрумпфа која тиранише одрасле.

Пре неколико година, пошто га је супруга оптужила да је женомрзац, Пејо је штрумпфовима поклонио другарицу, односно, Гаргамел је створио Штрумпфету. На згражање женског света она је начињена од разних састојака, између осталих од праха змијског језика и крокодилских суза! Од мале

Кефало

ветропирасте самољубиве црнке она је, временом, постала плава кћиперка коју девојчице воле, а дечаци не подносе.

Мали плави спасавају град

Пејо је недавно објавио да ће ускоро креирати штумпфа банкара који ће измислити нешто што се зове новац мада му он неће служити за богзна шта јер се, каже Пејо, срећа не налази у новцу. Он то, ваљда, најбоље зна јер је, штрумпфујући, постао трули милијардер. Штрумпфови, уосталом, и немају шта да купују. У њиховом насељу нема ни алкохола, ни дроге, чак ни сатова.

Али, то није све. На телевизији је објављено да ће мала плава бића спасти од финансијске катастрофе један прави правцати град. Реч је о Агонданжу у Лорени чије су челичане престале да раде оставивши без посла четири стотине радника. Агонданж ће постати забавни парк који ће се звати „У новом свету штрумпфова".

Када парк 1988. године отвори врата посетиоцима, они ће се наћи у огромном штрумпфовском насељу пуном чуда технике, поучних изложби, трикова, игара, забаве. Туристи ће се кретати под брижним окриљем штрумпфова робота.

Парк ће бити отворен готово целе године и запошљаваће више људи него некадашње челичане. Мргуд ће, коначно, престати да говори: „Ја то мрзим!"

Б. Дожић

Змај у пуном сјају своје разноликости: магареће реп, ноге и сапи; коњска леђа и врат; глава и уши као у муле.

ЗМАЈ - БИОЛОШКА СУПЕРЗВЕЗДА

У КИНИ СЕ РОДИЛА ЖИВОТИЊА КАКВЕ НЕМА У СВЕТУ. АЛИ, ОНА НИЈЕ ЗАЧЕТНИК НОВЕ ВРСТЕ ВЕЋ ЈЕДИНСТВЕНА И НЕПОНОВЉИВА ИГРА ХРОМОЗОМА

Име: Змај.
Пол: женски.
Место рођења: провинција Хенан у Кини.
Телесна кондиција: одлична
– може да преоре целу њиву
за само један дан.

Змај зарађује за живот као теглећа животиња, али је истраживачи Пекиншког универзитета не проучавају још до тренутка када је угледала светлост дана због њене отпорности и снаге. Змај је крајње необичан плод укрштања муле и магарца, један од веома ретких научно документованих случајева.

Шта је у томе необично? Па, то што је уопште рођена јер су муле (чији је отац магарац, а мајка кобила) јалове, односно веома, веома ретко могу да имају младунце.

Запањујући је и Змајев распоред хромозома, а такође и изглед. Она личи истовремено и на магарца, и на коња, и на мулу. Реп, ноге и сапи су јој као код магарца, леђа и врат личе на коњске, а глава и уши су плуната мула.

Змајеви родитељи су беспрекорни. Отац јој је најнормалнији магарац који је дуго боравио у истој штали с њеном мајком, такође савршено нормалном мулом. О нормалности и једног и другог сведоче анализе њихових хромозома. Они су, значи, изван сваке сумње.

Па ипак је Змај, према истраживачким подацима објављеним у Часопису краљевског медицинског друштва у Лондону (Journal of the Royal Society of Medicine) „сасвим нов тип животиње", живи изазов законима генетике.

Нисам лепа, ал' сам изузетак

Да видимо због чега је Змај такав светски изузетак. Пре свега, муле су јалове. Мужјак има нормалан полни нагон, али су му канали кроз које пролази семена течност мали, мањи него код коња или магарца, и због тога сперматозоиди не могу да сазру.

Мула женка веома ретко има полни нагон, а још ређе период који се може назвати плодним. Змајева мајка спада у изузетну „елиту" која, мада ретко, рађа.

Ни кинеским ни европским научницима нису уопште јасне појединости процеса којим су хромозоми магарца и кобиле (који чине генетско наслеђе муле) у случају Змаја произвели плодно јајашце.

Могуће су разне претпоставке, а извесно је само једно: Змај има 62 хромозома (од којх је половину, како то увек при зачећу бива, наследио од мајке, а половину од оца), тачно онолико колико их има сваки нормалан магарац.

Мајка, као и све муле, има 63 хромозома. Може се претпоставити да су се, у фази формирања јајчане ћелије, 63 мајчина хромозома случајно поделила створивши два јајашца с различитим бројем хромозома. Неоплођено јајашце је имало 32, а оплођено 31 хромозом. Они су се успешно спојили с 31. хромозомом магарца и зачет је здрав ембрион који је касније угледао светлост дана, добио име Змај и постао светско чудо.

У Змајевом генетском коду налази се више од три четвртине хромозома магарца и због тога она много личи на оца, али и хромозоми коња, наслеђени по мајчиној линији (она је плод укрштања магарца и кобиле), па отуда и телесне карактеристике типичне за коња. Према речима генетичара, Змај има састав хромозома потпуно другачији од било које постојеће животиње.

Змајева деца из епрувете?

Било би, ипак, погрешно мислити да је Змај зачетник нове животињске врсте. Он, то јест она, то није, само је јединствена и изузетна у животињском свету због свог генетског кода који, више него сигурно, неће бити наследан, односно пренет потомству.

Мада Змај показује периодичан полни нагон, у Генетском институту у Пекингу још нису успели да је спаре ни с магарцем ни с коњем. Боље рећи, парења је било, али без оплођавања и због тога се све више размишља да се Змај оплоди вештачки.

Али, чак и ако то успе, поновно укрштање битно би променило распред потомкових хромозома и оно би имало особине другачије од мајчиних.

Каква ће бити Змајева деца ако их уопште буде? То није могуће ни наслутити, а камоли предвидети. Сигурно је само да је Змај непоновљив. Хромозоми се често „играју" али је плод њиховог несташлука обично мртворођенче или наказа. Змај је био срећан изузетак.

Б. Д.

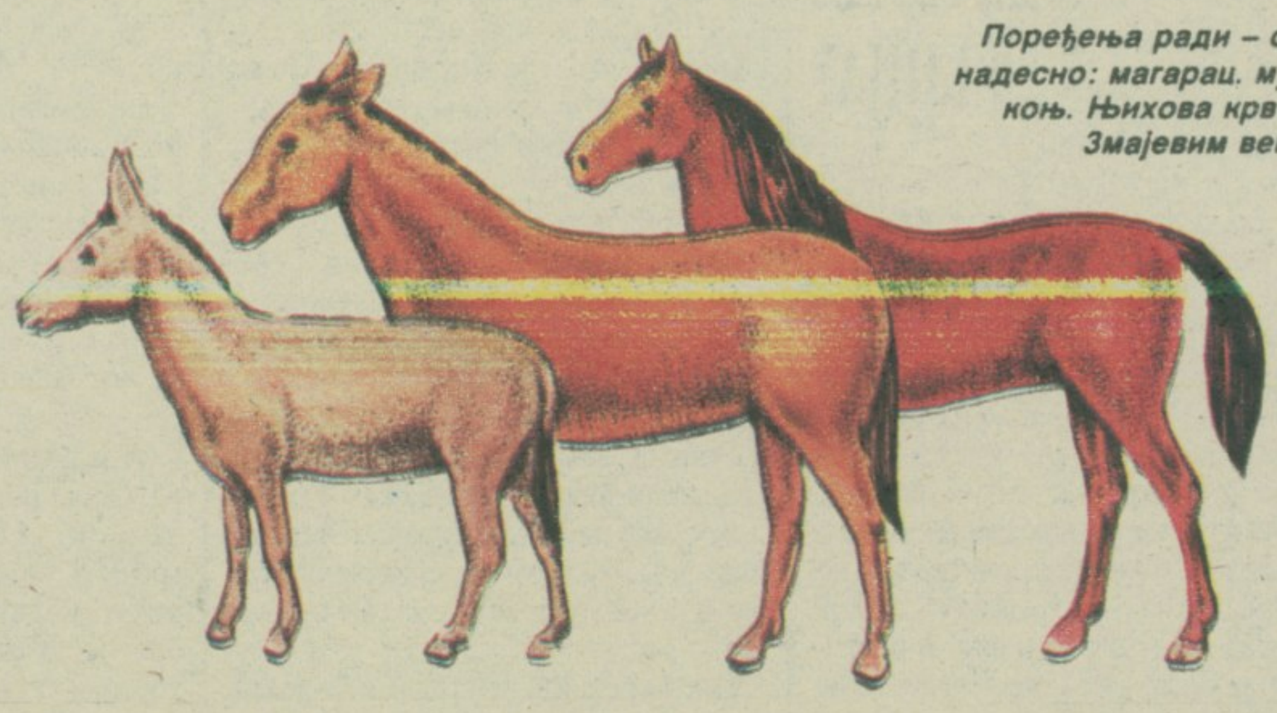

Поређења ради – слева надесно: магарац, мула и коњ. Њихова крв тече Змајевим венама.

ОЛИВЕР ЋИРИЋ

СУДИЈА ЈОШ РАЗМИШЉА: МОЖЕ ЛИ ВЕТАР ДА БУДЕ УБИЦА?

Када су тог жгољавог четрдесетогодишњег чиновника први пут увели у моју судницу, већ сам добро познавао његов предмет. Случај је изгледао јасан: жгољавко је задавио своју жену! Није порицао да су сами провели цело поподне и вече, све до њене смрти. Признао је да је био присутан кад је умрла и слаже се да је задављена (што је било очигледно по масницама на њеном врату), али је порицао да је то он учинио. А одбрана му је била, најблаже речено, невероватна:

– Знам да ће моја прича изазвати неверицу суда, ако не и нешто горе – започео је своју одбрану – али ја не могу да се браним другачије него истином, ма како невероватно она звучала.

Ни трик ни враџбина

Пажљиво сам загледао тог јадника. Онако ситан, бледуњав, са наочарима наврх носа, личио је на некога ко ни мрава не може да згази. Али, из искуства сам знао: ти, наоко мирни, су најгори. Једино ми није било јасно како је успео да савлада своју жену: била је барем за главу виша од њега и тежа тридесетак килограма. Према њој је био као врабац према сови ушари.

Нехотице сам се насмејао тој гротескној слици на шта је за тренутак још дубље увукао главу у ситна рамена, али се онда прибрао и наставио:

– Не желим да замарам цењени суд и одузимам му драгоцено време, али да бих објаснио ту необичну смрт, морам вам најпре испричати један свој доживљај из ране младости. Учио сам гимназију када се у наш градић доселио Виктор. Дошао је баш у мој разред. Био је то младић висок, снажан, са неким тајанственим смешком који му није силазио са усана. Потпуна супротност мени, најситнијем и најплашљивијем ђаку гимназије. Никада нисам схватио зашто је мене одабрао за пријатеља. Можда зато што се супротности заиста привлаче. Свеједно, били су то за мене срећни дани. Виктор ме је штитио од обесних дечака непрестано покушавајући да ми улије самопоуздање.

Једног поподнева, док смо седели на обали велике баре недалеко од града, почео сам да се вајкам како је њему лако да буде сигуран, пун самопоуздања, кад је тако снажан, способан да се одбрани од сваког насртљивца.

Опет грешиш, упутио ми је један од својих тајанствених осмеха. Нисам ја самоуверен зато што сам снажан, постоје многи снагатори који су праве кукавице. Управо је обрнуто: зато што сам одлучио, свесно одабрао, да будем сигуран, што у то безрезервно верујем, зато сам такав. Моја одлучност и сигурност само су последица непоколебљиве воље да будем такав, гледај!

И даље седећи, Виктор је исправио леђа и неко време зурио у своје руке. Дисање му се постепено смиривало, на крају је седео непомичан као кип. Онда је лагано устао и, одсутног погледа, готово као месечар, пришао бари и заронио руке до лаката у воду. Кад их је дигао, вода се са њих цурком сјурила као да су премазане уљем! Кожа му је остала готово сува.

Стресавши заостале капи сео је поред мене и, као да је знао у каквој сам недоумици, објаснио ми:

– Није то ни трик ни враџбина. Замислио сам да су моје руке глађе од најфинијег стакла, толико глатке да ни вода не може да прионе уз њих. Понављао сам то себи све док тако нисам заиста и осећао. Остало си и сам видео. Схвати: будеш ли увек и докраја веровао у нешто, тако ће и бити. Чврста вера набијена вољом призива догађање.

Оженио сам се

Оптужени је застао и загледао се по судници тражећи знаке разумевања. У сали је, међутим, владао мук. Онда је наставио: – Те јесени смо уписали студије и ту се Виктору изгубио сваки траг. Касније сам чуо да је отишао у неку прекоморску земљу. Ја сам завршио факултет и запослио се у родном граду. Моје намештење и углед који сам стекао марљивим радом улили су ми нешто самопоуздања. И тада сам направио највећу грешку у животу: оженио сам се оним монструмом од жене. Наш брак је почео правом идилом, али се убрзо показало да је она оличење деспота – све је морало да буде како она каже: стан је уређен по њеном, иначе одвратном укусу, она је планирала путовања, пријатеље смо бирали по њеном... Како су године пролазиле, тако се раскрупњавала а лице јој је добијало тврд, окрутан израз. Преобразила се у звер. Ја сам, напротив, имао осећај као да се топим.

Десете године брака више нам нико није долазио у кућу, нити смо ми где излазили. Зато је сав свој бес и зло искаљивала на мени. Стидим се да кажем, али понекад би ме и ударила – поцрвенео је несрећни човечуљак.

– Тада сам се први пут сетио Виктора и пожалио што није ту да ме заштити као у она срећна времена. Што је моја жена бивала окрутнија, то сам чешће мислио на Виктора. Временом сам у машти направио прави правцати филм: замишљао сам како усред њене вике и поруга улази Виктор и без речи јој завршће шију. Кад год би ми њено тиранисање постало неиздрживо, склопио бих очи и гледао свој слатки филм. Од тога ми је бар мало било лакше.

Црвенећи од стида, чиновник је последње речи изговорио гледајући право пред себе. До краја своје беседе није подигао поглед.

– Тога дана била је окрутнија него икад. После уобичајених пребацивања да сам голља, да су сви моји другови постали неко и нешто а ја ћу скончати као бедни чиновник, почела је да пада у ватру. Врискала је да сам јој упропастио живот, да сам ништарија која би већ једном требало да сконча. Урлала је да ће ме она сама отпремити ђаволу. Лице јој се толико изобличило од мржње да сам се заиста уплашио. У једном тренутку, већ потпуно помахнитала, дограбила је камену фигуру анђела и кренула према мени. И тада се догодило ОНО.

Мада су прозори и врата били затворени, у соби се осетила снажна промаја. Изненађени, обоје смо застали. Жена је, као по унутрашњој

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

команди, спустила статуу. А онда сам угледао једва приметно титрање ваздуха, нешто као благу измаглицу. Изгледало је као ваздушни вртлог, као ветар-пијавица, испред моје жене. У следећем тренутку њено лице се искривило од ужаса и бола. Зачуо се пригушени ропац, као заустављени крик неког кога даве. Врат јој је набрекао, почео да се грчи у чудним таласима, као да га стеже нека рука. Искочиле су јој вратне жиле, око гркљана се појавиле маснице, лице поцрвенело, затим помодрело. Махнито је ударала рукама испред себе, као да покушава да се одбрани од невидљивог нападача. Онда се без речи сручила на под.

Она измаглица се још једном заковитлала по соби, за тренутак се зауставила испред мене као да ме посматра, а онда нестала. Ни данас не знам како, али у том тренутку поуздано сам знао да је – то Виктор. Као да ми је у том тренутку посматрања додирнуо саму свест. Ја сам знао да је то он, као што данас знам да сам ја ја и да стојим пред овим судом – завршио је своју одбрану, и, потпуно смрвљен неким унутрашњим напором, клонуо у столицу.

Као судија од угледа и човек здравог разума, нисам могао да прихватим такву невероватну одбрану. Психијатри су рекли да је чиновник, мада растројен, ипак урачунљив и ја сам га осудио на доживотну робију.

Прогласили сте ме лажовом

Прошле су три године, већ сам био заборавио тај необичан случај када добих писамце од чиновника. Молио је да, због нечег веома важног, разговарамо у четири ока. Ни данас не знам зашто сам одлучио да удовољим његовој молби.

Кад смо се нашли у малој затворској соби за службене посете, отпустио сам стражаре. Остали смо сами. Одмах сам приметио да се чиновник променио. Држање му је постало усправно, глас сигуран и чврст. Не чекајући моја питања почео је да говори.

– Драги мој господине судијо, осудивши ме на доживотну робију, биће да томе има већ три године, ви не само што сте ме неправедно казнили већ сте исмејали и моју одбрану, дакле, прогласили ме лажовом. Зато сам се свих ових година припремао да вам пружим крунски доказ своје невиности који ће ме за свагда избавити свих тамница овога света а вама омогућити да остатак живота проведете у размишљању о човековој души и њеним тајнама. Најзад сам спреман.

Затворио је очи и склопио руке, као при молитви, и нешто мрмљао. Та представа је почела да ме нервира. Већ сам хтео да изгрдим очигледно ћакнутог чиновника и одем кад се у соби изненада осетило нешто као благ ветар. Већ у следећем тренутку сам, ужаснут, пиљио у магличаст вртлог ваздуха који се створио између мене и сада већ непомичног осуђеника. Одмах сам схватио да је то Нешто, ма шта заиста било, оно о чему је чиновник говорио као о Виктору. Помислих да је куцнуо мој последњи тренутак на овом свету. Хтео сам већ да заустим „Оче наш..." кад се то Нешто заковитла око чиновника. Човечуљак закркља, на врату му искочише огромне маснице и он се сручи на под. Измаглица још једном затитра па и ње нестаде.

Изнемогао од узбуђења, али срећан што сам жив, готово да загрлим стражаре који су, привучени буком, стајали на вратима и немо загледали час у мене час у леш. Заустио сам да им кажем како се човечуљков невероватни пријатељ заиста појавио и чак га, ето, задавио, кад ме ново сазнање протресе до последњег дамара: који пријатељ?! Зар да им кажем како је затвореника, са којим сам у соби био само ја, задавила некаква магла?!

Без опирања сам дозволио стражарима да ми намакну лисице на руке.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ОСМОСМЕРНИ МОЗАИК
(НАРОДНЕ ПОСЛОВИЦЕ)

У овој осмосмерци је скривено 68 појмова из 8 народних пословица. Када прецртате све подвучене речи, које су распоређене у свим правцима осмосмерке (правац кретања даме у шаху) неће вам остати ниједно непрецртано слово. То је и коначно решење ове осмосмерке. Попис пословица.

1. **Први се мачићи у море бацају. (Не треба гледати** што **коме** из почетка срећа иде у напредак).
2. Просјачка торба свагда је празна.
3. Питали Краљевића Марка **како је постао (онаки) јунак**, а он **одговорио да је научио од ђеце** и од **паса: „Најбоље** псето кад **побјегне, сва пашчад, и најгора** трче за њим; а **најгоре** кад се **упре, ни најјача не смију ласно на њега;** а **тако исто бива** и **ђеца кад се бију."**
4. **Пуне се** пушке **боји један** а празне **двојица.** (Пуне се боји **само онај** у кога је обрнута, а **празне** се боји и онај који **је обрнуо; јер зна** да је празна.)
5. Себи руке, ђевере (туђа је снаша). Кад се у **туђе** макар **што дира.**
6. И **црна крава има бијело** млијеко.
7. **Без муке нема** науке.
8. **Пуница** воли зета **него сина.**

А	Ћ	И	В	Е	Љ	А	Р	К	Ђ	А	Л	Н
Д	К	А	Н	У	Ј	И	Б	Е	С	Д	А	К
Г	А	Ч	Н	А	Н	Р	Ц	А	А	У	С	А
А	Д	Ч	А	З	Ј	А	П	Ј	Ч	П	Н	К
В	Е	Ј	Ш	Ј	А	Г	Е	И	Е	У	О	О
С	Р	Љ	Е	А	С	Р	О	Р	О	Н	А	Ј
Р	П	И	О	Д	П	О	П	Р	В	И	С	Е
Е	А	А	С	Б	А	У	Р	Е	А	Ц	В	Р
Ћ	Н	Ш	В	Т	Ј	Н	Н	П	Ј	А	А	З
А	П	Т	С	И	О	А	О	Е	К	У	М	Н
Е	Р	О	М	У	Б	Б	Н	Н	С	Н	Е	А
С	П	С	Ч	О	Ј	Р	Т	З	А	Е	Н	Р
И	Е	О	Ј	Е	И	О	У	А	М	Т	О	И
Н	О	И	Г	Е	Т	Т	Ъ	Р	О	Р	И	Д
А	И	Н	Л	Е	О	К	А	П	И	Е	Р	В
Њ	Е	Н	А	А	Н	Б	А	Д	Б	Б	О	О
Е	Р	Р	А	К	Т	Е	Р	А	Е	А	В	Ј
Г	Е	У	О	Ј	И	И	Ц	Н	С	Л	О	И
А	В	К	К	Г	Ј	А	П	Е	У	И	Г	Ц
З	Е	Е	А	О	Ј	А	М	И	Ђ	О	Д	А
Е	Ђ	У	Т	У	М	А	Ч	И	Ћ	И	О	Е
Б	И	Ј	Е	Л	О	Е	Н	А	В	А	Р	К

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) брзаварија, 9) ким, 12) рапидан, 13) онако, 15) зоолог, 16) „Апарат", 17) инсинуација, о, 19) нитна, 20) десетак, 22) скраја, 24) ВТ, 25) НР, к, 26) ОК (Оливера Катарина), 27) рпа, 28) сито, 31) Алфонсо, 34) стрес, 35) Те, 36) сред, 37) при, 38) „Рога", 40) насип, 42) вш, 44) кна, 45) заводљива, 47) „Аида", 49) ликвидан, 50) Дака, т, 52) Еванс, 53) кантари, 54) ЈО (Јуџин О'Нил), 55) СА.

УСКОРО ЋЕМО ВИШЕ ЗНАТИ О ГОЈАЗНОСТИ?

ЈОШ СЕ НЕ ЗНА ЗАШТО НЕКИ ЉУДИ ИМАЈУ ВИШЕ МАСНИХ ЋЕЛИЈА ОД ДРУГИХ, КАДА И ЗАШТО СЕ ОНЕ СТВАРАЈУ. АКО СЕ НАЂУ ОДГОВОРИ, МОЖДА ЉУДИ ВИШЕ НЕЋЕ ИМАТИ НЕВОЉА С КИЛОГРАМИМА

Илустрово Брана Јовановић

ДОЛЕ ДЕБЕЛИ, ОВО ЈЕ СВЕТ МРШАВИХ!

Тестирани су шестогодишњаци. Показали су им силуету неког дебелог дечака. Сви су га описивали као „лењог", „смешног" чак „ружног".

Нису само деца суревњива, често и врло сурова према дебељуцама. У неким агенцијама за запошљавање у САД и Западној Европи, на пример, врло отворено су рекли да би добро размислили пре него што би запослили веома гојазног човека.

Чудан је тај нагласак на мршавости који се уврежио као пређутни захтев нашег времена. Наравно да није било увек тако. Још само у прошлом веку лепотице су биле пуније жене, а да не говоримо о ранијим столећима. Сетимо се барокног сликара из 17. века Рубенса и његових заобљених дама.

И данас се правило дебљине као обележје лепоте понегде одржало. Тако младе девојке нигеријских племена Ибо и Ибибио шаљу на „улепшавање" чим уђу у пубертет. То у овим племенима значи – оне одлазе на посебну куру за добијање килограма. Тамо ниједна жена не може ни да помисли на удају док се прописно не заокругли.

Док је антрополог Клер Кесиди са Универзитета у Мериленду боравила у Централној Америци бавећи се истраживачким радом, локално становништво гледало је с подозрењем. Клер је убрзо схватила разлог. Оног часа кад је добила у килажи, прихватили су је. Једна жена јој је на крају рекла да је тек тако попуњена почела на нешто да личи.

Дијете изморе организам

Годинама се веровало да је узрок дебљине емоционална нестабилност. По тој психогеној теорији људи су гојазни јер нервозу и узнемиреност „покривају" храном. Због сувишних килограма које уз пут добију још су нервознији па због тога још више једу. И... Ствара се зачарани круг из кога је тешко изаћи.

Међутим, у последње време научници који се баве гојазношћу настоје да докажу да у ствари не постоји такозвано „понашање дебелих". Јер ако дебели много једу због узнемирености, често ће то радити и мршави. Ако дебели углавном једу халапљиво, онако с ногу, раде то и танки. А шта ћемо с гошћењем у глуво доба ноћи, кад сви спавају? Научници и за то имају одговор: попуњени су малтене стално на неким дијетама. Током дана толико изморе организам „јабуком у десет и куваним јајем у дванаест" да им ништа друго не преостаје него да се ноћу буде и једу у тајности.

Лако је саветовати – не дозволите да вам се килограми наталоже! Што их више имате, теже их се отарасити. То свако зна па ипак само у САД 34 милиона Американаца муку мучи с дебљином. Неки се сувишних килограма реше али, на жалост, само једна трећина може да се похвали да је мршавост и одржала. Две трећине људи све изгубљене килограме враћа, чак и нове добија.

Три научника, Хирш, Фауст и Лајбел с Рокфелеровог института, склони су да, после обимних експеримената, дебљину повежу с масним ћелијама у организму.

Пилула за дебљину

Број масних ћелија није сталан. Једно је сигурно. Оног тренутка кад се оне створе у организму, ни животиња, самим тим ни човек, никад их више неће изгубити.

Хирш, Фауст и Лајбел су правили експерименте с пацовима. Ако би том глодару један део мозга који регулише апетит уништили, пацов би почео ненормално да се гоји. То би значило да је број његових масних ћелија у организму „порастао" четири до пет пута.

Упоређивали су и два нормална пацова. Само, један би имао дупло више масних ћелија од оног другог. Те масне ћелије су по величини биле исте. Али, пошто је први имао двапут више масних ћелија, узимао је двапут више хране.

Затим су једном пацову одстранили из организма половину масних ћелија. Он би јео таман толико да одржи своје масне ћелије. Био је упола мањи од своје братије.

Дакле, масне ћелије су криве за све оне муке којима су гојазни подложни. Треба открити у ком периоду људског живота се оне стварају и зашто их неке особе имају више од других. Хирш, Фауст и Лајбел су закључили да у организму пацова оне настају у прве три недеље живота. Уколико се у том временском раздобљу пацов неумерено храни, масних ћелија ће бити више. А да ли слична законитост постоји и код људи, још се не зна тачно.

Ако сада са животиња (које су углавном складних облина, изузев неких кућних љубимаца које опет људи тове неумерено) пређемо на људе, видећемо да је и ту дошло до неких значајних открића.

Има особа које, ма колико ослабиле, неће изгубити сало баш тамо где се оно највише нагомилало.

КАКО ПОСТАТИ МИСТЕР ОЛИМПИЈА

ЏОН КАРЕНЕН САМО ЈЕ ЈЕДАН ОД МНОГИХ КОЈИ ПОКУШАВАЈУ ДА СЕ ИЗБОРЕ С ВИШКОМ КИЛОГРАМА. ИСПРИЧАЋЕ НАМ КАКО

СЛОН У ПАТИКАМА

Илустровао Зоран Петканић Петко

На пример, на стомаку или куковима.

Масне ћелије по површини имају сићушне молекуле, такозване алфа и бета рецепторе. У зависности од тога који рецептори преовлађују, сало ће се одржавати или губити. Зашто? Алфа рецептори „помажу" да се сало одржи, док бета рецептори чине да се оно разграђује.

Жене углавном имају више алфа рецептора у масним ћелијама бутина, кукова и стомака. Зато с тих критичних делова и најтеже скидају сало.

Ако се једног дана, а експериментално се на томе већ ради, пронађе пилула која ће помагати да се убрза рад бета рецептора, можда ће се килограми лакше губити.

Нећу вам рећи ништа ново, знам, али ви ћете ме најбоље разумети. Не волим своје тело. Више се ни не гледам у огледалу, осим кад ујутру морам да се обријем и очешљам. Стомак ми је толики да се једва смести у огледало. Бутине више не могу да увучем у нормалне панталоне. Смучило ми се све то. Раније сам к'о препелица устрчавао на пети спрат, сад се и до првог возим лифтом. Одлучио сам нешто да учиним.

Одустао сам од џогинга. Било би ме срамота да се појавим у патикама и тренерци на улици. Било би то као да пустиш слона из зоолошког врта и ставиш му патике на ноге. Решио сам да купим справе за бодибилдинг и сместим их у подрум своје куће. Кад сам изложио план својој жени, она је само слегла раменима. Шта да ми каже. Ово је био, да вас не слажем, бар стоти пут да сам „коначно решио да ослабим".

Нисам чуо камион кад се паркирао испред наше куће, само сам с прозора угледао неког човека у радном комбинезону како се повија под неким огромним пакетом.

Кад сам му отворио врата, љубазно сам га упитао да ли могу да му помогнем очекујући да ће он сву ту скаламерију унети у кућу.

– Моја дужност је била да вам ово довучем до прага – љутито ми је одбрусио. – Шта ћете ви даље с овим чудом да урадите, на вама је!

Требало је сву ту гвожђурију унети у подрум. Нисам смео „а" да кажем. Значило би то да сам устукнуо већ на првом кораку. И да вам не причам у детаље. Док сам све те тегове, ланце и остале справе за мучење однео у подрум, добро сам сеознојио. Хуктао сам, спомињао све свеце, проклињао дан кад сам смислио нешто тако глупо, али нисам одустајао.

Пошто се све то дешавало једног четвртка после подне, шта мислите како сам изгледао сутрадан кад сам кренуо на посао? Трудећи се да главу држим усправно, леђа су ми отежавала посао. Никако да ме послушају и да се исправе. Колегама на послу рекао сам да сам косио траву, па сам повредио кичму. Где да им признам потајни сан да желим да се претворим у мистер Олимпију? Умрли би од смеха. Ја који сам и на ручак за паузу ишао колима.

Петак сам прескочио с оправдањем (наравно, себи самом) да желим одморан и свеж да кренем с вежбама.

У суботу више нисам имао куд. Обукао сам тренерку, узео пешкир, литар кафе и завукао се у подрум. Жени сам рекао да ме не дира до ручка.

Са коликом тежином да почнем, колико тегова ће бити најбоље да подигнем? Сетио сам се неког дизача тегова који је онако, за вежбу, дизао као од шале по сто килограма и то, чинило ми се, малим прстом. Ако он може сто, што не бих ја макар педесет. Мало сам трчао у месту и онда прионуо на тегове. Сагнуо сам се, покушао једном. Ни милиметар да се одвоје од земље. Други пут. Ништа. Трећи – осетио сам да ми је нешто пукло у кичми. Онако повијен само сам се спустио на под. Јечао сам, стењао, али нисам желео да се попнем горе. Већ сам знао шта би ми жена рекла. Премишљајући се тако шта даље, заспао сам.

Онако, кроз сан, чинило ми се да чујем своје име. Мора да ме је супруга дозивала на ручак. Трудећи се да исправим кичму што сам више могао, дотетурао сам се до купатила. Покушао сам са туширањем топлом и хладном водом. То ми је нешто олакшало болове. И даље као гудало, ушао сам у кухињу. Нисам обратио пажњу на синовљево и ћеркино смејуљење. Правио сам се као да је све у најбољем реду.

Мислио сам, кад се одморим и испавам, биће боље. У недељу ћу бити оран за нове подвиге.

За недељни доручак појео сам дуплу порцију кајгане, кобасица, сира и пола хлеба. Налио сам се и млеком. Нисам хтео реч да чујем о томе да сам се прејео.

С новом снагом стрчао сам у подрум. Одмеравао сам справе као да су ми крвни непријатељи. Тако сам их гледао више од десет минута и коначно се увалио у фотељу коју сам ту сместио да се одмарам после напора. Нисам ни приметио кад сам заспао.

Пробудио сам се на време за ручак.

Оне справе и даље стоје у подруму. Ко зна, можда ћу се једног дана ипак одлучити да наставим с вежбањем. Дотле? Па све ми се чини да и не изгледам баш тако страшно.

В. С.

СВИРА И ШИМШИР

Чуо сам за народни музички инструмент кавал, али о њему не знам много. Молим те да га опишеш.

ЖЕЉКО ИВАКОВИЋ
Илица 123
41000 Загреб

Кавал је дрвена свирала чији се помало сетни звук чује у Македонији и Бугарској. Дугачак је од 70 до 85, док је мањи кавал или кавалче дугачак око 35 центиметара. Његова врло танка цев израђује се најчешће од шимшировине. Има шест или седам рупица с предње стране и једну одоздо за палац. У близини доњег отвора налазе се још три рупице које се називају душник. Као по неписаном правилу, увек се свира у два кавала, такозвани мушки и женски.

Овај инструмент приказан је на фрескама у македонским манастирима Лесново и Старо Нагоричане из 14. века.

КОКОС – ДРВО ИЗОБИЉА

Да ли је кокосов орах сродан нашем, обичном ораху?

МИЛАН ЦИЦВАРИЋ
Сарајевска 26
31000 Титово Ужице

Кокосов орах, односно кокосова палма, је дрво које није ни у каквом „сродству" са орахом нашег поднебља. Cocos nucifera, како гласи латински назив за ову биљку, из породице је палми и распрострањен је у тропским крајевима, а највише по морским обалама и острвима Индијског и Тихог океана. На врху свог стуболиког, голог и до 25 метара високог стабла ова палма носи дугачке листове сличне огромним перима сакупљеним у густу крошњу.

Кокосова палма је веома издашно дрво и људи користе све њене делове, од корена до врха. Стабло се користи као добра грађа, листови за покривање кућа и колиба и израду плетених предмета. Вршни пупољци се једу као поврће, док се из цветова зарезивањем добија сок који врењем прелази у палмино вино. Наравно, најдрагоценији је велики плод познат као кокосов орах. Људи од њега имају вишеструку корист. Млади орах садржи течност пријатног укуса – кокосово млеко. Сазревањем, млеко се згусне у такозвану копру из које се добија кокосово брашно, уље и маслац. Чврста љуска плода служи као суд или се користи за разне резбарије, а њен влакнасти омот за четке и плетарске рукотворине.

Кокос је необичан и по томе што изврсно подноси морску воду, која не може да оштети чврсту љуску ораха па плод који пада у море таласи могу да однесу до друге, веома удаљене обале. Ту из њега израста нова палма. Она ће тек за осам година да донесе прве плодове. Али, ова палма је заиста чудесно дрво: стално цвета и на њој увек има плодова, од малих и зелених до зрелих. На једној може годишње да роди око 50 ораха.

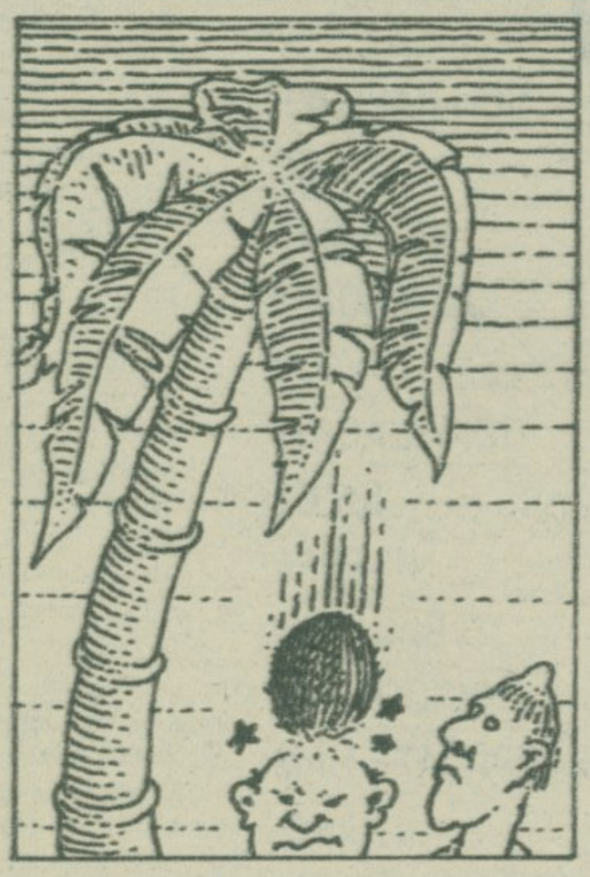

ШКОЛА ИЗ МАШТЕ

Другарица ми је рекла да постоји школа (не знам где) у којој ученици уче кад хоће, иду на предавања кад хоће и одговарају кад хоће и шта хоће. Интересује ме да ли је то тачно. Ако јесте реци ми нешто више о томе. Унапред захвална

СНЕЖАНА ЂОРОВИЋ
Светозарево

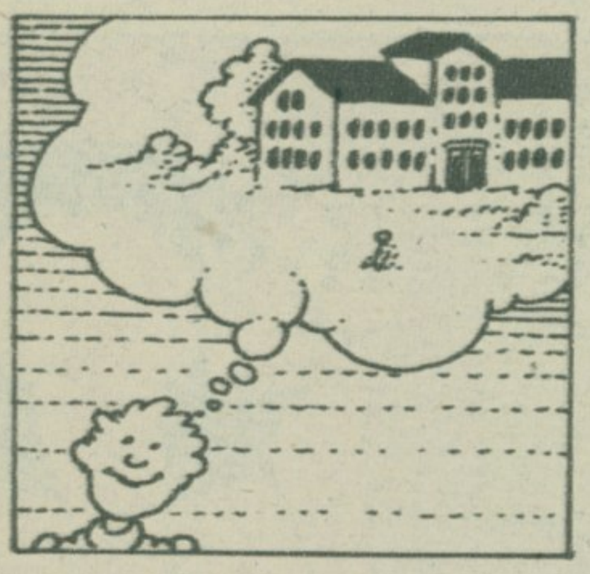

Таква школа сигурно постоји – у сновима таквих ђака као што је, вероватно, та твоја другарица.

ПЕСМА МЛАДЕ ИНДИЈАНКЕ

Ако си друг, објави ову песму (мексичка народна, из времена Ацтека):

Не знам јеси ли далеко или близу,
јер ја одлазим на починак
с тобом,
и с тобом устајем.
У мојим сновима ми смо
сједињени.
Кад наушнице на мојим ушкама
задрхте,
знам, ти си се помакао у моме
срцу.

Млада Ајша из Добоја

САМО СНАГА ДУХА

Занима ме шта је телекинеза. Да ли је то наука које потиче из Кине?

ТОНИ ЛЕТИЛОВИЋ
Динка Шимуновића 19
58000 Сплит

Телекинеза само кроз игру речи подсећа на Кину, али у ствари нема никакве везе са овом земљом. Према „Лексикону страних речи и израза" Милана Вујаклије, телекинеза је способност извесних људи да, наводно, покрену неки удаљен предмет само „снагом духа", не додирујући га. Иако телекинеза одувек има много присталица у целом свету, савремена наука и материјалистичка филозофија не признају је као стварну и могућу.

СЛИКАРИ ХВАЛЕ ПАЦОВЕ

Моје питање може да ти изгледа незанимљиво, али те ипак молим да ми одговориш: од чега се праве сликарске четкице?

ЧЕДОМИР ЂОРЂЕВИЋ
Доситејева 11
18300 Пирот

Четкице за сликање праве се од длаке коња, свиње, јазавца, лисице, куне и човечије косе, али су најфиније и најквалитетније оне од – бркова пацова! Данас ове длане све више замењују вештачка влакна, међутим, док цео свет мрзи и прогони пацове, сликари их хвале.

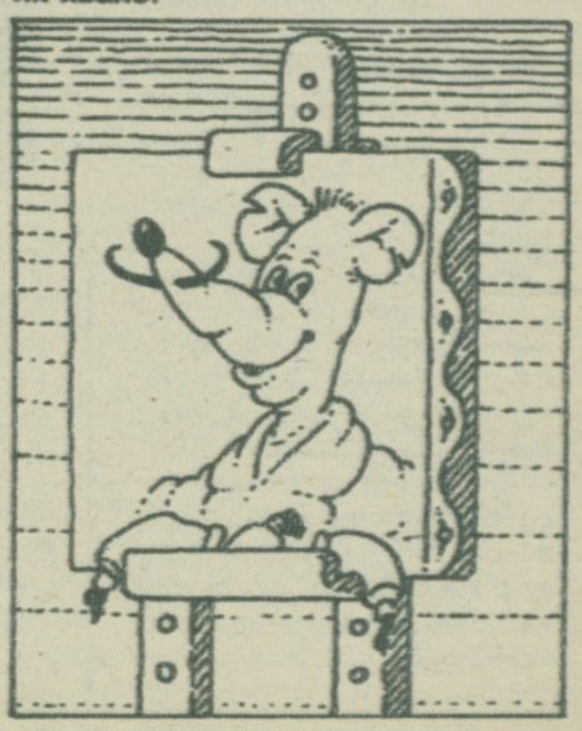

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Азра Пењић, Бесма Јакића 61, 71300 Високо – има 14 година, воли музику и кошарку, сакупља писма, налепнице и постере.

Мирослава Зековић, Слободана Бојића 28, 21000 Нови Сад – има 12 година, воли музику и дописивање, сакупља значке, салвете и џепне календаре.

Мирјана Дејановић, Викенд насеље бб, 22325 Крчедин – има 10 година, сакупља салвете, папирнате лутке и постере, воли спорт и музику.

Николета Николић, Матице српске 62/71, 11000 Београд – има 12 година, сакупља салвете, постере и значке, воли музику и спорт.

Зринка Рендулић, Моше Пијаде 34, 56000 Винковци – воли спорт, књиге и путовања.

Александра Урошевић, Исидоре Секулић 9/25, 26000 Панчево – има 15 година, воли све што воле млади, одговара на свако писмо.

Татјана Стоичкова, Пандил Шишков 33/9, 91000 Скопље – има 16 година, воли рукомет, музику и филм.

Дубравка Лојен, Ђуре Салаја 213, 55000 Славонски Брод – има 12 година, воли музику, спорт и дописивање.

Инес Шимуновић, Баракovићева 39а, 58000 Сплит – има 13 година, воли музику.

Виолета Радичевић, Др Алеша Беблера 15, 26000 Панчево – има 13 година, воли музику и животиње, сакупља салвете, распореде и марке, навија за „Црвену звезду".

НАЈМУДРИЈЕ ЈАЈЕ НА СВЕТУ

Чула сам за причу о Колумбовом јајету, али је не знам. Молим те да је испричаш.

НЕНА МИЛАДИНОВИЋ
Темеринска 56
21000 Нови Сад

Приповеда се да се, након Колумбовог проналаска дотад непознатог америчког континента, на шпанском двору развила жестока расправа: једни су Колумба славили као великог морепловца, који је у име шпанске круне открио нове, богате земље, док су га други, његови противници, омаловажавали, тврдећи да његова пловидба на Запад и не представља неки нарочит подвиг. Јер, шта је он то особито урадио, нападали су Колумба. Пловио је, пловио, и случајно приставо уз непознато копно, а то је могао да уради свако.

Слушајући мирно ове нападе, мудри морепловац је из џепа извадио једно обично јаје и обратио се онима који су сматрали да његово откриће Западне Индије, како су Шпанци тада назвали Америку, није пловидба достојна поштовања:

– Господо, но од вас може ово јаје да стави на сто тако да стоји на врху?

Присутни су без размишљања прихватили изазов, јаје је ишло од руке до руке, сви су покушавали да га поставе усправно на столу, али се оно, неравно, сваки пут превртнуло.

– Па, то је немогуће! – зачули су се повици. – Колумбо нас сад чак и исмејава!

Затим је јаје опет узео славни морепловац и лагано га ударио једним врхом о сто. Љуска је пукла и сви су зачуђено гледали како јаје стоји на врху!

– Е, па то смо и ми могли! – негодовали су Колумбови непријатељи.

– Могли сте, али нисте, као што сте могли да откријете Западну Индију. А нисте је, господо, открили ви, него ја, Кристифор Колумбо!

Не зна се поуздано да ли је ова анегдота истинита, али се и данас за успех или пораз који се куди без разлога, из сујете или злобе, каже „Колумбово јаје".

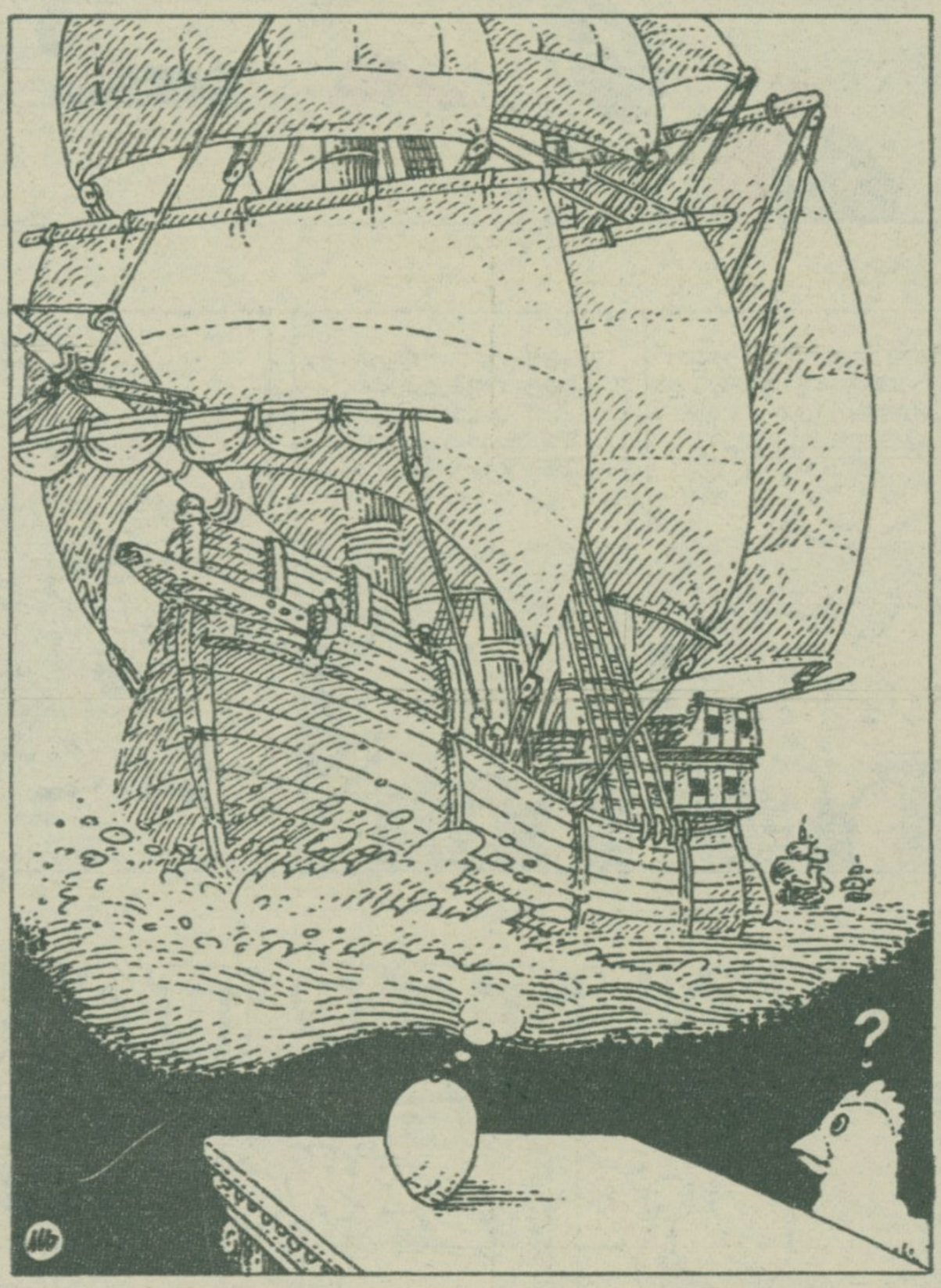

ПЕСНИЧЕ, ИЗВИНИ!

У броју 1779, од 31. јануара, несмотреношћу смо направили омашку у тексту о уметности графита: „Мисли за тетовирање зидова". Најчешће цитирани графит није, како смо рекли, покраден од пољског песника и сатиричара Станислава Јежија Леца. Песник Вито Николић је у својој песми „Рођендан", из збирке „Друмовања", издате у Никшићу 1962, записао: „Зауставите планету, хоћу да сиђем". Ми нисмо успели на време да зауставимо штампарију и исправимо грешку.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Бакочевић
В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник"
Влада Булатовић Виб
Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб
Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси
ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Боковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радозир Ристић (заменик), Верица Смиљанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.
РЕДАКЦИЈА:
Дијего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Ненад Мировић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.
СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-820, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 150 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.656,00 динара, полугодишња 3.312,00 динара, годишња 6.624,00 динара
ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 3.312,00 динара, полугодишња 6.624,00 динара, годишња 13.248,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$ 42.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 93.–
ШВЕДСКА	Шкр. 299.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 285.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 79.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

За штампање овог броја Забавника одговоран: Миливоје Весовић, руководилац ООУР-а „Дубока штампа".

10 × 10 ИЛИ ИСПРАВИТЕ ГРЕШКЕ

НЕ ПУЦАЈТЕ У ШУМАРА!

У свакој реченици погрешно је по једно слово.

1. Изгрдио сам га, што оцу даје најтеже физичке послове, уместо да их препусти жени.
2. Играчи поседају око стола и коцком бирају једног који ће отићи до врага.

3. Морамо се супротставити овој поледици, која је од почетка имала наглашен политички карактер.
4. Реванш се игра у зиму, 15. јула.
5. Нормално је да они који су у браку добију већу плату, због опасности по живот.
6. Тараба је била тако тврда да је нисмо сву ни појели.

7. Сви кварови се брзо поправљају ако су станари у добрим односима са доларом.
8. Стаћете на место које вам шумар одреди и кад дође јесен пуцаћете на њега.
9. У 15. веку Шпанци са својим карамелама освајају Нови свет.
10. Све већи број научника долази на Саву да посматра последње живе орангутане.

РЕШЕЊА:

1. мени, 2. врата, 3. поповши, 4. Ришу, 5. Њану, 6. тарана, 7. домаром, 8. јенен, 9. карамелама, 10. јаву.

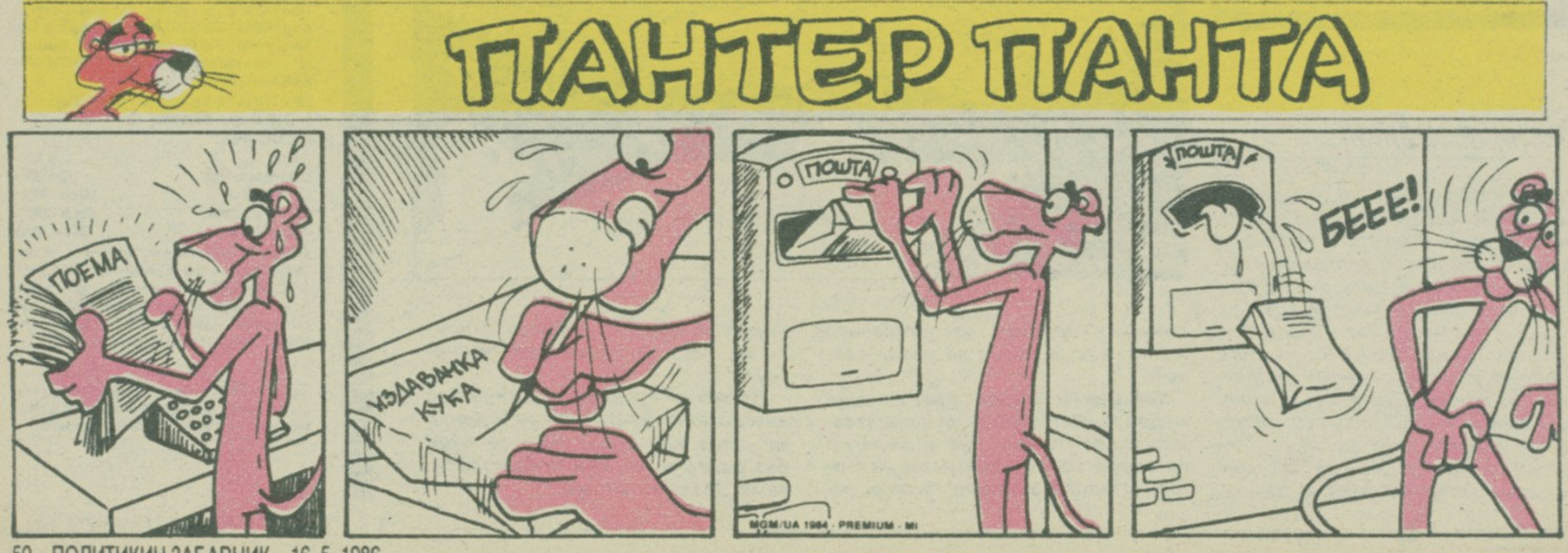

ГОПАЈ

By Bud Sagendorf

ДИВАН ДАН, ГОСПО'ИЦЕ ОЛИВА! КАКО СТЕ?

ХВАЛА! ДОБРО САМ, КОМШИЈА БРКИЋУ!

ШТА СЕ ТЕБЕ ТИЧЕ КАКО ЈЕ МОЈА ДЕВОЈКА?

ПРЕКИНИ СА ТОМ ГЛУПОМ ЉУБОМОРОМ, ПОПАЈЕ! ТО ЈЕ НЕДОЛИЧНО И НЕОСНОВАНО!

АЛИ, ТИ СИ **МОЈА** ЦУРА!

ПА ШТА? ВАЉДА МОГУ СА НЕКИМ ДА ПОПРИЧАМ!

- © 1982 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ЖЕЉНА САМ ДА ЧУЈЕМ НЕКО ДРУГО МУШКО БИЋЕ СЕМ ТЕБЕ!

ЗАР ТИ **ЈА** НИСАМ ДОВОЉАН?

КАДА КУ МОКИ ДА СЕ ОБРАТИМ НЕКОЈ ОСОБИ МУШКОГ ПОЛА, А ДА ТИ НЕ НАПРАВИШ ЦИРКУС?

!

ХМ?

?

?

ЕТО, ДА ВИДИШ ДА САМ СЕ ОПАМЕТИО! ПРИЧАЈ СА ХИЋОМ, ОН ЈЕ МУШКОГ ПОЛА!

ПИП!

!

7-18

BUD SAGENDORF

WALT DISNEY

МИКИ

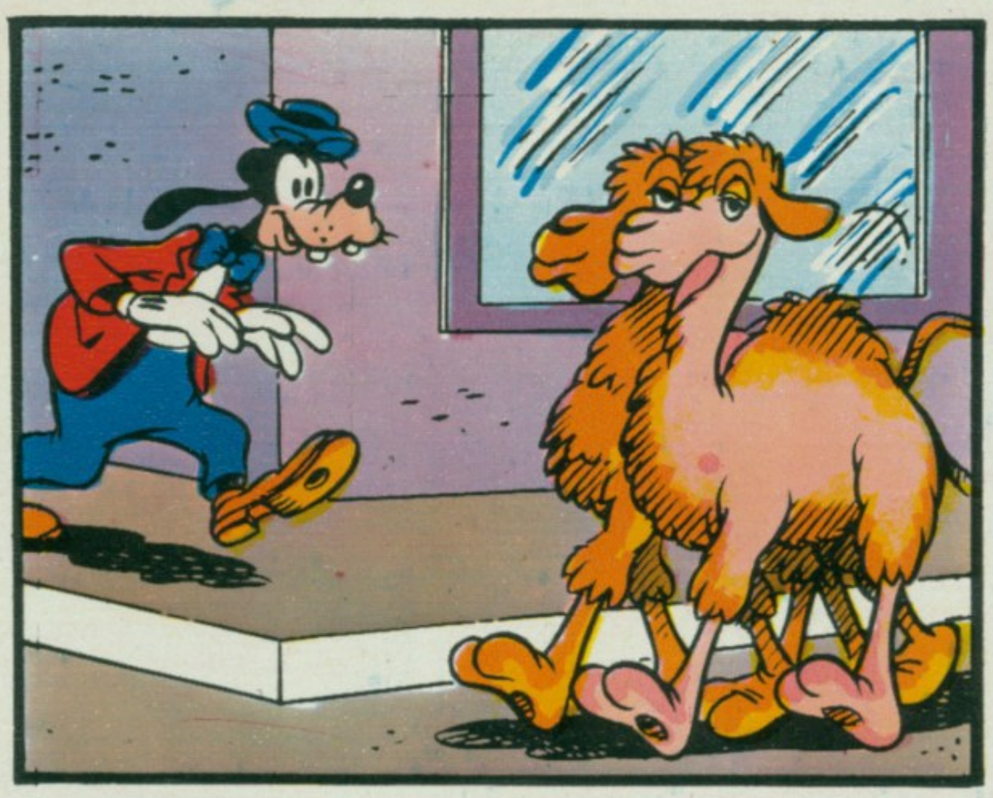

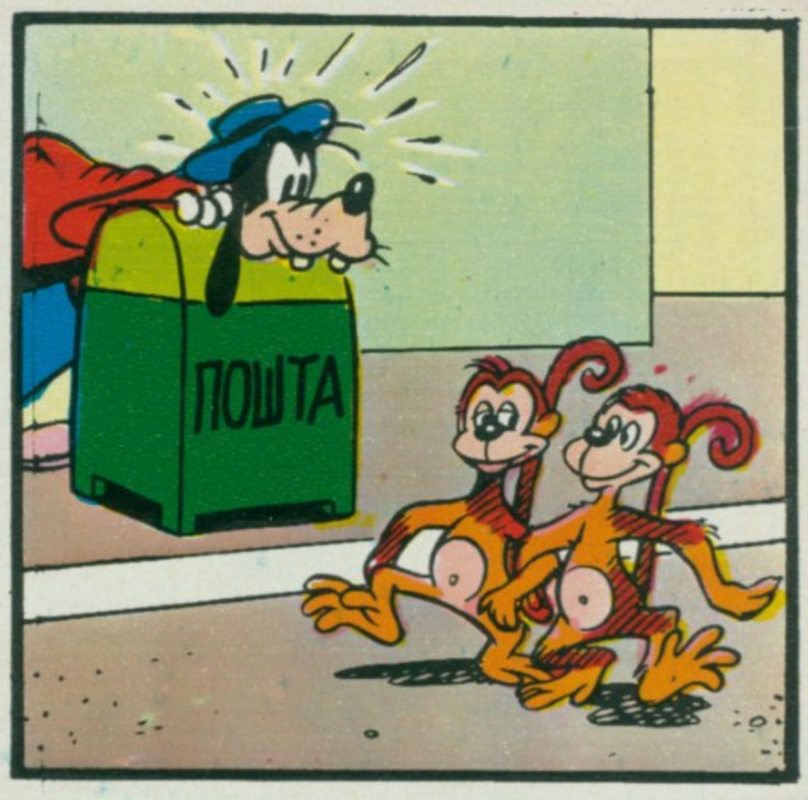

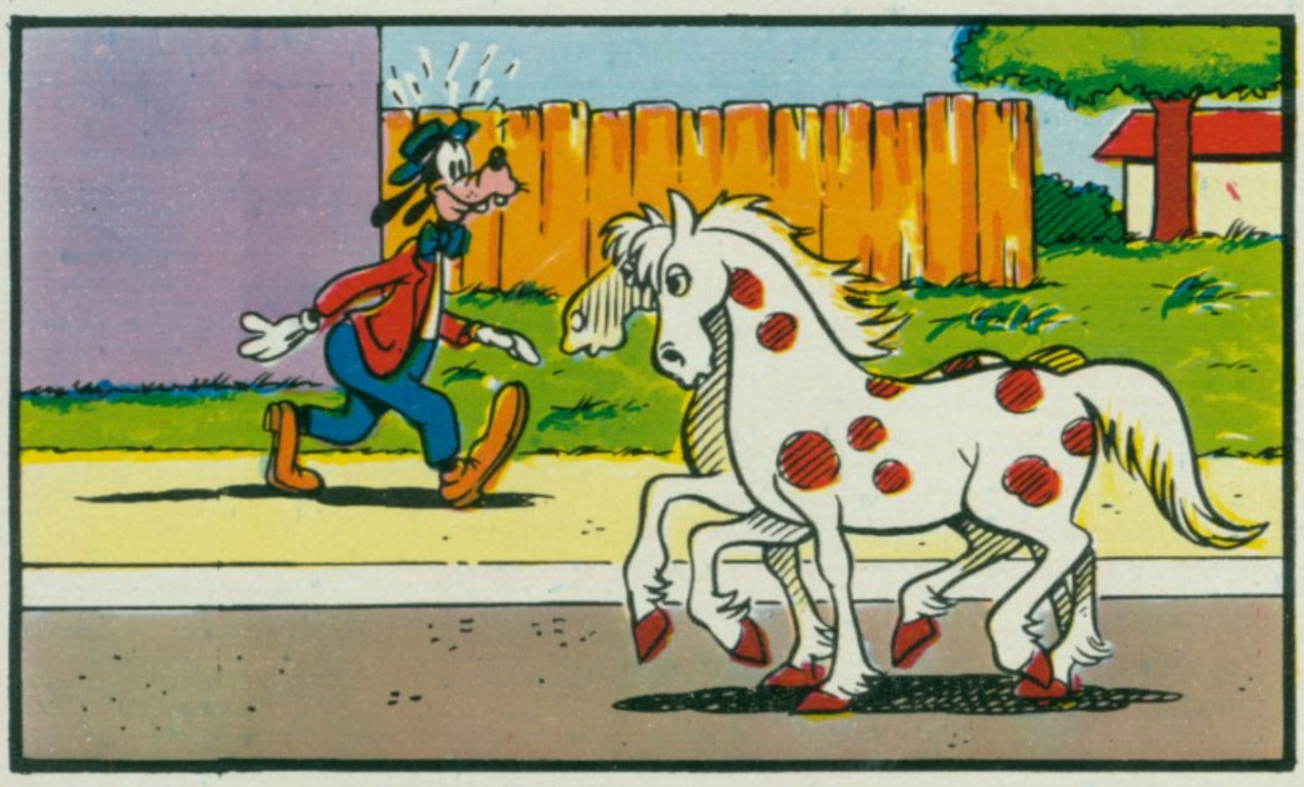

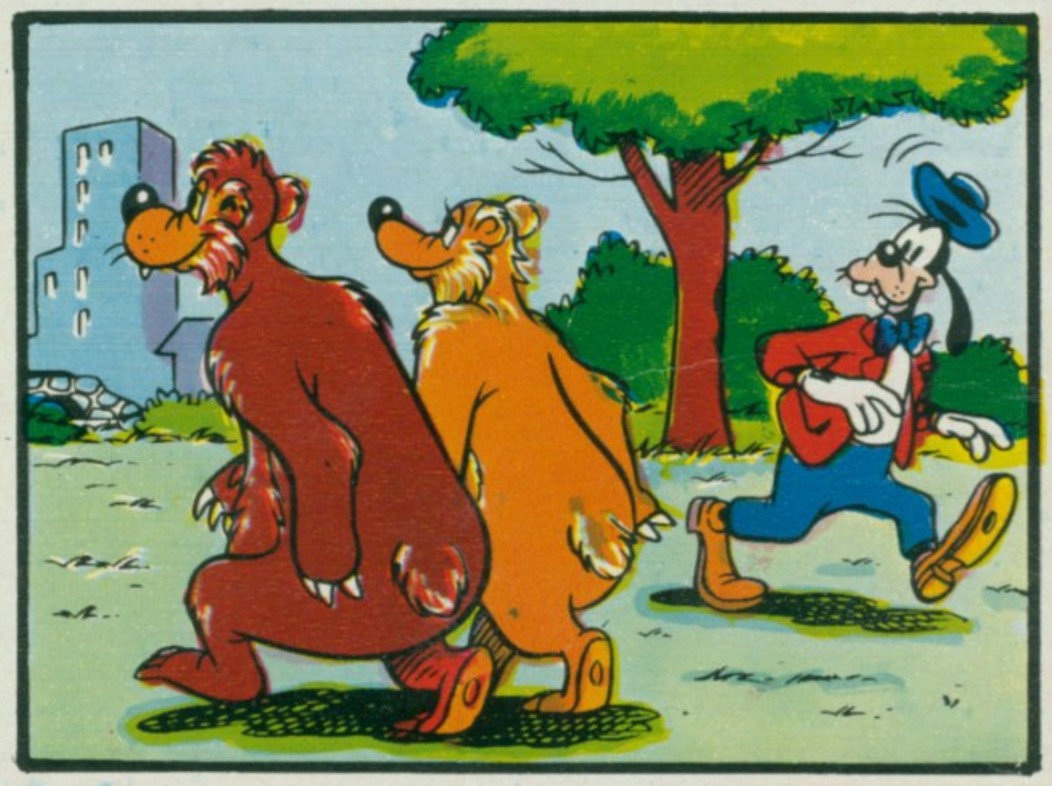

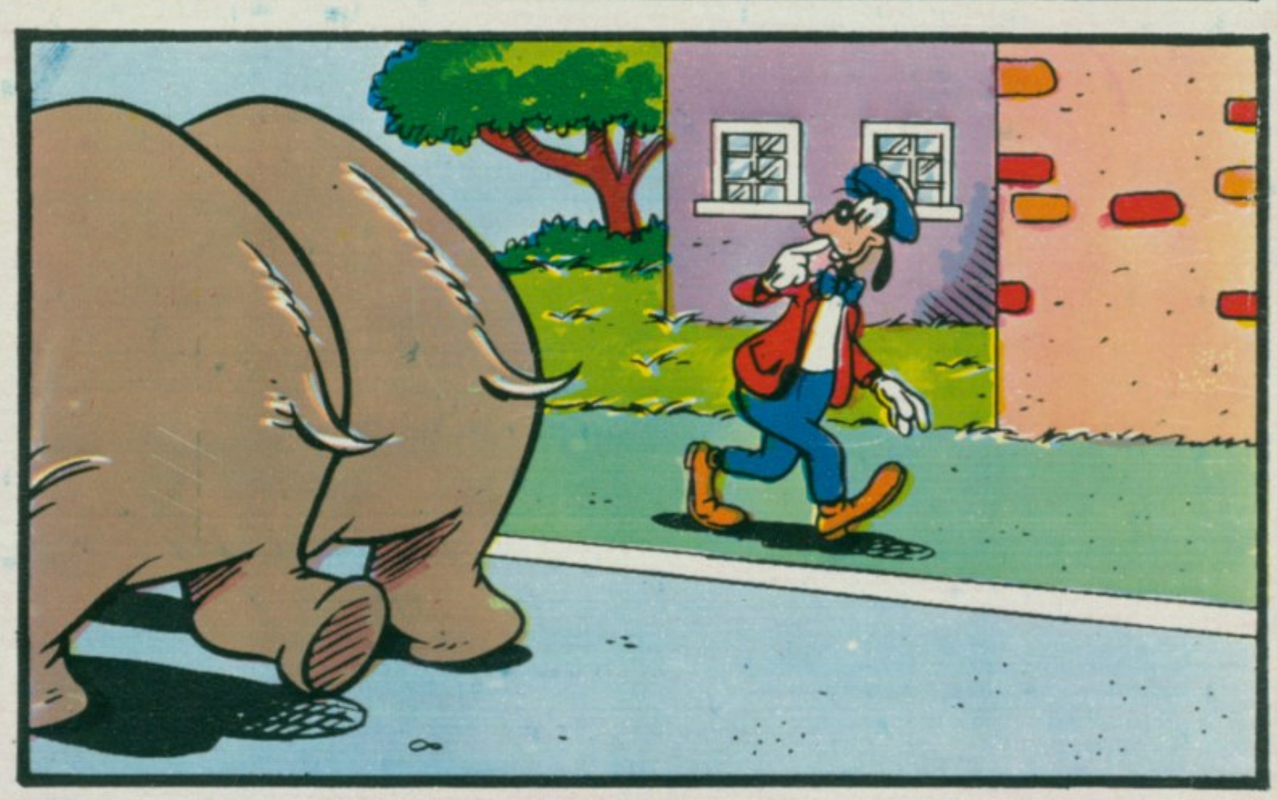

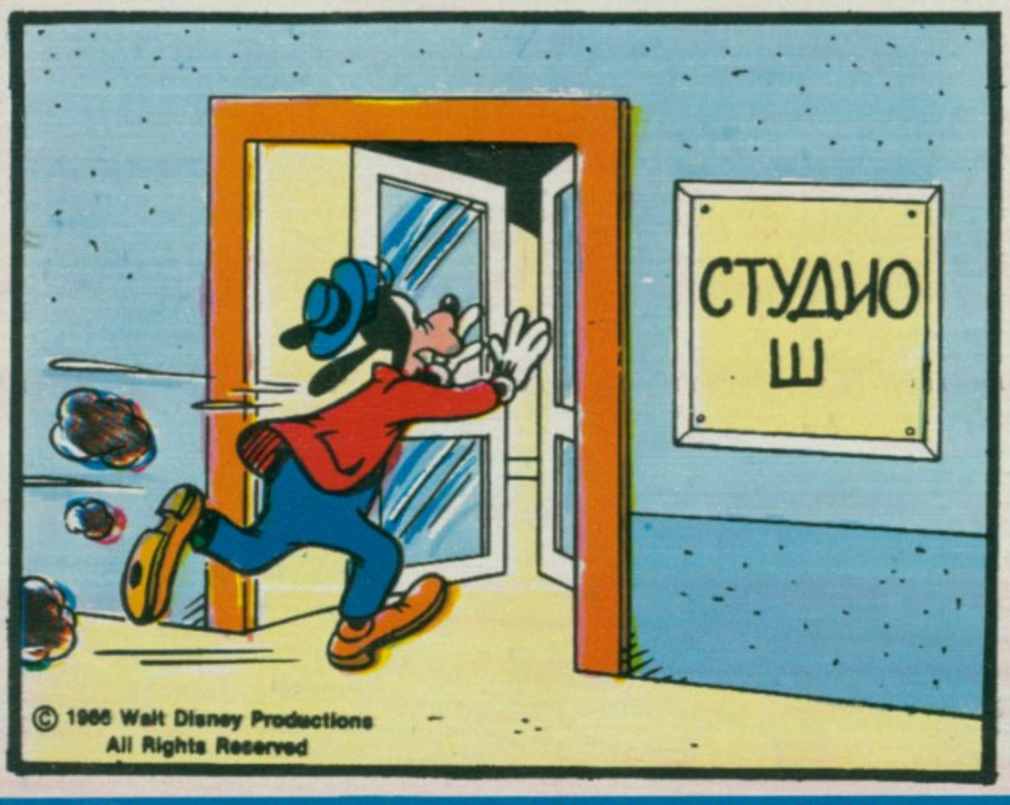

© 1966 Walt Disney Productions
All Rights Reserved

1-5

Distributed by King Features Syndicate